

EUROPEAN UNION AGENCY
FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Mecanismul financiar norvegian 2014-2021, Romania

**Programme area “Effectiveness and Efficiency of the Judicial System,
Strengthening the Rule of Law”**

Proiect “Protecția victimelor infracțiunilor”

**Activitatea 2.1: Evaluarea mecanismelor de protecție și
asistență pentru copiii victime ale infracțiunilor și
recomandări pentru creșterea eficienței acestora**

**Intervenția 2.1.1 – Cercetare și analiză a informațiilor disponibile
privind infracțiunile împotriva copiilor din perspectiva politicilor
publice în România**

Raportul 1: Analiza tematică a mecanismelor de protecție și asistență a copiilor victime ale infracțiunilor

Romania, 2022

Contractor: Human European Consultancy

Autoare: Diana-Olivia Hatneanu

Coordonatoarea cercetării: Romanița Iordache

NOTA: Acest document a fost contractat ca material de bază pentru o analiză comparativă de către Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în cadrul proiectului „Protecția victimelor infracțiunilor” finanțat prin Mecanismul Financiar SEE/Norvegia. Informațiile și opiniile conținute în document nu reflectă în mod necesar punctele de vedere sau poziția oficială a FRA. Documentul este pus la dispoziția publicului doar în scopuri de transparență și informare și nu constituie consultanță juridică sau opinie juridică.

Cuprins

1. SUMAR	4
2. INTRODUCERE ÎN CERCETARE	10
3. REZULTATELE CERCETĂRII	12
3.1. Cadrul legislativ relevant pentru copii victime ale infracțiunilor	12
3.1.1. Tipuri de infracțiuni, prejudecăți și creșteri ale pedepselor prevăzute în Codul penal național, inclusiv proiectele de amendamente în curs	13
3.1.2. Statutul copiilor victime ale infracțiunii ca o categorie distinctă și deosebit de vulnerabilă de victime cu nevoi specifice	16
3.1.3. Analiza rezultatelor	17
3.2. Cadrul legislativ relevant pentru protecția și participarea copilului	18
3.2.1. Copiii ca victime ale infracțiunilor	19
3.2.1.2. Dispoziții specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor	23
3.2.2. Copiii în calitate de martori	28
3.2.3. Copiii în calitate de inculpați	28
3.2.4. Analiza rezultatelor	31
3.3. Jurisprudența internațională și națională cu privire la drepturile copilului și ale copiilor în proceduri judiciare	36
3.3.1. Cazuri cheie ale Curții Europene a Drepturilor Omului	36
3.3.2. Detalii privind execuția cauzelor principale ale Curții Europene a Drepturilor Omului în care copiii sunt victime ale infracțiunilor	38
3.3.3. Analiza rezultatelor	40
3.4. Politici și măsuri pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor împotriva copiilor și sprijinirea și protejarea copiilor victime ale infracțiunilor	41
3.4.1. Prezentare generală a politicilor și măsurilor existente	41
3.4.2. Analiza rezultatelor	45
3.5. Personal pentru protecția copilului și/sau unități dedicate formate din polițiști, procurori și judecători	46
3.5.1. Prezentare generală a politicilor și măsurilor existente	46
3.5.2. Analiza rezultatelor	47
3.6. Ghiduri sau instrucțiuni pentru polițiști, procurori și judecători cu privire la drepturile copilului (protecția copilului și participarea la procedurile judiciare) și copiii victime ale infracțiunilor	48
3.6.1. Privire de ansamblu asupra politicilor și măsurilor existente	48
3.6.2. Analiza rezultatelor	50
3.7. Formare preliminară și continuă și educație inițială și continuă pentru personalul cu rol de protecție a copilului, polițiști, procurori și judecători care intră în contact cu copilul	51
3.7.1. Prezentare generală a formărilor existente	51

3.7.2. Analiza rezultatelor	53
3.8. Cooperarea inter- și intra-instituțională cu privire la drepturile copilului și copiii victime ale infracțiunilor	53
3.8.1. Privire de ansamblu asupra cooperării inter- și intra-instituționale existente	53
3.8.2. Analiza rezultatelor	55
3.9. Serviciile de sprijinire a victimelor și alte organizații care sprijină în mod specific copiii.....	55
3.9.1 Privire de ansamblu asupra serviciilor existente de sprijinire a copiilor victime ale infracțiunilor.....	55
3.9.2. Analiza rezultatelor	57
4. EVALUARE GENERALĂ	59
4.1. Provocări și lacune	59
4.2. Practici promițătoare	60
4.3. Sugestii și recomandări	61
5. CONCLUZII	63
ANEXA 1 – Prevederi ale Codului penal specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor	64
ANEXA 2 – Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului împotriva României în ceea ce privește copiii victime ale infracțiunilor.....	68
ANEXA 3 – Programe de formare inițială și continuă pentru asistenții sociali, ofițeri de poliție, procurori și judecători și alți profesioniști care interacționează cu copiii	74

1. SUMAR

Acest raport de cercetare a fost elaborat pe baza pe informațiilor colectate prin analiză documentară din surse disponibile public, ca de pildă legislația, strategiile, ghidurile și instrucțiunile, completate cu informații culese în timpul a trei focus-grupuri și două interviuri, precum și informații obținute direct de la autoritățile și instituțiile relevante pe baza unor chestionare detaliate. Nu toate autoritățile și instituțiile au răspuns la chestionarul instituțional, iar majoritatea regulamentelor interne ale Inspectoratului General al Poliției Române și ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu sunt disponibile public și nici nu au fost furnizate la cerere. Prin urmare, prezentul raport se bazează pe informații limitate, informații suplimentare putând fi adăugate ulterior analizei. În plus, colectarea oficială de date privind implementarea cadrului legal privind drepturile copilului este, de asemenea, destul de limitată, ceea ce a afectat și evaluarea generală a situației actuale prin prezentul raport.

În general, cadrul legal privind prevederile materiale relevante pentru protecția copiilor în calitate de victime ale infracțiunilor este adecvat pentru a asigura prevenirea infracțiunilor și protecția copiilor. Cu toate acestea, datele privind aplicarea în practică a acestor prevederi sunt insuficiente pentru a evalua rezultatele concrete. Doar în cazul specific al copiilor victime ale infracțiunilor sexuale în perioada 2020-2021, Inspekția Judiciară a efectuat o evaluare a implementării cadrului legal atât din perspectivă materială, cât și procedurală și a concluzionat că în multe cazuri cadrul legal, așa cum se aplică în practică, nu este eficient și are ca rezultat multe soluții de neincriminare. Un alt aspect problematic este cel al testelor de virginitate efectuate la cererea, fie a persoanelor fizice, fie a organelor judiciare, de către laboratoarele medico-legale. Testele de virginitate nu sunt necesare și reprezintă o încălcare a drepturilor omului, după cum a subliniat Organizația Mondială a Sănătății, care le consideră fără valoare științifică. Cu toate acestea, o astfel de practică este prevăzută de legislația secundară ce tratează efectuarea de lucrări medico-legale și, în consecință nu este sancționată penal în legislația românească, deși poate reprezenta o formă de abuz sexual. Atât timp cât practica în sine este problematică iar rezultatul nu este apreciat a avea valoare științifică, este irelevant la solicitarea cui se realizeze testul de virginitate. De aceea, propusa eliminare a testului de virginitate la cererea persoanelor fizice și menținerea celui solicitat de organele judiciare nu reprezintă o soluție completă a problemei.

În ceea ce privește copiii martori ai violenței domestice, în jurisprudența instanțelor de judecată nu a fost identificat niciun caz în care, din perspectivă penală, copiii au fost considerați victime. Totodată, în temeiul Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice¹, copiii care sunt martori ai oricărei forme de violență în familie sunt considerați victime ale violenței domestice, dar numai în ceea ce privește această lege specială. Prin urmare, aceștia pot beneficia de măsuri care vizează prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv diverse servicii, însă doar acest lucru nu le poate modifica statutul de martori în procesul penal, în lipsa unei prevederi explicite în Codul penal.

În ceea ce privește dispozițiile procedurale privind protecția copiilor ca victime ale infracțiunilor, cele mai relevante prevederi se regăsesc în Codul de procedură penală, dar cele mai multe dintre ele nu sunt specifice copiilor, întrucât vizează toate victimele vulnerabile, indiferent de vârstă. Întrucât copiii sunt prezumați ca fiind vulnerabili, prevederile speciale privind audierile care le sunt aplicabile se referă la utilizarea camerelor speciale de audiere, primirea de asistență din partea personalului de specialitate (psihologi și alții), limitarea numărului de audieri efectuate de aceeași persoană și prezența unei persoane de încredere desemnate de victima vulnerabilă. Există informații limitate cu

---

¹ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea si combaterea violentei domestice.](#)

privire la respectarea în practică a acestor garanții, care sunt totuși mai puțin detaliate decât procedura specifică pentru copii inculpați, cuprinsă într-un capitol special al Codului de procedură penală.

Alte prevederi procedurale pentru protecția copiilor victime ale infracțiunilor sunt răspândite în diverse acte legislative, privind victimele infracțiunilor în general, violența domestică sau traficul de persoane, adoptate în momente diferite și care uneori se suprapun. Demersul de a avea prevederi procedurale specifice referitoare la copii victime ale unui anumit tip de infracțiune gravă, are ca rezultat ambiguități și dificultăți de interpretare în practică, așa cum este cazul asistenței juridice obligatorii pentru copiii victime, în special în cursul urmăririi penale. Modificarea Codului de procedură penală, care a intrat în vigoare la 7 octombrie 2022, este de așteptat să pună capăt absenței asistenței juridice obligatorii a tuturor copiilor ca victime ale infracțiunilor.

În concluzie, actualul cadru legislativ recunoaște nevoile speciale ale copiilor ca victime ale infracțiunilor într-o manieră limitată și nu există reguli specifice pentru participarea efectivă la proceduri, bazate pe informații accesibile, furnizate într-un limbaj clar și adaptat copiilor victime ale infracțiunilor, deși o obligație similară este prevăzută în ceea ce privește copiii inculpați. Nu există prevederi specifice care să se ocupe de grupurile vulnerabile de copii, precum copiii romi sau cei cu dizabilități.

Focus-grupurile și interviurile au evidențiat eforturi sporite pentru prevenirea și pedepsirea infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, dar nu și un accent general în privința copiilor implicați în proceduri penale. Chiar dacă nevoia de a răspunde altor infracțiuni, cum ar fi abuzul, neglijarea și violența domestică împotriva copiilor, a fost subliniată de asistenții sociali și de majoritatea ofițerilor de poliție participanți la focus-grupurile organizate², aceasta este totuși o atenție limitată și nu duce la o abordare generală și sistemică în a răspunde nevoilor specifice ale tuturor copiilor implicați în procese penale. Deși infracțiunile sexuale sunt foarte grave și traumatizante pentru copii, toți copiii victime ale infracțiunilor ar trebui să beneficieze de un sistem prietenos adaptat nevoilor lor speciale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat două hotărâri cheie relevante pentru copii victime ale infracțiunilor: **M.G.C. împotriva României** din 15 martie 2015 (cu privire la presupusul abuz sexual asupra copiilor) și **D.M.D. împotriva României** din 3 octombrie 2017 (privind violența domestică împotriva copiilor). Deși sancționează aplicarea insuficientă a cadrului legal și a practicilor aplicabile înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală (la 1 februarie 2014) sau a altor legi speciale adoptate sau modificate, constatările din aceste două cauze sunt încă relevante și procedurile de executare în fața Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei sunt încă în curs. În cauza **M.G.C. împotriva României**, Curtea Europeană a constatat că, deși în teorie violul nu este limitat la constrângerea fizică în temeiul legislației române, în practică majoritatea condamnărilor privesc cazuri care implică violența. Într-un număr semnificativ de cazuri, consimțământul victimei la acte sexuale a fost dedus din fapte ce sugerau mai mult reacțiile specifice copilului la traume. Curtea a concluzionat că instanțele naționale nu au dezvoltat o practică stabilă și consecventă pentru a face o distincție clară între cazurile de viol și cele de raport sexual cu un minor. De asemenea, instanțele interne nu au demonstrat că ar fi avut o abordare care să țină cont de copil în analizarea faptelor în cauză și au reținut împotriva reclamantului fapte care erau, în realitate, în concordanță cu posibila reacție a copilului la un eveniment traumatizant. Această abordare a fost agravată de faptul că instanțele interne nu au dispus nicio evaluare psihologică în scopul obținerii unei analize de

---

² Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

specialitate a reacțiilor reclamantei din punctul de vedere al vârstei acesteia și să se determine existența unor posibile consecințe psihologice ale pretinsului abuz împotriva ei.

Deși Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu sugerează că evaluarea psihologică ar trebui să fie obligatorie în toate cazurile sau nu constată o încălcare dată fiind lipsa unei prevederi în acest sens, a fost elaborată o propunere de modificare a Codului de procedură penală pentru a face evaluarea psihologică obligatorie pentru toate victimele infracțiunilor sexuale, și nu de la caz la caz. Dacă este adoptată, o astfel de evaluare obligatorie va duce la victimizarea secundară a victimelor în cazurile în care există dovezi directe ale abuzului sau suficiente dovezi indirecte coroborante. Un răspuns mai bun la problema identificată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ar fi formarea profesională adecvată și creșterea gradului de conștientizare cu privire la o justiție prietenoasă cu copiii.

În cauza **D.M.D. contra României**, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 3 din Convenție din cauza duratei excesive a procedurilor și a altor neajunsuri în urmărirea penală a violenței domestice împotriva unui copil și a refuzului instanțelor naționale de a acorda despăgubiri copilului victimă a violenței domestice în lipsa unei cereri.

În ceea ce privește politicile și măsurile existente, cercetarea a relevat o lipsă de coordonare și de abordare interinstituțională a problemei. Proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027 are potențialul de a fi un important pas înainte, nu doar pentru că vizează în mod specific implementarea unei justiții prietenoase cu copiii, ci și pentru că include o analiză a situației actuale, bazată pe recomandările Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, a Ghidurilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția prietenoasă cu copiii și a Raportului Agenției Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale „Justiția prietenoasă cu copiii. Perspective și experiențe ale copiilor implicați în proceduri judiciare în calitate de victime, martori sau părți în nouă state membre ale UE”. Strategia abordează principalele probleme, identificate și în prezenta cercetare, precum necesitatea evaluării practicii curente la un nivel cuprinzător înainte de modificarea cadrului legal actual, formarea specialiștilor și crearea unei infrastructuri specifice (camere de audiere). Planul operațional însoțitor include obiective concrete și măsurabile, iar fiecare activitate are un buget indicativ și o sursă de finanțare (fie bugetul de stat, fie finanțare europeană). De asemenea, propune un sistem de colectare a datelor privind punerea în aplicare a măsurilor, care va depăși provocările actuale în ceea ce privește lipsa de informații suficiente referitoare la implementare. Strategia propusă este, de asemenea, prima care ia în considerare tema copiilor ca victime ale infracțiunilor în mod distinct, întrucât strategia anterioară privind protecția și promovarea drepturilor copiilor nu a abordat această temă și a inclus siguranța copiilor în mediul digital ca una dintre dimensiuni transversale, împreună cu protecția împotriva violenței. Cu toate acestea, strategia, deși făcută publică în mai 2022 pentru dezbateri, nu a fost încă adoptată și nu este clar când va fi adoptată. De asemenea, actorii relevanți cunosc strategia propusă și o iau în considerare în o măsură limitată, întrucât existența proiectului de strategie nu a fost menționată în cadrul focus-grupurilor și în răspunsurile oferite, cu excepția răspunsului din partea Ministerului de Interne.

Nu există structuri specializate care să se ocupe de cazurile în care copiii sunt victime în cadrul poliției și parchetelor. Competența materială a poliției și a procurorilor se bazează pe infracțiunile cercetate și nu pe victima implicată. Chiar și așa, cadrul actual a permis inițiativa Parchetului de pe lângă Tribunalul București de a dispune de o procedură specifică de cercetare în cazul infracțiunilor sexuale împotriva copiilor și a asigura managementul de caz astfel încât să evite victimizarea secundară a copiilor. În ceea ce privește serviciile pentru protecția copilului, serviciile pentru copiii victime ale infracțiunilor cu violență sunt asigurate de către direcțiile specializate în abuz, neglijare, trafic,

migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului de la nivelul fiecărui județ și al celor șase sectoare din București.

Există ghiduri și instrucțiuni pentru polițiști, procurori și judecători referitoare la drepturile copiilor și ale copiilor ca victime ale infracțiunilor, care se concentrează în principal pe audierea copilului, mai ales dacă acesta a fost victima violenței sau a infracțiunilor sexuale. Nu este clar în ce măsură aceste ghiduri sunt utilizate efectiv în practică la nivel național sau în cazurile în care copiii au fost victime ale altor infracțiuni. Ghidurile reprezintă totuși un bun punct de plecare în elaborarea unor instrumente practice actualizate care să fie aplicate în activitatea de zi cu zi a tuturor profesioniștilor în contact cu copiii în cadrul procedurilor judiciare, în special în cele penale, indiferent de tipul infracțiunii cercetate și de calitatea procesuală a copilului.

Una dintre principalele lacune identificate de cercetarea actuală este lipsa pregătirii specifice pentru profesioniștii care interacționează cu copiii. Gradul de interdisciplinaritate este limitat, de obicei programele de formare fiind concepute pentru personalul subordonat furnizorilor de formare instituțională. Puține programe au oferit posibilitatea altor profesioniști de a participa și, de obicei, aceștia lucrează în același domeniu de activitate (de exemplu, ofițeri de poliție care participă la cursuri de formare pentru judecători și procurori), dar numai pe o bază ad-hoc, fără un cadru general care să permită o astfel de abordare. Sunt necesare instruirii interinstituționale mai diverse pentru a promova intervenția în echipă în cazurile copiilor victime ale infracțiunilor, în special între organele de drept și asistenți sociali/psihologi. Nu a fost identificată o abordare clară, cuprinzătoare și programatică în formarea profesioniștilor, informațiile furnizate indicând proiecte izolate, mai degrabă specifice și o diseminare limitată a activităților în afara mediului relevant.

Cooperarea interinstituțională între diferiți actori în ceea ce privește copiii ca victime ale infracțiunilor, în special între instituțiile de protecție a copilului și instituțiile judiciare, este destul de limitată. Un punct de plecare bun îl reprezintă crearea grupului de lucru privind victimele infracțiunilor la nivelul Ministerului Justiției, care a avut ca rezultat și crearea unor structuri informale la nivel județean între organele de drept și asistenții sociali; cu toate acestea, este necesară o abordare mai cuprinzătoare și mai structurată pentru asigurarea unei astfel de cooperări în interesul superior al copilului, de la caz la caz. Aceasta înseamnă că cooperarea ar trebui să se bazeze pe reguli clare, stabilite prin legislația secundară și protocoalele interinstituționale ulterioare, atât la nivel central, cât și la nivel local și în ceea ce privește toți copiii victime ale infracțiunilor.

Furnizarea de servicii pentru victimele infracțiunilor în general, în cadrul legal actual, este relativ nouă, cu dezvoltarea continuă a structurilor relevante. Prin urmare, informațiile furnizate sunt foarte limitate și insuficiente pentru o evaluare globală. Informarea copiilor cu privire la serviciile disponibile într-o manieră prietenoasă nu este, de asemenea, evidentă ca practică. Transferul serviciilor de protecție a victimelor către structurile de specialitate din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului în anul 2019 nu a fost susținut de un transfer relevant de cunoștințe în probleme specifice legate de justiție și de cooperare structurată în gestionarea cauzelor cu instanțele și parchetele. După cum explică Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, deși structurile speciale din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului au devenit punctul focal pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, indiferent de vârstă, activitatea depășește asistența socială tradițională și necesită pregătire suplimentară pe teme legate de justiție, precum și cooperare cu alte instituții pe care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție le-a indicat ca fiind în mare parte inexistente în gestionarea cazurilor. Ca urmare, activitatea structurilor instituite prin lege în anul 2019 a fost limitată până în prezent.

În general, principalele lacune și provocări identificate sunt legate de:

- abordarea sectorială, care împiedică cooperarea adecvată între actori și colectarea clară a datelor, în vederea monitorizării, evaluării și, dacă este necesar, corectării practicilor în mod coerent;
- complexitatea excesivă a legislației și supra-reglementarea, care împiedică aplicarea corectă a legii;
- lipsa unei pregătiri adecvate, consecvente, periodice, practice și cuprinzătoare a profesioniștilor, alături de lipsa resurselor materiale;
- lipsa unei cooperări și coordonări suficiente între numeroasele autorități și instituții cu responsabilități în domeniul protecției drepturilor copiilor în cadrul procedurilor judiciare, atât la nivel de elaborare a politicilor, cât și la nivel practic;
- colectarea insuficientă a datelor privind implementarea în practică a legislației în vigoare sau privind cooperarea între instituții.

La un nivel mai general, o altă provocare identificată este noutatea protecției victimei în general, în România. Deși există o lege încă din 2004, s-au înregistrat puține progrese în promovarea drepturilor victimelor.

În ceea ce privește practicile promițătoare, grupul de lucru interinstituțional privind victimele infracțiunilor, cu accent deosebit pe grupul privind copiii victime ale infracțiunii, organizat la nivelul Ministerului Justiției, reprezintă o schimbare semnificativă de abordare, schimbare care e capabilă să îmbunătățească coordonarea și cooperarea între instituții, colectarea și schimbul de date și furnizarea de soluții integrate. Includerea drept obiectiv a justiției prietenoase cu copiii în proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România Sigură” pentru perioada 2022-2027, pe baza unei analize cuprinzătoare a situației actuale, și cu obiective specifice clare și măsurabile este, de asemenea, o nouă abordare care trebuie salutăată. Existența unei proceduri specifice în cazurile privind copii victime ale infracțiunilor sexuale în București, care sunt gestionate de polițiști și procurori instruiți în legătură cu interacțiunea cu copiii, reprezintă o bună practică semnificativă ce demonstrează că actualul cadru legislativ nu exclude abordarea axată pe drepturile copilului în timpul urmăririi penale.

Recomandările prezentului raport se concentrează pe:

- îmbunătățirea colectării datelor;
- simplificarea cadrului legal existent;
- formarea profesioniștilor;
- îmbunătățirea cooperării între diferiții actori instituționali care ar trebui să devină standard, în special între organele judiciare și serviciile speciale nou înființate pentru victimele infracțiunilor din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului;
- extinderea experiențelor și a bunelor practici în domeniul investigării infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, inclusiv procedura specifică la nivelul parchetelor din București, la toți copiii victime ale infracțiunilor, indiferent de tipul infracțiunii.

Întrucât multe dintre aceste aspecte sunt deja incluse în proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România Sigură” pentru perioada 2022-2027, o recomandare generală este adoptarea cât mai curând a strategiei și alocarea de resurse suficiente pentru a fi implementată conform planificării, cu asigurarea faptului că atingerea obiectivelor este susținută și evaluată în mod regulat.

În ceea ce privește formarea profesioniștilor, aceasta ar trebui să se concentreze pe aspecte practice, bazate pe o evaluare detaliată a nevoilor de formare a tuturor profesioniștilor care lucrează cu copii victime ale infracțiunilor.

Este nevoie, îndeosebi, de pregătirea personalului din direcțiile speciale din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor în cadrul procedurilor judiciare. Instruirea personalului cu rol de protecție a copilului ca grup ar trebui completată cu instruiți împreună cu ofițerii de poliție și cu procurori. De asemenea, este nevoie de pregătire specifică a psihologilor din serviciile de protecție a copilului în ceea ce privește desfășurarea audierilor sau sprijinirea procurorilor și judecătorilor în audierea copiilor ca victime ale infracțiunilor.

Ghidurile finale, odată actualizate și completate cu mai multe informații despre trimiterea către serviciile de asistență a victimelor, protecția împotriva victimizării secundare, furnizarea de informații despre proceduri într-o manieră adaptată copiilor, identificarea tuturor vulnerabilităților posibile și modalitățile de răspuns la acestea, pot fi folosite ca suporturi de curs.

În ceea ce privește formarea procurorilor, aceasta ar trebui să se concentreze pe identificarea corectă a tuturor posibilităților vulnerabilități ale copiilor victime ale infracțiunilor înainte de audierea efectivă a victimelor și pe desfășurarea audierii ținând cont de aceste vulnerabilități, pe folosirea unui limbaj prietenos în interacțiunea cu copiii și protecția împotriva victimizării secundare a copiilor. Lucrul împreună cu psihologii în pregătirea și desfășurarea audierilor ar trebui să fie, de asemenea, o prioritate.

O temă foarte importantă pentru instruirea procurorilor și, în egală măsură, a judecătorilor este evaluarea consimțământului în cazurile de infracțiuni sexuale împotriva copiilor, pe baza reacției specifice a copiilor la traume. Chiar dacă se adoptă modificarea legislativă în ceea ce privește introducerea prezumției absolute a lipsei consimțământului sub 15 ani, judecătorii și procurorii vor trebui totuși să evalueze existența consimțământului la copiii cu vârsta mai mare de 15 ani, deci pregătirea specifică în acest sens rămâne încă necesară, la fel ca și în cazul în care amendamentul nu este adoptat.

2. INTRODUCERE ÎN CERCETARE

Prezentul raport se bazează pe informații colectate prin cercetarea documentară a unor surse disponibile public, ca de pildă legislația, strategiile, ghidurile și instrucțiunile, completate cu informații culese în timpul a trei focus-grupuri (unul cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale cu experiență îndelungată în sprijinirea și reprezentarea copiilor, unul cu judecători și procurori, și unul cu polițiști și asistenți sociali) și completat de două interviuri (cu doi reprezentanți ai Direcției Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române și cu conducătorul unui laborator județean de medicină legală), precum și informații obținute direct de la autoritățile și instituțiile relevante.

Pentru a obține informații relevante de la autorități și instituții, au fost elaborate chestionare instituționale specifice care să reflecte toate domeniile de interes ale raportului. La jumătatea lunii iunie 2022, chestionarele, în limba română, au fost trimise, prin intermediul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, următoarelor autorități și instituții: Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Superior al Magistraturii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – denumit în continuare Parchetul General, Inspectoratul General al Poliției Române, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, Institutul Național al Magistraturii, Institutul de Studii pentru Ordine Publică.

Au fost primite răspunsuri din partea unui număr de autorități și instituții. Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au răspuns.

În septembrie 2022, cercetătorii au adresat direct întrebări suplimentare Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, Colegiului Psihologilor din România și Tribunalului pentru minori și familie din Brașov. Nu s-au primit răspunsuri.

Prezentul raport se bazează de asemenea pe informații colectate în cadrul a trei focus-grupuri, realizate cu profesioniști care lucrează cu copiii în context judiciar. Primul focus-grup, cu șase participanți, toți afiliați unor organizații neguvernamentale cu experiență îndelungată în sprijinirea sau reprezentarea copiilor, a avut loc pe 1 iulie 2022. Al doilea focus-grup, cu șase participanți, trei judecători și trei procurori care lucrează direct în cauze cu copii, a avut loc pe 21 iulie 2022. Al treilea focus-grup, cu polițiști și asistenți sociali, a avut loc pe 27 august 2022. Au participat doi polițiști (unul lucrând în afara Bucureștiului), trei asistenți sociali și o reprezentantă a Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

Întrucât informațiile colectate prin mijloacele menționate mai sus au fost considerate insuficiente, pentru a avea o înțelegere comprehensivă asupra protecției copiilor victime ale infracțiunilor, am căutat să obținem informații suplimentare prin interviuri directe cu persoane cheie, identificate anterior, din Inspectoratul General al Poliției Române, Parchetul de pe lângă Tribunalul București, structurile de medicină legală și dintr-o organizație neguvernamentală implicată în protejarea și promovarea drepturilor victimelor. În septembrie 2022 au fost trimise cereri de interviuri, iar pe 16 septembrie 2022 a avut loc un interviu cu doi reprezentanți ai Direcției Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române. Un alt interviu a fost realizat cu conducătorul unui laborator județean de medicină legală pe 13 septembrie 2022. Deși reprezentantul organizației neguvernamentale și-a exprimat disponibilitatea de a da interviul, acesta nu s-a realizat. Parchetul de pe lângă Tribunalul București nu a răspuns invitației la interviu.

Având în vedere cele de mai sus și faptul că majoritatea reglementărilor interne ale Inspectoratului General al Poliției Române și ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu sunt disponibile public și nu au fost furnizate la cerere, trebuie subliniat că prezentul raport se bazează pe informații parțiale. În plus, colectarea oficială de date referitoare la punerea în aplicare a cadrului legislativ privind drepturile copilului este de asemenea destul de limitată, fapt care a afectat și evaluarea generală a situației actuale.

Notă privind terminologia

Legislația română utilizează atât termenul de "copil, copii", cât și cel de "minor" sau "persoană minoră". În timp ce legislația privind drepturile copilului utilizează termenul "copil", dispozițiile penale și cele de procedură penală folosesc cel mai adesea termenul "minor" sau, alternativ, "persoană minoră". În raport, am optat pentru utilizarea termenului "copil/copii", cu câteva excepții de citate directe din dispozițiile penale. Termenul "copil" este în conformitate cu definiția din Convenția ONU privind drepturile copilului și considerăm că reflectă modul adecvat de identificare a copiilor.

3. REZULTATELE CERCETĂRII

3.1. Cadrul legislativ relevant pentru copii victime ale infracțiunilor

În România, nu există o normă specială privind copiii victime ale infracțiunilor. Cadrul legislativ general în materie penală, prevăzut de Codul penal³ și Codul de procedură penală⁴, conține referiri specifice destul de limitate la copiii victime ale infracțiunii, discutate mai jos. Prevederile referitoare la victime în general sunt aplicabile și copiilor, la fel ca prevederile altor legi speciale privind victimele: Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁵, Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice⁶, Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.⁷

În cazul copiilor, aceste prevederi generale privind victimele infracțiunilor trebuie coroborate cu cadrul legislativ general privind drepturile copilului prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.⁸ Legea nr. 272/2004 stabilește principiile generale care trebuie aplicate în respectarea și garantarea drepturilor copilului, deci și în ceea ce privește drepturile copiilor victime ale infracțiunilor, în măsura în care sunt relevante. Aceste principii sunt: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; b) egalitatea șanselor și nediscriminarea; c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești; d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului; e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și furnizorii privați acreditați; f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil; g) respectarea demnității copilului; h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate; i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție; j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil; k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului; l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie. De asemenea, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului⁹ interzice pedepsele corporale. Articolul 33 prevede că măsurile de disciplinare a copilului nu pot fi stabilite decât în acord cu demnitatea copilului, nefiind permise sub niciun motiv pedepsele fizice ori acelea care se află în legătură cu dezvoltarea fizică, psihică sau care afectează starea emoțională a copilului. Articolul 95 prevede că sunt interzise săvârșirea oricărui act de violență, precum și privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie, cât și în instituțiile care asigură protecția, îngrijirea și educarea copiilor

Conform inițiativei Parteneriatul Global Opreți Violența Împotriva Copiilor, România este considerată a fi realizat interzicerea pedepselor corporale asupra copiilor în toate situațiile, inclusiv acasă.¹⁰ În cadrul examinării din cel de-al treilea ciclu al Evaluării Periodice Universale a situației în domeniul

³ [Codul penal – Legea nr.286/2009.](#)

⁴ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010.](#)

⁵ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor\).](#)

⁶ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

⁷ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

⁸ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.](#)

⁹ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.](#)

¹⁰ [https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/romania/.](https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/romania/)

drepturilor omului din România, care a avut loc în 2018, nu au fost incluse recomandări specifice privind pedepsele corporale¹¹, spre deosebire de evaluarea din primul ciclu care a avut loc în 2008.¹²

Principalii actori publici în materia drepturilor copilului sunt Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, care fac parte din administrația locală și există la nivelul fiecărui județ și al celor șase sectoare ale Bucureștiului.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului¹³ prevede drepturile copilului în conformitate cu Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Pe de altă parte, România nu a ratificat Protocolul facultativ la Convenția privind drepturile copilului în ceea ce privește procedura de comunicare, adoptat prin Rezoluția Adunării Generale A/RES/66/138 pe 19 decembrie 2011; prin urmare, punerea în practică a prevederilor interne nu a fost supusă controlului Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului în cazuri individuale.

Trebuie menționat, ca principiu general, că, potrivit Codului de procedură penală,¹⁴ copiii sunt prezumați ca fiind vulnerabili prin lege, alături de, printre alții, persoanele cu dizabilități, cele aflate în întreținerea autorului infracțiunii, sau victimele terorismului, crimei organizate, traficului, infracțiunilor motivate de ură (articolul 113). Infracțiunile motivate de ură pot fi motivate de originea etnică a victimei, așadar, în mod indirect, aceasta poate reprezenta un criteriu de stabilire a vulnerabilității victimei, dar nu există o prevedere specifică privind vulnerabilitatea romilor.

3.1.1. Tipuri de infracțiuni, prejudecăți și creșteri ale pedepselor prevăzute în Codul penal național, inclusiv proiectele de amendamente în curs

Codul penal¹⁵ are o abordare din două perspective diferite în cazul copiilor. Pe de o parte, pentru copiii care săvârșesc fapte penale, include prevederi și o secțiune dedicată (Răspunderea penală a minorului), care stabilește vârsta absolută de răspundere penală la 14 ani. Copilul sub 14 ani nu răspunde conform legii penale în orice împrejurare, din cauza unei prezumții absolute de lipsă de discernământ. Copilul cu vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani se află sub o prezumție relativă de lipsă de discernământ și poate fi tras la răspundere potrivit legii penale dacă se dovedește capabil. Copilul în vârstă de peste 16 ani este considerat capabil și răspunde de infracțiuni (art. 113 din Codul penal).¹⁶

---

¹¹ Human Rights Council, Universal Periodic Review 2018, [National Report Romania](#).

¹² Human Rights Council, Universal Periodic Review 2008, [National Report Romania](#).

¹³ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului](#).

¹⁴ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010](#).

¹⁵ [Codul penal – Legea nr.286/2009](#).

¹⁶ Alte prevederi specifice din secțiunea dedicată se referă la pedepsele care se aplică copiilor infractori. Copilul infractor nu poate fi pedepsit cu închisoare. În schimb, măsurile educative sunt aplicate de către instanțe, ca regulă generală, fără privare de libertate (art. 114 din Codul penal). Măsurile educative fără privare de libertate prevăzute pentru copii sunt cursurile de educație civică, supravegherea, consemnarea la sfârșit de săptămână, asistența zilnică. Executarea silită este supravegheată de serviciile de probațiune, câte unul în fiecare județ. Acestea fac parte din Direcția Națională de Probațiune, din subordinea Ministerului Justiției. În circumstanțe excepționale, instanțele pot impune măsuri educaționale cu privare de libertate cum ar fi: internarea într-un centru de învățământ sau internarea într-un centru de detenție pentru copii. Există două centre de învățământ și două centre de detenție care fac parte din Administrația Națională a Penitenciarelor, din subordinea Ministerului Justiției.

Judecătorul care hotărăște asupra măsurii educative care se aplică unui copil infractor trebuie să solicite un raport de la serviciile de probațiune, care trebuie să cuprindă o propunere cu privire la măsura corespunzătoare (articolul 116 din Codul penal).

Pe de altă parte, în ceea ce privește victimele infracțiunilor, copii sau adulți, Codul penal nu conține nicio secțiune dedicată, în partea sa generală.

În partea specială a Codului penal, dedicată definirii infracțiunilor, copiii sunt menționați ca victime ale unor infracțiuni care pot fi săvârșite numai împotriva lor¹⁷: relele tratamente aplicate minorului de către părinte sau îngrijitor (articolul 197), uciderea sau vătămarea nou-născuților (articolul 200), traficul de minori (articolul 211), folosirea unui minor în scop de cerșetorie (articolul 215), folosirea serviciilor unei victime a traficului de minori (articolul 216), folosirea prostituției minorilor (articolul 216¹), actul sexual cu un minor (articolul 220), coruperea sexuală a unui minor (articolul 221), racolarea unui minor în scopuri sexuale (articolul 222), pornografia infantilă (articolul 374), împiedicarea accesului la învățământ general obligatoriu (articolul 380).

Violența în familie (articolul 199 din Codul penal) este infracțiunea constând în săvârșirea de omor, omor calificat, agresiune și alte acte de violență, vătămare corporală și vătămare corporală care cauzează moartea unui membru de familie, inclusiv a unui copil. Limita pedepselor pentru astfel de infracțiuni se majorează cu o pătrime. În principiu, copiii trebuie să fie victimele directe ale infracțiunii prevăzute la articolul 199. Săvârșirea violenței domestice în prezența unui copil nu se pedepsește în temeiul acestei dispoziții și nu a fost identificat nici un caz în jurisprudența instanțelor de judecată în care copiii au fost considerați victime, din punct de vedere penal, atunci când au fost martori la violența domestică.¹⁸ În teorie, dacă sunt îndeplinite anumite circumstanțe, săvârșirea violenței domestice în prezența unui minor poate intra sub incidența infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului de către un părinte sau îngrijitor (articolul 197). În practică, în jurisprudența instanțelor nu au fost identificate astfel de cazuri.¹⁹ Totodată, trebuie menționat că în temeiul art. 5 alin. 2 din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice²⁰, copiii care sunt martori ai oricărei forme de violență domestică sunt considerați victime ale violenței domestice, dar numai în ceea ce privește această lege specială. Prin urmare, aceștia pot beneficia de măsuri care vizează prevenirea și combaterea violenței domestice, inclusiv diverse servicii, dar aceasta nu le poate modifica statutul de martori în procesul penal, în lipsa unei prevederi explicite în Codul penal.

Pentru alte infracțiuni, săvârșirea lor împotriva unui copil constituie o circumstanță agravantă, pedepsită cu pedepse sporite: înlesnirea sinuciderii (articolul 191), lipsirea de libertate în mod ilegal (articolul 205), proxenetismul (articolul 213), exploatarea cerșetoriei (articolul 214), folosirea unui minor în scop de cerșetorie (articolul 215), violul (articolul 218), agresiunea sexuală (articolul 219).

Copiii sunt de asemenea menționați ca victime ale genocidului și crimelor împotriva umanității (articolele 438 și 439). Aceste infracțiuni sunt similare în conținut cu prevederile Statutului de la Roma.

Codul penal incriminează și nerespectarea măsurilor de încredințare a minorului (articolul 379). Infracțiunea se cercetează la plângerea părții vătămate, care este părintele căruia i s-a interzis accesul la copil, și nu a minorului.

Potrivit Codului penal, nu există un termen de prescripție pentru unele dintre infracțiunile împotriva copiilor sau pentru care statutul de copil victimă constituie o circumstanță agravantă: trafic de minori, proxenetism, viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor.

---

¹⁷ Vezi Anexa 1 pentru textul integral al prevederilor relevante ale Codului penal pentru infracțiuni specifice în care copii sunt victime.

¹⁸ www.rejust.ro.

¹⁹ www.rejust.ro.

²⁰ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violentei domestice.](#)

Un subiect sensibil indicat în interviul cu conducătorul unui laborator județean de medicină legală este practica testelor de virginitate în cazul copiilor. Acestea sunt servicii prestate la cerere, de obicei la cererea părinților, dar și a anchetatorilor. Conform Ordinului comun al Ministerului Justiției și al Ministerului Sănătății nr. 1.134/C/255/2000 pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale²¹, la cererea persoanelor fizice se eliberează certificate medico-legale (art.15), iar la cererea organelor judiciare se întocmesc constatări și expertize medico-legale (art.26), acestea putând constitui probe potrivit art.189 Cod procedură penală. Cu toate acestea, ele sunt inutile și reprezintă o încălcare a drepturilor omului, după cum a subliniat Organizația Mondială a Sănătății, care consideră testele de virginitate neștiințifice, inutile din punct de vedere medical și nesigure, și totodată asociate cu rezultate negative asupra sănătății pe termen scurt și lung.²² Însă cât timp este prevăzută de lege, chiar dacă prin norme secundare, o astfel de practică nu cade sub incidența legii penale conform cadrului legislativ românesc, deși poate fi considerate o formă de abuz sexual..

Pe 21 noiembrie 2022, Ministerul Sănătății a lansat în dezbatere publică un proiect de modificare care să elimine testele de virginitate la cererea persoanelor fizice, însă nu și pe cele la solicitarea organelor judiciare, proiect ce nu a fost încă adoptat.

Pe 11 iunie 2020, Inspekția Judiciară a inițiat un control tematic asupra practicii instanțelor și parchetelor în cazurile de infracțiuni sexuale comise împotriva copiilor. Raportul Inspekției Judiciare²³ a fost aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii pe 27 iulie 2021²⁴ și a concluzionat că numărul infracțiunilor sexuale cu copii victime nu este de neglijat și că majoritatea dosarelor sunt închise cu decizie de neincriminare. Pe lângă diverse dificultăți sau deficiențe procedurale, care vor fi discutate în continuare în Secțiunea 3.2 din prezentul raport, raportul Inspekției Judiciare a identificat dificultăți pentru organele judiciare în a decide asupra existenței consimțământului victimei în a întreține relații sexuale, consimțământ care este relevant din perspectiva a infracțiunii comise, viol sau raport sexual cu un minor. Vârsta fragedă a copilului nu a fost considerată relevantă în sine pentru a decide lipsa consimțământului, fiind luate în considerare diverse alte aspecte.

Pe 27 iulie 2021, când a aprobat raportul Inspekției Judiciare, în vederea clarificării conținutului și asigurării corelării diferitelor infracțiuni sexuale atunci când victima este un copil, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis Ministerului Justiției și un set de modificări ale Codului penal. Propunerile nu au fost adoptate de Guvern într-un proiect de lege.

Totodată, pe 9 iunie 2022, a fost înregistrat la Senatul României Proiectul de lege nr. L423/2022²⁵ care vizează modificarea Codului Penal în sensul unei mai bune protecții a copiilor victime ale infracțiunilor sexuale. Proiectul propune includerea pornografiei infantile pe lista infracțiunilor pentru care nu se aplică termenul de prescripție. Același proiect de lege propune majorări ale pedepselor pentru folosirea prostituției minorilor. Proiectul introduce infracțiunile de viol asupra unui minor, agresiune sexuală asupra minorilor și determinarea sau facilitarea relațiilor sexuale între minori, ca infracțiuni distincte față de cele comise împotriva adulților. Infracțiunile propuse se bazează pe prezumția absolută că copiii cu vârsta mai mică de 15 ani nu pot exprima un consimțământ valabil pentru activități sexuale. Prin urmare, necesitatea administrării probelor cu privire la existența sau nu a unui

---

²¹ [Ordinului comun al Ministerului Justiției și al Ministerului Sănătății nr. 1.134/C/255/2000 pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale](#)

²² World Health Organization, [Eliminating Virginité testing – an interagency statement](#), 16 octombrie 2018

²³ [Raportul privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigația și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.](#)

²⁴ [Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.127/2021.](#)

²⁵ [Proiect nr. L423/2022.](#)

consimțământ valabil pentru a stabili dacă a fost comisă o infracțiune sexuală nu ar mai fi necesară. În cazul copiilor cu vârsta mai mare de 15 ani, ar fi necesară și administrarea probelor relevante pentru dovedirea lipsei consimțământului, pentru a răsturna prezumția de nevinovăție a învinuitului. Senatul a adoptat proiectul la 27 iunie 2022, iar procesul legislativ continuă în Camera Deputaților, unde a fost înregistrat sub nr. Plx 457/2022.²⁶

3.1.2. Statutul copiilor victime ale infracțiunii ca o categorie distinctă și deosebit de vulnerabilă de victime cu nevoi specifice

Principala prevedere care recunoaște copiii victime ale infracțiunii ca fiind o categorie vulnerabilă de victime este articolul 113 alin. 2 din Codul de procedură penală.²⁷ Această prevedere are doar implicații procedurale limitate în ceea ce privește aplicarea măsurilor de protecție în cursul procedurilor penale cu privire la copii, măsuri care vor fi discutate în continuare. Trebuie remarcat faptul că astfel de măsuri de protecție sunt concepute pentru a proteja orice victimă sau martor vulnerabil sau în pericol, indiferent de vârstă, prin urmare nefiind adaptate nevoilor specifice ale copiilor.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului²⁸ nu prevede nicio obligație specifică cu privire la nevoile specifice ale copiilor victime ale infracțiunilor, în general. Se precizează doar, și în termeni generali, că copilul are dreptul de a fi protejat împotriva neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, pornografiei pe internet și a oricărei forme de violență, fie acasă, fie în orice altă instituție. În acest context, în cazuri de abuz, oricine, inclusiv copilul, se poate adresa Direcției Generale Locale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Angajații instituțiilor publice care, prin natura profesiei lor (de exemplu, îngrijitori, profesori, profesioniști din domeniul sănătății, asistenți sociali) intră în contact cu copilul și suspectează cazuri de abuz, au obligația de a se adresa imediat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului de la nivel local. Aceste prevederi sugerează faptul că copiii în calitate de victime ale anumitor infracțiuni au un statut special, datorită vulnerabilității lor, în ceea ce privește raportarea, dar nu se dezvoltă în continuare asupra nevoilor speciale ale copiilor în acest context. De menționat că obligația de raportare, prevăzută în această lege, nu vizează punerea în mișcare a unei proceduri penale.

Legile speciale privind victimele infracțiunilor, Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor²⁹, Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice³⁰ și Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane³¹, includ foarte puține prevederi referitoare în mod specific la copii. Niciuna dintre acestea nu definește copiii ca un tip special de victimă vulnerabilă și nici nu identifică nevoile lor specifice concrete. Niciun proiect de amendamente sau de lege cu privire la acest cadru nu se află în procedura legislativă din Parlament.

Copiii martori ai infracțiunilor sunt recunoscuți ca victime doar în contextul Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.³² Articolul 5 paragraful 2 din lege prevede că victima

---

²⁶ [Proiect nr. 457/2022.](#)

²⁷ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010\).](#)

²⁸ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului](#)

²⁹ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

³⁰ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

³¹ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

³² [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

este orice persoană fizică supusă unei forme de violență domestică, inclusiv copiii martori la aceste forme de violență. Această definiție este relevantă doar în contextul acestei legi speciale și nu are nicio implicație din perspectiva dreptului penal. În plus, definiția nu este completată de prevederi specifice pentru această categorie specifică de victime.

În ceea ce privește copiii care sunt victime ale infracțiunilor motivate de ură, nu există prevederi specifice.

3.1.3 Analiza rezultatelor

În general, cadrul legislativ privind prevederile materiale pentru protejarea copiilor victime ale infracțiunilor pare să asigure prevenirea infracțiunilor și protecția copiilor. Cu toate acestea, datele privind punerea în practică sunt insuficiente pentru a evalua rezultatele concrete. Acolo unde au fost efectuate recent astfel de evaluări, cum este cazul copiilor victime ale infracțiunilor sexuale, s-a ajuns la concluzia că, în multe cazuri, cadrul legislativ așa cum este aplicat în practică, nu este eficient și are ca rezultat multe soluții de neincriminare. Problema evaluării consimțământului copilului și intercorelarea insuficientă între infracțiunile sexuale în general și cele specifice copiilor au fost considerate drept principalele motive ale neprotejării copiilor prin intermediul legislației penale. Concluziile din 2021 ale Inspecției Judiciare și propunerile Consiliului Superior al Magistraturii asumate prin hotărârea nr.127/2021 nu au dus însă inițierea vreunui proiect de lege de către Guvern, ci la inițiative individuale ale unor grupuri de parlamentari. Întrucât aceștia sunt membri ai coaliției de guvernământ, amendamentele vor fi, cel mai probabil, adoptate și rămâne de văzut dacă se vor solda cu un număr mai mare de condamnări.

Includerea în lege a unei prezumții absolute de lipsă de consimțământ în ceea ce privește activitatea sexuală a copiilor sub 15 ani, așa cum se propune într-un proiect de lege, nu este suficientă în sine pentru a oferi o mai bună protecție în ceea ce privește abuzul sexual asupra tuturor copiilor. Problema evaluării existenței consimțământului de către organele judiciare, pe baza reacțiilor specifice ale copiilor victime ale infracțiunilor – o problemă identificată de Inspekția Judiciară –, va rămâne în cazul copiilor cu vârsta mai mare de 15 ani.

În ceea ce privește testele de virginitate, cadrul legislativ actual nu este apt pentru a preveni această formă de abuz. Atât timp cât practica în sine este problematică iar rezultatul nu este apreciat a avea valoare științifică, în schimb este dăunător asupra sănătății copilului, este irelevant la solicitarea cui se realizează testul de virginitate. De aceea, propusa eliminare a testului de virginitate la cererea persoanelor fizice și menținerea celui solicitat de organele judiciare nu reprezintă o soluție completă a problemei. Pentru a opri această practică abuzivă, este nevoie de o prevedere clară a legii care să o facă ilegală indiferent la cererea cui se realizează.

O evaluare a practicilor judiciare, similară celei efectuate de Inspekția Judiciară în ceea ce privește infracțiunile sexuale, este necesară și pentru a evalua dificultățile practice în protejarea copiilor împotriva violenței, în special a violenței domestice, prin intermediul dispozițiilor de drept penal. Același lucru este valabil și pentru copii martori ai violenței domestice, întrucât aceștia nu sunt recunoscuți ca victime ale infracțiunii din perspectiva dreptului penal și prevederile legale existente nu sunt folosite pentru a pedepsi pe cei care comit acte de violență domestică în fața unui copil. Dacă acest lucru este rezultatul unui cadru legislativ insuficient sau doar al practicii judiciare, trebuie stabilit printr-o evaluare amplă a practicilor curente care poate fi efectuată în principal de Inspekția Judiciară a Consiliului Superior al Magistraturii.

3.2. Cadrul legislativ relevant pentru protecția și participarea copilului

Părțile din procesul judiciar penal sunt prevăzute de Codul de procedură penală. Acestea sunt inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente (articolul 32). Inculpatul este persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală, în baza probelor care demonstrează prezumția rezonabilă că a săvârșit o infracțiune. Acțiunea penală se pune în mișcare în cursul urmăririi penale, după administrarea de probe și înainte de trimiterea în judecată. Partea civilă este victima unei infracțiuni care solicită despăgubiri pentru daune civile în cadrul procesului penal. Partea responsabilă civilmente este persoana care răspunde conform legii civile pentru fapta altuia (angajatorii pentru angajați, părinții pentru copii și proprietarii pentru animale sau bunuri).

Subiecții principali ai procedurii sunt suspectul și partea vătămată (victima). Suspectul este persoana față de care există suspiciuni rezonabile că a comis o infracțiune bazate pe probe. Partea vătămată este persoana care a suferit un prejudiciu fizic, material sau moral din cauza unei fapte penale. Suspectul și victima au aceleași drepturi ca părțile respective, inculpatul și partea civilă (art. 33). Dacă o victimă dorește să devină parte civilă, acest lucru nu exclude dreptul ei de a participa la procedură în calitate de parte vătămată. Codul de procedură penală prevede și alți subiecți ai procesului, inclusiv martorul (art. 34). Victimele, în cazul în care nu doresc să participe la procesul penal, pot informa autoritățile penale asupra deciziei lor și pot fi audiate în calitate de martor, dacă este necesar (art. 81).

Drepturile și obligațiile, precum și regulile de audiere a tuturor acestor participanți sunt stabilite indiferent de vârstă. În plus, în ceea ce privește drepturile părților, asistența juridică a copilului suspect /inculpat este obligatorie (art. 90). Pentru victime (fie părți vătămate, fie părți civile), Codul de procedură penală prevede asistență juridică obligatorie atunci când persoana este lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă (art. 93 alin. 4). Conform Codului civil român³³ copiii cu vârstă mai mică de 14 ani nu au capacitate de exercițiu, iar copiii cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani au capacitate de exercițiu restrânsă. În cazuri excepționale, copiii cu vârsta mai mare de 16 ani pot fi recunoscuți ca având capacitate de exercițiu deplină. De asemenea, copiii dobândesc capacitatea deplină de exercițiu prin căsătorie, ceea ce poate fi permis de către părinți sau tutori legali după ce împlinesc 16 ani. Prin urmare, ca regulă generală, asistența juridică este obligatorie și pentru copiii victime ale infracțiunii.

Deși asistența juridică este obligatorie pentru copiii atât în calitate de suspecti/inculpați, cât și în calitate de victime, atât ca părți vătămate, cât și ca părți civile, sancțiunea pentru nerespectarea acestor prevederi a fost mai puțin clară. Articolul 281 din Codul de procedură penală sancționa cu nulitate absolută lipsa asistenței juridice obligatorii numai în ceea ce privește părțile (suspect sau inculpat, precum și a celorlalte părți a căror asistență este obligatorie). Pentru ceilalți participanți, cum sunt părțile vătămate, nulitatea era relativă, în funcție de dovedirea impactului negativ al lipsei asistenței juridice asupra drepturilor acestora. Acest lucru a condus la aplicarea prevederii în practică în mod inconsecvent în ceea ce privește copiii ca părți vătămate, așa cum se menționează în expunerea de motive a unui proiect de lege inițiat în 2017 pentru rezolvarea problemei.³⁴ Proiectul de lege a fost adoptat în anul 2022 prin Legea nr. 279/2022 pentru modificarea art. 281 alin. 1 lit. f) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial la 4 octombrie 2022 și care

---

³³ [Codul civil](#).

³⁴ [Expunere de motive la proiectul nr. Plx 552/2017](#), Disponibil pe siteul Camerei Deputaților www.cdep.ro.

a intrat în vigoare pe 7 octombrie 2022. De la intrarea în vigoare a acestei prevederi, lipsa asistenței juridice a copiilor în calitate de părți vătămate se sancționează cu nulitate absolută.

Codul de procedură penală include și un capitol dedicat regulilor de procedură de urmat în cazurile în care infracțiunile au fost săvârșite de copii.

Prevederile relevante pentru protecția copilului și participarea la procedurile judiciare penale vor fi prezentate în continuare pe baza diferitelor roluri pe care copilul le poate avea în aceste proceduri, în raport cu pozițiile posibile de mai sus. Întrucât prevederile specifice privind copiii sunt limitate, va fi prezentat mai întâi cadrul general, aplicabil indiferent de vârstă.

3.2.1 Copiii ca victime ale infracțiunilor

3.2.1.1. Cadrul legislativ general cu privire la protecția și participarea victimelor la procedurile judiciare

Din punct de vedere procedural, cadrul legislativ privind participarea victimei la procesul judiciar este reglementat în principal de Codul de procedură penală³⁵ și este completat de o lege dedicată victimelor: Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.³⁶ Alte norme procedurale sunt prevăzute de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice³⁷ și de Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.³⁸ Aceasta înseamnă că tratamentul copiilor ca victime ale infracțiunii este reglementat în principal prin legislația aplicabilă tuturor victimelor, nu printr-un act normativ adresat în mod specific copiilor.

Codul de procedură penală

Potrivit art. 81 din Codul de procedură penală,³⁹ drepturile persoanei vătămate sunt: a) dreptul de a fi informată cu privire la drepturile sale; b) dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii; c) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale a cauzei; d) dreptul de a fi informată, într-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmăririi penale, la cererea sa expresă (cu condiția de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, la care aceste informații să îi fie comunicate); e) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii; f) dreptul de a fi ascultată; g) dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor și experților; g1) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română; h) dreptul de a fi asistată de avocat sau reprezentată; i) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege; j) alte drepturi prevăzute de lege.

Potrivit articolului 111 din Codul de procedură penală, la începutul audierii, victimei/persoanei vătămate i se aduc la cunoștință următoarele drepturi: a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu; b) dreptul de a apela

³⁵ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010](#)).

³⁶ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

³⁷ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

³⁸ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

³⁹ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010](#).

la un mediator în cazurile permise de lege; c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii; d) dreptul de a fi încunoștințată cu privire la desfășurarea procedurii, dreptul de a formula plângere prealabilă, (în cazurile urmărirea penală nu poate fi pornită decât la plângerea victimei) precum și dreptul de a se constitui parte civilă. Victima este informată asupra drepturilor sale printr-un proces-verbal care reproduce conținutul Codului de procedură penală.

În ceea ce privește audierea victimei, Codul de procedură penală prevede reguli speciale pentru categoriile vulnerabile. Articolul 113 alin. 2 enumeră categoriile de victime prezumate vulnerabile: copii, victime care depind de autorul infracțiunii, victime ale terorismului, crimei organizate, traficului de persoane, ale violenței între rude apropiate, ale violenței sau exploatării sexuale, victime ale infracțiunilor motivate de ură, victimele afectate de infracțiuni săvârșite din cauza prejudiciilor sau discriminării care pot fi legate de una dintre caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilități, precum și victimele care au suferit prejudicii semnificative din cauza gravității infracțiunii.

Regulile speciale pentru audierea victimelor vulnerabile trebuie aplicate atunci când este posibil și când nu interferează cu procedura (articolul 111). Codul de procedură penală enumeră următoarele măsuri pentru victimele vulnerabile, indiferent de vârsta acestora: a) audierea victimei în camere destinate sau adaptate în acest scop; b) audierea victimei de către sau cu asistența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimei; c) în măsura în care este posibil, aceeași persoană trebuie să conducă toată audierea unei victime. Pentru victimele anumitor infracțiuni, inclusiv violența domestică, infracțiunile sexuale și relele tratamente aplicate copiilor, sau atunci când împrejurările o impun, audierea se face de către o persoană de același sex cu victima.

Codul de procedură penală enumeră și măsuri de protecție a victimelor vulnerabile, cu același conținut ca și cele pentru protecția martorilor: i) supravegherea și paza locuinței acestora sau asigurarea unei locuințe temporare; ii) însoțirea și protejarea acestora în timpul călătoriei; iii) identitatea persoanei poate fi protejată prin pseudonimizare, folosită pentru semnarea declarației lor în instanță iv) audierea prin video-link, denaturarea vocii și imaginii acestora, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente. Aceste măsuri sunt disponibile atât în cursul urmăririi penale, cât și în timpul procesului. În plus, în timpul procesului, atunci când persoana vulnerabilă este audiată, ședința de judecată nu este publică.

Victimele vulnerabile sunt informate asupra măsurilor de protecție și au posibilitatea de a renunța. Victimele vulnerabile sunt audiate o singură dată, pe cât posibil, și pot fi însoțite de tutorele lor legal sau de o altă persoană pe care o desemnează. Atunci când vârsta victimei nu este cunoscută, dar există motive pentru a crede că victima este copil, victima va fi prezumată a fi copil.

Nu există date disponibile cu privire la modul în care aceste prevederi sunt efectiv aplicate în practică.

Legea nr. 211/2004 privind protecția victimelor

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁴⁰ a fost adoptată în 2004 și a fost modificată și republicată în 2019. Modificările au fost adoptate pentru transpunerea Directivei 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25

---

⁴⁰ [Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor](#)

octombrie 2012 de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor, care a înlocuit Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

O schimbare semnificativă de abordare în legea din 2019 constă în extinderea listei autorităților și instituțiilor naționale cu responsabilități în ceea ce privește victimele și în reproiectarea asistenței oferite. În 2004, Legea nr. 211/2004 prevedea că numai Ministerul Justiției, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii și Ministerul de Interne au obligația de a-și forma personalul care intră în contact direct cu victimele infracțiunilor. Măsurile incluse în lege se refereau la informarea victimelor cu privire la drepturile lor, oferirea de consiliere psihologică, asistență juridică gratuită și compensații financiare de la bugetul de stat.

Judecătorii, procurorii și polițiștii erau cei care informau victimele despre drepturile lor. În ceea ce privește consilierea psihologică, aceasta era asigurată de către serviciile pentru protecția victimelor și reintegrarea a infractorilor, de pe lângă tribunalele județene, pentru o listă limitată de infracțiuni. Astfel de infracțiuni includeau infracțiunile împotriva vieții și integrității personale, infracțiunile sexuale și traficul de persoane. Consilierea se acorda pe o perioadă de maxim 3 luni, iar pentru copii de 6 luni. Asistența juridică gratuită era acordată victimelor infracțiunilor împotriva vieții, integrității personale și infracțiunilor sexuale, precum și familiilor victimelor omorului. Pentru alte infracțiuni, puteau beneficia de asistență juridică gratuită doar victimele cu dificultăți financiare. Victimele trebuiau să depună plângere penală în termen de 60 de zile de la săvârșirea infracțiunii sau din momentul în care victima a aflat despre săvârșirea acesteia. O astfel de limitare nu era aplicabilă în cazul copiilor victime. Cererea de asistență trebuia adresată tribunalului județean și era soluționată de doi judecători într-un complet special desemnat. Suma care urma să fie primită a fost limitată la două salarii minime. Victimele aveau dreptul și la despăgubiri financiare de la bugetul de stat, în aceleași condiții prevăzute pentru asistența juridică gratuită. Suma era limitată la 10 salarii minime. Cererea de despăgubiri trebuia depusă în termen de un an de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești penale sau de la data ordonanței de clasare, după caz. În cazul în care autorul nu era cunoscut, limita era de 3 ani. Pentru copiii victime, cererea de despăgubiri trebuia depusă de reprezentanții legali ai acestora. În cazul în care nu cererea nu era depusă, termenul începea de la împlinirea vârstei de 18 ani de către copil. În practică, potrivit unor reportaje din mass-media bazate pe date oficiale privind victimele, indiferent de vârsta acestora⁴¹, prevederile Legii nr. 211/2004 au fost folosite într-un număr foarte redus de cazuri: între 2004 și 2022, în România au fost depuse doar 132 de cereri de asistență juridică gratuită sau compensații financiare, dintre care fost admise numai 22. În februarie 2022, într-un răspuns la o interpelare parlamentară⁴², Ministerul Justiției a indicat că în urma unei analize a situației despăgubirilor acordate victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 211/2004 în perioada 2015-2021, a fost necesară realizarea unor interviuri cu actorii relevanți în vederea identificării aspectelor practice și a finalizării analizei, în scopul propunerii de modificări, dacă este cazul.

Ca urmare a modificărilor din 2019, Institutul Național al Magistraturii, Ministerul Afacerilor Interne și consiliile județene/locale ale sectoarelor Bucureștiului, prin Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului au obligația de a-și instrui personalul care se ocupă cu victimele infracțiunilor. Subiectele de instruire nu sunt prevăzute de lege. Adăugarea unor noi instituții cu obligația de a pregăti personalul în contact cu victimele se datorează creării unei noi structuri de asistență și protecție a victimelor infracțiunilor: un compartiment sau departament de sprijinire a victimelor infracțiunilor din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în subordinea

---

⁴¹ Presshub, "[10 Salarii pentru copii sau adulți abuzați. O lege care nu e folosită](#)", 31 iulie 2022, ultima accesare pe 8 august 2022.

⁴² <http://www.cdep.ro/interpel/2022/r3482A.pdf>.

administrației locale. Structura trebuie să aibă cel puțin 3 specialiști: un asistent social, un psiholog și un consilier juridic.

Pentru victimele violenței domestice, serviciile sunt asigurate de instituțiile de specialitate, în baza Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.⁴³ În cazul victimelor traficului de persoane, serviciile sunt oferite de instituțiile de specialitate, conform Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane⁴⁴ și a Ordinului nr. 335/2007 pentru aprobarea Mecanismului de identificare și referire a victimelor traficului de persoane⁴⁵.

Procesul de informare, sprijinire și protejare a victimelor infracțiunilor este în prezent structurat în etape clare prevăzute de Legea privind protecția victimelor: identificarea, trimiterea către compartimentul de specialitate sau către furnizorii de servicii sociale, informarea inițială, evaluarea nevoilor, furnizarea serviciilor, monitorizarea și evaluarea serviciilor oferite. Etapele sunt detaliate în continuare prin Legea nr. 211/2004. Întregul proces se bazează pe principii clar stabilite: respectarea nevoilor victimei, evitarea revictimizării și respectarea demnității victimei, asigurarea siguranței victimei, cooperarea între actorii statali, nediscriminarea, abordarea complementară și integrată, participarea victimei la decizii, interesul superior al copilului, confidențialitatea, securitatea victimei și promptitudinea.

Modificările aduse Legii nr. 211/2004 au introdus obligația în sarcina tuturor instituțiilor statului care intră în contact cu o victimă a unei infracțiuni de a sesiza structura de specialitate din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Structura va întocmi un raport de evaluare care poate fi înaintat, la cerere, autorităților judiciare penale, atunci când victima se află în procesul penal, în calitate de martor, parte vătămată sau parte civilă. Pentru a evita revictimizarea, evaluarea trebuie efectuată cât mai curând posibil după identificare, cu scopul de a reduce numărul de audieri sau evaluări medicale, psihologice sau sociale. În timpul evaluării, victima poate fi însoțită de o persoană de încredere.

Legat de obligația autorităților judiciare de a informa victimele cu privire la drepturile lor, modificările din 2019 au adăugat informații despre tipul de sprijin pe care îl pot primi victimele și furnizorii relevanți, inclusiv informații de bază privind accesul la asistență medicală, orice tip de asistență specializată, asistență psihologică, și cazare alternativă. Toate informațiile ar trebui furnizate de către prima autoritate judiciară cu care victima intră în contact. La primul contact, victima poate fi însoțită de o persoană de încredere, însă legea nu prevede nicio indicație cu privire la cine ia decizia de numire a persoanei de încredere și în baza cărei proceduri. În cazul în care victima nu a intrat în contact cu autoritățile judiciare, departamentele pentru protecția victimelor informează victima cu privire la drepturile sale.

Prevederile privind asistența juridică gratuită și compensațiile financiare nu au fost modificate semnificativ în anul 2019, sistemul fiind același cu cel indicat mai sus. Singura modificare a fost introducerea unor dispoziții privind procedura în cazurile transfrontaliere.

Potrivit Legii nr. 211/2004, victimele traficului de persoane și victimele violenței domestice beneficiază și de protecția și asistența oferite de legile speciale privind prevenirea și combaterea acestor infracțiuni.

---

⁴³ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

⁴⁴ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

⁴⁵ [Ordinul nr.335/2007 pentru aprobarea Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane.](#)

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane⁴⁶

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane⁴⁷ conține prevederi cu privire la prevenirea traficului de persoane, precum și unele garanții procedurale, în special pentru copiii victime, care urmează a fi discutate în secțiunea specifică de mai jos. Prevederile generale privind infracțiunile de trafic de persoane și aspectele procedurale generale aplicabile victimelor au fost abrogate odată cu intrarea în vigoare, pe 1 februarie 2014, a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală.

În ceea ce privește protecția și asistența victimelor traficului de ființe umane, legea prevede, în principiu, că acestea beneficiază de asistență fizică, juridică și socială, ce urmează a fi detaliată în continuare, la secțiunea 3.9 de mai jos. Identitatea și viața lor privată sunt protejate și victimele au dreptul la recuperare. Măsurile speciale pentru victimele traficului de persoane includ protecția fizică din partea Ministerului Afacerilor Interne, în conformitate cu prevederile art. 113 din Codul de procedură penală (reglementarea măsurilor de protecție a victimelor vulnerabile). Victimele traficului de persoane au dreptul la asistență juridică gratuită în cadrul procedurilor judiciare. La punctele de trecere a frontierei, Ministerul Afacerilor Interne trebuie să asigure personal special instruit pentru identificarea și primirea victimelor, pentru referirea acestora instituțiilor specializate. Aceste măsuri sunt prevăzute indiferent de vârsta victimelor și nu sunt incluse prevederi speciale pentru copii în Legea nr. 678/2001.

Legea nr. 217/2003 privind violența domestică

Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice⁴⁸ a fost modificată pe larg în anul 2018 și are o abordare sistemică, definind violența verbală, psihologică, fizică, sexuală, economică, socială și spirituală ce urmează să fie discutată în secțiunea 3.9 de mai jos. Legea prevede că toate victimele violenței domestice, indiferent de vârstă, inclusiv copiii, au dreptul la: a) respectarea personalității, a demnității și a vieții private; b) să fie informate cu privire la drepturile lor; c) protecție specială, în funcție de situația și nevoile acestora; d) servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială și asistență medicală gratuită, în condițiile legii; e) consiliere juridică și asistență juridică gratuită, în condițiile legii. Legea nr. 217/2003 mai prevede ca în cazurile de violență domestică ordinul de protecție în regim de urgență să fie emis de poliție pe loc. Procedura ce trebuie urmată de poliție este detaliată prin Ordinul nr. 146/2578/2018 privind modalitatea de gestionare a cazurilor de violență domestică de către polițiști.⁴⁹ Nici Legea nr. 217/2013, nici Ordinul nr. 146/2578/2018 nu includ măsuri speciale pentru copiii victime sau martori ai violenței domestice. Aceștia urmează să fie incluși în ordinul de protecție de urgență ca însoțitori ai adultului victimă a violenței domestice.

3.2.1.2 Dispoziții specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor

Codul de procedură penală

---

⁴⁶ [*Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.*](#)

⁴⁷ [*Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.*](#)

⁴⁸ [*Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.*](#)

⁴⁹ [*Ordinul nr.146/2578/2018 privind modalitatea de gestionare a cazurilor de violență domestică de către polițiști.*](#)

În ceea ce privește Codul de procedură penală, singura dispoziție expresă privind copilul în contextul audierii victimei, cuprinsă și în articolul 111, prevede că înregistrarea audio sau audio-video a audierii este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest fapt este menționat în declarația scrisă a victimei, indicând cauza concretă pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

În ceea ce privește asistența juridică obligatorie, copiii victime ale infracțiunilor nu sunt menționați în mod expres. Dar, întrucât victimele fără capacitate juridică sau cu capacitate juridică restrânsă trebuie să fie asistate de un avocat, majoritatea copiilor intră sub incidența acestei prevederi. Trebuie precizat că în modelul de proces verbal pentru copiii victime ale infracțiunilor,⁵⁰ informarea cu privire la dreptul de asistență juridică gratuită este făcută nu cu referire la prevederile Codului de procedură penală, ci la cele ale Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁵¹ și include toate condițiile prevăzute pentru asistența juridică gratuită a victimelor în general. De fapt, întregul document nu este specific copilului, ci reprezintă o colecție de prevederi juridice aplicabile tuturor victimelor infracțiunilor. Textul nu este adaptat copiilor, nu este formulat într-un limbaj simplu și accesibil, și, în lipsa unor cunoștințe juridice, este destul de greu de urmărit chiar și de către un adult.

În ceea ce privește ședința de judecată, Codul de procedură penală menționează că, în cazurile în care este afectat interesul copiilor, instanța poate decide ca ședințele să nu fie publice în totalitate sau în parte (art. 352 alin. 3), fără o prevedere specifică pentru cazurile în care copiii sunt victimele infracțiunilor.

Trebuie remarcat că Codul de procedură penală în vigoare în prezent se aplică de la 1 februarie 2014, iar Codul de procedură penală anterior includea prevederi specifice foarte limitate privind audierea victimelor, niciuna pentru minori în special. Prevederea generală era ca victima să fie audiată în conformitate cu aceleași reguli ca și suspectul sau acuzatul. În plus, vechiul Cod de procedură penală prevedea, la articolul 771, că victimele a căror viață, integritate fizică sau libertate a fost pusă în pericol puteau fi audiate prin intermediul unei rețele video sau audio și/sau în prezența unui consilier pentru protecția victimelor. În astfel de cazuri, audierea era înregistrată. Prin urmare, practica bazată pe noua abordare a victimelor în baza Codului de procedură penală în general și cea specifică copiilor a fost dezvoltată doar în ultimii 8 ani și a scos la iveală anumite neajunsuri.

Raportul Inspecției Judiciare,⁵² care a abordat cazul specific al copiilor victime ale infracțiunilor sexuale, a identificat mai multe neajunsuri procedurale, atât în ceea ce privește urmărirea penală, cât și procesul judiciar.

În ceea ce privește urmărirea penală, Inspekția Judiciară a identificat următoarele aspecte: în puține cazuri, copiii nu au fost audiați în prezența unui avocat; copiii sunt audiați, de obicei, în prezența unuia sau a ambilor părinți, dar fără nicio evaluare a oportunității prezenței acestora, având în vedere circumstanțele cazului și posibilitatea ca aceștia să influențeze declarația; într-un caz, copilul a fost audiat în absența oricărei alte persoane prezente; declarațiile scrise nu conțin nicio referire cu privire la desfășurarea ședinței în camere speciale; audierile au loc de obicei în birourile obișnuite ale poliției sau parchetelor, întrucât nu există camere speciale; niciuna dintre audierile poliției nu a fost

---

⁵⁰ Procesul verbal care cuprinde drepturile copiilor victime ale infracțiunilor a fost furnizat la cerere de Direcția Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române.

⁵¹ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor](#)

⁵² [Raportul privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.](#)

înregistrată video-audio, din lipsa echipamentului tehnic; audierile desfășurate de procurori au fost de obicei înregistrate, fie video-audio, fie audio; copiii au fost audiați, în mod repetat, la poliție, uneori în lipsa unui avocat și/sau psiholog, iar ulterior de către procuror, în prezența unui avocat și a unui psiholog; uneori copiii nu au fost audiați de o persoană de același sex și nu au fost informați că au dreptul de a fi audiați de o persoană de același sex cu victima; evaluarea psihologică a unui copil victimă a unei infracțiuni sexuale nu este obligatorie.

În ceea ce privește procedura judiciară, Inspekția Judiciară a identificat următoarele aspecte: nu toate instanțele au judecători specializați în cauzele cu minori; în calitate de victime, copiii sunt asistați de un avocat, în majoritatea cazurilor avocați din oficiu; de cele mai multe ori, victimele sunt audiate în prezența acuzatului și a avocatului acuzatului; în unele cazuri, victima a fost audiată fără ca acuzatul să fie prezent; uneori, copilul este audiat în prezența unui psiholog, judecătorul hotărând asupra necesității prezenței acestuia; la audiere este prezent, de obicei, reprezentantul legal al copilului; majoritatea instanțelor nu au o cameră specială de audiere a copiilor, aceștia fiind audiați în sala obișnuită de judecată, de regulă nu în ședință publică; copiii sunt de obicei reaudiați în instanță, după ce au fost audiați de mai multe ori în timpul urmăririi penale. Raportul Inspekției Judiciare privind infracțiunile sexuale ale căror victime sunt copii a concluzionat că prevederile legale actuale trebuie adaptate copiilor, care trebuie pregătiți în prealabil și informați cu privire la proceduri.

În lipsa unui raport similar al Inspekției Judiciare cu privire la toate cauzele cu copii victime ale infracțiunilor, indiferent de tipul acestora, și având în vedere gravitatea tipului de cauze analizate de Inspekția Judiciară, se poate deduce că deficiențele identificate în cazurile de infracțiuni sexuale sunt relevante pentru toate cauzele penale în care victimele sunt copii.

Mai multe proiecte de lege aflate în atenția Parlamentului includ planuri de rezolvare a unora dintre aceste deficiențe procedurale. Trebuie menționat că proiectele au inițiatori diferiți și încearcă să abordeze în general aceleași probleme, fie în mod similar, fie diferit.

Întrucât a fost identificat un domeniu sensibil în special în ceea ce privește copiii ca victime ale infracțiunilor sexuale, Senatul a adoptat Hotărârea nr. 26 din 21 februarie 2022 privind investigarea cazurilor de abuzuri sexuale sau a oricăror abuzuri fizice împotriva copiilor din serviciile de tip rezidențial aflate în subordinea direcțiilor generale de asistență socială și protecție a copilului.⁵³ Hotărârea Senatului instituie o comisie parlamentară specială de anchetă pentru identificarea viciilor sistemice care au condus la creșterea numărului de cazuri de abuz sexual asupra copiilor aflați în serviciile de îngrijire rezidențială în perioada pandemiei de COVID-19. Activitatea comisiei a condus la un prim proiect de lege, care a fost înregistrat la Senatul României la 2 iunie 2022.

Potrivit expunerii de motive a proiectului,⁵⁴ comisia parlamentară a primit informații că în perioada 2020 – 1 aprilie 2022 au fost deschise de poliție 185 de dosare penale pentru acuzații de abuz asupra copiilor aflați în serviciile rezidențiale (62 în 2020, 102 în 2021 și 21 în primul trimestru al anului 2022). În consecință, proiectul propune completarea articolului 111 din Codul de procedură penală referitor la audierea copiilor victime ale infracțiunii, pentru a evita conflictul de interese în cazul adultului care însoțește copiii în timpul audierii acestora. Se propune ca audierea copiilor cu vârsta mai mică de 14 ani care sunt victime ale infracțiunilor să se facă în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui legal sau a reprezentantului instituției responsabile cu îngrijirea și educația copilului, precum și în prezența unui psiholog, stabilit de organul judiciar. Dacă aceste persoane nu pot fi prezente sau au altă calitate

---

⁵³ [Hotărârea Senatului nr.26 of din 21 februarie 2022 privind investigarea cazurilor de abuzuri sexuale sau a oricăror abuzuri fizice împotriva minorilor din serviciile de tip rezidențial aflate în subordinea direcțiilor generale de asistență socială și protecție a copilului.](#)

⁵⁴ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/252328>.

procesuală (bănuț, învinuit, parte vătămă, parte civilă, parte responsabilă civilmente) sau se crede că influențează mărturia copilului, audierea se face în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate de exercițiu deplină, împreună cu un psiholog, toți stabiliți de organul judiciar. În cazul în care audierea copilului implică instituția care răspunde de îngrijirea și educarea acestuia, reprezentantul instituției este înlocuit de un reprezentant al autorității tutelare sau de o rudă cu capacitate deplină de exercițiu, împreună cu un psiholog, toți stabiliți de către organ judiciar. În toate cazurile, se precizează că psihologul va oferi consiliere de specialitate pe toată durata procedurii judiciare. Proiectul a fost adoptat de Senat pe 29 iunie 2022, iar procedura legislativă continuă cu Camera Deputaților, unde a fost înregistrat sub nr. Plx 456/2022.⁵⁵

Proiectul de lege pentru creșterea nivelului de protecție a copiilor prin modificarea prevederilor substanțiale ale Codului penal, înregistrat la Senatul României pe 9 iunie 2022, propune și modificări ale Codului de procedură penală. După cum s-a menționat mai sus, proiectul a fost adoptat de Senat pe 29 iunie 2022, iar procedura legislativă continuă la Camera Deputaților, unde a fost înregistrat sub nr. Plx 457/2022.⁵⁶

În ceea ce privește audierea victimelor vulnerabile, se elimină opțiunea organului judiciar de a aplica regulile speciale din articolul 111 alin. 6 din Codul de procedură penală numai atunci când este posibil. De asemenea, adaugă o nouă regulă specială pentru audierea victimelor vulnerabile prin video-link sau alte mijloace de comunicare din locuința temporară în care se află din motive de protecție. Atunci când măsurile nu pot aplicate fără a aduce atingere procesului, ele pot fi înlocuite cu alte măsuri, dar numai cu acordul avocatului și sub supravegherea psihologului sau a unui specialist în sprijinirea victimei. O abordare similară este propusă pentru audierea de către o persoană de același sex cu victimele infracțiunilor sexuale, audiere care este obligatorie. De asemenea, proiectul face obligatorie înregistrarea audierii copiilor victime ale infracțiunii, fără nicio derogare. Dacă înregistrarea video nu este posibilă, trebuie utilizată o înregistrare audio.

Proiectul introduce și alte prevederi specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor. Instanța poate hotărî, din oficiu sau la cererea victimei ori a procurorului, ca ședințele să nu fie publice dacă victima este un copil, iar infracțiunea este: rele tratamente aplicate copilului de către un părinte sau îngrijitor, violență domestică, hărțuire, sclavie, trafic de minori și infracțiuni sexuale. Cazurile vor fi tratate cu urgență și cu precădere.

Un al treilea proiect de lege, proiectul nr. L477/2022, a fost înregistrat la Senat pentru modificarea articolului 111 din Codul de procedură penală privind audierea victimelor, tot pe 9 iunie 2022.⁵⁷ Acesta a propus ca în cazurile în care copiii sunt victime ale infracțiunilor sexuale, toate regulile speciale de audiere a victimelor vulnerabile se fie aplicate în toate cazurile. În ceea ce privește înregistrarea audierii, se elimină toate excepțiile. De asemenea, proiectul propune ca ședințele de judecată să nu fie publice dacă copilul este victima unei infracțiuni sexuale. În astfel de cazuri, un raport de evaluare psihologică este obligatoriu. În acest sens, Consiliul Legislativ a informat că un astfel de raport nu este prevăzut de Codul de procedură penală și sunt necesare modificări ulterioare.⁵⁸

Legile speciale privind protecția victimelor, combaterea violenței domestice și a traficului de persoane

---

⁵⁵ [Proiect Plx no.456/2022.](#)

⁵⁶ [Proiect Plx 457/2022.](#)

⁵⁷ Proiect no. L477/2022.

⁵⁸ [Opinia Consiliului Legislativ privind proiectul no. L477/2022.](#)

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁵⁹ nu conține dispoziții procedurale specifice privind copiii victime ale infracțiunilor. Menționează că, în cazurile copiilor victime ale violenței, evaluarea și furnizarea serviciilor se realizează de către direcțiile specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului⁶⁰ și ale celor două metodologii adoptate prin Hotărârea de Guvern nr. 49/2011.⁶¹

Prima metodologie este Metodologia-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie.⁶² A doua este Metodologia de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.⁶³ Ambele sunt instrumente de intervenție a serviciilor de protecție a copilului, nu conțin prevederi procedurale specifice și nu au fost modificate ca urmare a schimbărilor recente intervenite în legislația din domeniul violenței domestice și al protecției victimelor.

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane⁶⁴ prevede măsuri procedurale speciale pentru ședințele de judecată în cazurile de trafic de minori și pornografie infantilă (articolul 24). Ședințele de judecată nu sunt publice, participanții fiind părțile, reprezentanții acestora, avocații, reprezentantul Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de instanță. Audierea minorilor sub 14 ani se realizează în prezența a cel puțin unui părinte sau a altui reprezentant legal. Legea nu prevede posibilitatea ca o persoană de încredere să asiste minorii în timpul audierii, deși Codul de procedură penală o permite. Convocarea unui psiholog și/sau a unui reprezentant al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului este obligatorie. În plus, Legea nr. 678/2001 prevede ca minorii victime ale traficului de persoane să beneficieze de asistență specială adecvată vârstei lor.

Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice⁶⁵ prevede în mod expres că victimele violenței domestice nu sunt doar persoanele supuse unuia sau mai multor tipuri de violență, ci și copiii martori ai acestor forme de violență. Cu toate acestea, există foarte puține prevederi speciale privind copiii. Legea include Ministerul Educației în lista autorităților care cooperează pentru prevenirea și combaterea violenței domestice. Ministerul Educației trebuie să adopte procedura aplicabilă de către inspectoratele școlare județene pentru transferul urgent și temporar al copiilor victime sau martori ai violenței domestice în școlile recomandate de instituțiile care prestează servicii sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.

---

⁵⁹ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

⁶⁰ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.](#)

⁶¹ [Hotărârea de Guvern nr.49/2011.](#)

⁶² [Metodologie-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie.](#)

⁶³ [Metodologie intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.](#)

⁶⁴ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

⁶⁵ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

3.2.2. Copiii în calitate de martori

3.2.2.1 Cadrul legislativ general privind copiii în calitate de martori

În ceea ce privește copiii audiați în calitate de martori, cei sub 14 ani pot fi audiați în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui legal sau a unui reprezentant al instituției în care locuiesc. Dacă aceste persoane nu pot fi prezente, au o altă calitate procesuală sau se crede că influențează mărturia, ele vor fi înlocuite. Copiii sub 14 ani nu depun mărturie sub jurământ. Li se indică doar să spună adevărul. Dacă este necesar și indiferent de vârsta copilului martor, organul judiciar (poliție, procuror sau judecător) poate solicita asistența unui psiholog. Audierea nu ar trebui să dăuneze psihologic copilului.

Măsurile de protecție disponibile pentru victimele vulnerabile, inclusiv pentru copii, sau pentru protejarea martorilor protejați, indiferent de vârsta acestora, sunt: i) supravegherea și paza locuinței acestora sau asigurarea unui cămin temporar; ii) însoțirea și protejarea acestora în tipul călătoriei; iii) identitatea persoanei poate fi protejată prin pseudonimizare, folosită pentru a semna declarația acestora în instanță; iv) audierea acestora prin video-link, denaturarea vocii și imaginii acestora, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente. Aceste măsuri sunt disponibile atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecării în fața instanței. În plus, în timpul procesului, atunci când persoana vulnerabilă este audiată, ședința de judecată nu este publică.

3.2.3 Copiii în calitate de inculpați

3.2.3.1. Cadrul legislativ general privind drepturile suspectilor și acuzaților

Potrivit art. 83 din Codul de procedură penală⁶⁶, drepturile suspectilor/inculpaților, aplicabile indiferent de vârstă, deci și copiilor, sunt: a) dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa; b) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii; c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu; d) dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a propune concluzii; e) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei; f) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română; g) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege; h) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale; i) alte drepturi prevăzute de lege.

Articolul 108 din Codul de procedură penală prevede că, înainte de audierea suspectului sau inculpatului, organul judiciar îi aduce la cunoștință calitatea în care este audiat, fapta penală pentru săvârșirea căreia este suspectat sau pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și încadrarea juridică a acesteia, drepturile prevăzute la articolului 83, precum și obligațiile sale. Suspectul sau inculpatul sunt informați asupra drepturilor lor printr-un proces-verbal care reproduce conținutul art. 83 din Codul de procedură penală și este semnat de organul judiciar, inculpat și, după caz, de avocat. Un exemplar rămâne la dosarul cauzei și unul i se înmânează inculpatului. Nu există nicio prevedere legală privind informarea suspectului sau inculpatului într-un limbaj simplificat și accesibil, sau vreo măsură de verificare a faptului că acesta a citit și a înțeles documentul.

---

⁶⁶ [Codul de procedură penală – Legea nr.235/2010.](#)

3.2.3.2. Dispoziții specifice pentru copii în calitate de inculpați

În ceea ce privește asistența juridică, în cazul minorilor acuzați, se prevede în mod expres că este obligatorie. În cazul în care inculpatul nu are un avocat ales, un avocat din oficiu va fi numit de Barou și plătit de Ministerul Justiției.

Pentru cauzele cu inculpați minori, Codul de procedură penală include un capitol aparte, reglementând toate fazele procesului penal: cercetarea, judecata și executarea silită (articolele 504-518). Capitolul se adaugă regulilor generale de procedură și se aplică tuturor copiilor sub 18 ani și tinerilor peste 18 ani, în cazul în care aceștia au săvârșit infracțiunea în timpul când era minor și organul judiciar consideră că este necesar ca urmare a nivelului de maturitate și vulnerabilitate a inculpatului. Atunci când vârsta inculpatului nu poate fi determinată și există motive pentru a crede că este minor, inculpatul este prezumat a fi minor.

Pentru audierea minorului inculpat care nu a împlinit 16 ani sunt citați și părinții sau alți reprezentanți legali, împreună cu un reprezentant al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția copilului din localitatea unde se desfășoară audierea. Pentru alte proceduri de urmărire penală, aceste persoane sunt citate numai dacă organul judiciar consideră că prezența lor este în interesul superior al copilului și nu afectează procesul penal. Dacă persoanele citate nu pot fi găsite sau prezența lor aduce atingere interesului superior al copilului, se va cita un alt adult, desemnat de copil și acceptat de organul judiciar. În cazul în care copilul nu desemnează un adult sau adultul desemnat nu este acceptat de organul judiciar, acesta din urmă va desemna un alt adult, având în vedere interesul superior al copilului. De îndată ce părinții sau alt reprezentant legal al copilului devin disponibili sau prezența lor nu mai afectează interesul superior al copilului, aceștia vor fi citați din nou. Absența acestora nu oprește procedura.

Curtea Constituțională a României a declarat neconstituționale dispozițiile de mai sus, în măsura în care priveau numai inculpații minori sub 16 ani. În decizia nr. 102/2008⁶⁷, Curtea Constituțională a statuat că toți minorii (sub 18) ar trebui să beneficieze de aceleași garanții pe durata procesului penal, nu doar cei sub 16 ani, având în vedere starea lor de vulnerabilitate și faptul că sunt audiați la sediul organului judiciar, în circumstanțe cu care nu sunt obișnuiți, ceea ce poate avea un efect negativ asupra declarațiilor lor. Deși capitolul privind procedura cu inculpați minori a fost modificat pe larg în anul 2020⁶⁸ pentru transpunerea Directivei UE 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt suspectați sau acuzați în procesul penal, decizia Curții Constituționale nr. 102/2008 nu a fost încorporată.

Modificările au vizat nu numai introducerea mai multor opțiuni legale privind opțiunile de adulți care pot asista un copil în timpul unei audieri, așa cum s-a prezentat mai sus, ci și să completeze dreptul copiilor de a fi informați cu privire la proceduri. Acum, potrivit art. 5051 din Codul de procedură penală, pe lângă informațiile furnizate în baza art. 108 din Codul de procedură penală, copiii sunt informați despre: a) principalele faze ale procesului penal; b) dreptul ca părinții, tutorii legali sau alt adult desemnat de copil și acceptat de organul judiciar să primească aceleași informații ca și copiii; c) dreptul la ocrotirea vieții private; d) dreptul ca aceștia să fie însoțiți de un adult în cursul procedurii (părinte, tutore legal, alt adult desemnat de copil și acceptat de organul judiciar); e) dreptul de a fi evaluat prin raportul de evaluare (detaliat în art. 506 din Codul de procedură penală); f) dreptul la evaluare și asistență medicală în cazul în care vor fi privați de libertate; g) măsurile preventive care

⁶⁷ [Decizia Curții Constituționale nr.102/2008](#), publicată în Monitorul Oficial nr..400/2018.

⁶⁸ [Legea nr.284/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală](#).

pot fi aplicate copiilor și faptul că măsura privării de libertate nu poate fi luată decât cu titlu excepțional, despre durata, condițiile și revizuirea măsurilor preventive; h) dreptul de a fi prezent în instanță; i) dreptul la recurs.

Articolul 5051 din Codul de procedură penală nou introdus prevede că informațiile vor fi prezentate într-un limbaj simplificat și accesibil, adaptat vârstei copilului. Cu toate acestea, este greu de apreciat modul în care această obligație este transpusă în practică, în interacțiunea directă dintre organul judiciar și minorii în calitate de inculpați. Modelul de proces-verbal care se înmânează inculpatului și rămâne și la dosarul cauzei, este diferit de cel standard doar în măsura în care conține informațiile suplimentare furnizate. El constă în continuare din o listă de citate din textul Codului de procedură penală ca în scrisoarea privind drepturile, doar ceva mai lungă.

Când inculpatul este minor, organele judiciare pot solicita, atunci când consideră necesar, ca serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul să întocmească un raport de evaluare. În cazul în care minorul este pus sub acuzare, raportul de evaluare este obligatoriu, conform modificării Codului de procedură penală din anul 2020. Instanța, în cursul judecății, poate solicita și raportul de evaluare și trebuie să facă acest lucru dacă nu a fost întocmit niciun proces verbal în cursul urmăririi penale. Prin raportul de evaluare, serviciul de probațiune poate propune măsurile educative ce trebuie luate față de minor. Dacă circumstanțele minorului se modifică considerabil, se poate întocmi un nou proces-verbal, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere un nou proces-verbal. Aceștia pot acționa din oficiu sau la cererea serviciului de probațiune, a minorilor sau a părinților acestora.

Instanța de fond pentru un minor inculpat este compusă din judecători special desemnați. Regulile de procedură sunt cele speciale pentru minori, chiar dacă aceștia devin adulți pe durata procesului, atâta timp cât inculpatul era minor la începutul procesului. În cazul în care inculpatul era minor în momentul în care a devenit suspect, dar nu mai este minor în momentul punerii sub acuzare, judecătorul de fond poate decide aplicarea regulilor procedurale pentru minori, în funcție de gradul de maturitate și vulnerabilitate al inculpatului.

Codul de procedură penală prevede și persoanele care urmează a fi chemate la organul de urmărire penală: serviciul de probațiune și părinții sau reprezentanții legali ai minorului inculpat. Aceste persoane au dreptul de a furniza informații, de a face cereri și de a propune măsuri care trebuie luate împotriva minorului. Dacă nu se prezintă, procesul continuă. Pentru a diminua riscul ca minorul inculpat să nu primească sprijin din partea unui adult în cursul judecății, modificările din 2020 la Codul de procedură penală introduc posibilitatea ca, în cazul în care niciuna dintre persoanele chemate la organul de urmărire penală nu este găsită sau prezența acestora ar putea afecta interesul superior al copilului sau procesul, un alt adult poate fi desemnat de minor și acceptat de organul judiciar. Dacă minorul nu desemnează o persoană sau persoana nu este acceptată de organul judiciar, un alt adult va fi desemnat de către organul judiciar, în baza interesului superior al copilului. De îndată ce părinții sau alt reprezentant legal devin disponibili, aceștia înlocuiesc adultul desemnat de minor.

Potrivit art. 509 din Codul de procedură penală, cauzele cu inculpați minori se judecă de urgență și cu precădere. Ședința de judecată nu este publică, dar, cu acordul instanței, pot participa și alte persoane decât cele citate. Când inculpatul este minor cu vârsta mai mică de 16 ani, instanța, dacă apreciază că administrarea anumitor probe poate avea o influență negativă asupra sa, poate dispune îndepărtarea lui din ședință. Același lucru este valabil și pentru părinți sau alt reprezentant legal. La rechemarea în sală, instanța le aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa lor. Ascultarea minorului va avea loc o singură dată, iar reascultarea sa va fi admisă de judecător doar în cazuri temeinic justificate.

Când în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, dintre care unii minori și alții majori, și nu este posibilă disjungerea, se aplică procedura prevăzută pentru inculpați minori în privința tuturor.

Trebuie menționat că proiectul de lege înregistrat la Senatul României pe 9 iunie 2022, în prezent la Camera Deputaților, cu numărul Plx 457/2022⁶⁹, care abordează diverse deficiențe în ceea ce privește minorii victime ale infracțiunilor sexuale, include și o modificare a articolului 509 din Codul de procedură penală, pentru a permite scoaterea din ședința de judecată a minorilor victime ale infracțiunilor dacă administrarea probelor le este vătămătoare, în aceleași condiții ca cele pentru inculpații minori. În plus, modificarea propusă la articolul 509 din Codul de procedură penală prevede că instanța va pune la dispoziția părților înregistrarea audio-video a audierii copilului victimă a infracțiunilor sexuale și că audierea în instanță se face numai în cazuri bine justificate. Având în vedere că modificarea este adusă în legătură cu un articol care reglementează procedura în cazurile în care copiii sunt inculpați, este probabil să creeze confuzie în ceea ce privește aplicarea sa, dacă va fi adoptată. O interpretare riguroasă va rezulta că astfel de reguli de procedură privind scoaterea temporară din ședința de judecată a copiilor victime ale infracțiunilor sexuale și regula generală de a nu fi audiați în instanță se aplică numai dacă inculpații sunt și copii.

3.2.4. Analiza rezultatelor

Deși există prevederi procedurale pentru protecția copiilor în calitate de victime ale infracțiunilor, acestea sunt răspândite în diverse actele legislative, adoptate în momente diferite și care uneori se suprapun.

	Prevederi generale privind victimele infracțiunilor, aplicabile indiferent de vârstă, inclusiv copiilor	Prevederi specifice pentru copii ca victime ale infracțiunilor
Codul de procedură penală	Drepturile tuturor victimelor sunt: a) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale; b) dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii; c) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale a cauzei; d) dreptul de a fi informat, într-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmăririi penale, la cererea sa expresă (cu condiția de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, la care aceste informații să îi fie comunicate); e) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii;	Nu există prevederi specifice pentru copii. Copii sunt prezumați ca fiind victime vulnerabile, astfel că se aplică prevederile pentru victime vulnerabile. Atunci când vârsta victimei nu este cunoscută, dar există motive pentru a crede că aceasta este un copil, victima va fi prezumată a fi copil. Asistență juridică obligatorie atunci când persoana nu are capacitate juridică sau capacitate juridică restrânsă (care include toți copiii sub 18 ani).

⁶⁹ [Proiect no Plx 457/2022](#).

	<p>f) dreptul de a fi ascultat;</p> <p>g) dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor și experților;</p> <p>g1) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română;</p> <p>h) dreptul de a fi asistat de avocat sau reprezentat;</p> <p>i) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;</p> <p>j) alte drepturi prevăzute de lege.</p> <p>La începutul audierii, victimei i se aduc la cunoștință drepturile prevăzute la punctele i), k), b), d) de mai sus și următoarele drepturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în cazurile de asistență juridică obligatorie, dreptul la un avocat din oficiu; - dreptul de a depune plângere penală obligatorie (în cazurile când urmărirea penală nu poate fi pornită decât la plângerea victimei); - dreptul de a fi parte civilă în proces. <p>Reguli speciale pentru audierea victimelor vulnerabile (copiii sunt prezumați vulnerabili), care se aplică atunci când este posibil și când nu interferează cu procedura:</p> <p>a) audierea victimei în camere destinate sau amenajate în acest scop;</p> <p>b) audierea victimei de către sau cu asistența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimei;</p> <p>c) în măsura în care este posibil, aceeași persoană trebuie să conducă toată audierea unei victime. Pentru victimele anumitor infracțiuni, inclusiv violența domestică, infracțiunile sexuale și maltratarea copiilor, sau atunci când circumstanțele o impun, audierea se face de o persoană de același sex cu victima.</p> <p>Victimele vulnerabile sunt audiate o singură dată, pe cât posibil, și pot fi însoțite de tutorele lor legal sau de altă persoană pe care o desemnează.</p>	
--	---	--

	<p>Măsuri de protecție pentru victimele vulnerabile (copiii sunt prezumați vulnerabili):</p> <p>a) supravegherea și paza locuinței acestora sau asigurarea unei locuințe temporare;</p> <p>b) însoțirea și protejarea acestora în timpul călătoriei;</p> <p>c) identitatea persoanei poate fi protejată prin pseudonimizare, folosită pentru semnarea declarației acesteia în instanță;</p> <p>d) audierea acestora prin video-link, denaturarea vocii și imaginii acestora, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente;</p> <p>e) în cursul judecății, când persoana vulnerabilă este audiată, ședința de judecată nu este publică.</p> <p>Victimele vulnerabile sunt informate cu privire la măsurile de protecție și au posibilitatea de a renunța.</p>	
<p>Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor</p>	<p>Toate victimele infracțiunilor sunt destinate ale unor măsuri menite să le informeze, să le sprijine și să le protejeze.</p> <p>Toate victimele infracțiunilor, precum și membrii familiei lor, au dreptul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să fie recunoscut ca atare încă din momentul identificării - să fie tratat cu respect și profesionalism - să beneficieze de protecție și sprijin individualizat - să obțină compensații financiare - să obțină repararea drepturilor lor. <p>Toate victimele infracțiunilor ar trebui să fie informate cu privire la drepturile lor și la serviciile la care au dreptul de către organele judiciare sau direcțiile de asistență socială și protecția copilului, după caz. La primul contact, victima poate fi însoțită de o persoană de încredere.</p> <p>Victimele au dreptul la asistență juridică gratuită și compensații financiare în cadrul unei scheme specifice prevăzute de lege.</p>	<p>Nu există prevederi procedurale specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor. În cazurile copiilor victime ale violenței, evaluarea și prestarea serviciilor se realizează de către direcțiile specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.</p>
<p>Legea nr. 678/2001 privind</p>	<p>Toate victimele traficului de persoane beneficiază de asistență psihologică,</p>	<p>În cazurile de trafic de minori și pornografie infantilă:</p>

prevenirea și combaterea traficului de persoane	juridică și socială specială. Identitatea și viața lor privată sunt protejate și au dreptul la recuperare. La punctele de trecere a frontierei, Ministerul Afacerilor Interne trebuie să asigure personal special instruit pentru identificarea și primirea victimelor, pentru referirea acestora către instituții specializate. Toate victimele traficului de persoane au dreptul la: - protecție fizică din partea Ministerului Afacerilor Interne, în conformitate cu Codul de procedură penală (reglementarea măsurilor de protecție pentru victimele vulnerabile) - asistență juridică gratuită în cadrul procedurilor judiciare	- ședințele de judecată nu sunt publice, participanții fiind doar părțile, reprezentanții acestora, avocații, reprezentantul Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de către instanță - audierea copiilor sub 14 ani se realizează în prezența a cel puțin unui părinte sau a altui reprezentant legal (nu a unei persoane de încredere) - este obligatorie convocarea unui psiholog și/sau a unui reprezentant al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Copiii victime ale traficului ar trebui să primească asistență specială adecvată vârstei lor.
Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice	Toate victimele violenței domestice au dreptul la: a) respectarea personalității, a demnității și a vieții private; b) să fie informate cu privire la drepturile lor; c) protecție specială, în funcție de situația și nevoile acestora; d) servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială și asistență medicală gratuită, în condițiile legii; e) consiliere juridică și asistență juridică gratuită, în condițiile legii.	Copiii care sunt martori ai violenței domestice sunt considerați și ei ca fiind victime ale violenței domestice. Copiii trebuie să fie incluși în ordinul de protecție de urgență ca însoțitori ai adultului victimă a violenței domestice.

Demersul de a avea prevederi procedurale specifice referitoare la copii victime ale unor anumite tipuri de infracțiuni grave este continuat de recenta inițiativă de modificare a Codului de procedură penală în ceea ce privește copiii victime ale infracțiunilor sexuale. De aici rezultă ambiguități și dificultăți de interpretare în practică, cum a fost cazul asistenței juridice obligatorii pentru copiii victime, în special în cursul urmăririi penale. Deși Codul de procedură penală părea clar cu privire la existența unei astfel de obligații în toate cazurile în care copiii sunt victime ale infracțiunilor, în practică nu toți copiii beneficiază de asistență juridică obligatorie. Este de așteptat ca o modificare a Codului de procedură penală care a intrat în vigoare la 7 octombrie 2022 să pună capăt situației, clarificând că absența asistenței obligatorii a părților vătămate, inclusiv a copiilor, este sancționată cu nulitatea absolută a procedurii.

Regulile speciale de procedură în toate cazurile în care copiii sunt victime ale infracțiunilor, nu sunt cuprinse într-o secțiune separată a Codului de procedură penală, cum este cazul minorilor inculpați, unde prevederile speciale aplicabile sunt mult mai clare.

	... copii în calitate de victime ale infracțiunilor	... copii în calitate de martori	... copii în calitate de inculpați
Prevederi special ale Codului de procedură penală pentru...	Niciuna specifică doar copiilor Reguli și măsuri de protecție pentru victime vulnerabile (copiii sunt prezumați ca fiind vulnerabili) ce urmează a fi aplicate. A se vedea pe larg mai sus.	Copiii sub 14 ani pot fi audiați în prezența unuia dintre părinți, tutore legal, reprezentant instituțional Copiii sub 14 ani nu depun mărturie sub jurământ Un psiholog poate fi solicitat să participe la audiere, indiferent de vârsta copilului Audierea nu ar trebui să dăuneze din punct de vedere psihologic copilului Se aplică măsurile de protecție pentru martorii vulnerabili (copiii sunt prezumați ca fiind vulnerabili) Martorul minor poate fi audiat anticipat pentru a se evita audierea repetată.	Copiii sunt informați suplimentar despre : a) principalele faze ale procesului penal; b) dreptul ca părinții, tutorii legali sau alt adult desemnat de copil și acceptat de organul judiciar să primească aceleași informații ca și copiii; c) dreptul la ocrotirea vieții private; d) dreptul ca aceștia să fie însoțiți de un adult în cursul procedurii (părinte, tutore legal, alt adult desemnat de copil și acceptat de organul judiciar); e) dreptul de a fi evaluat prin raportul de evaluare f) dreptul la evaluare și asistență medicală în cazul în care vor fi privați de libertate; g) măsurile preventive care pot fi aplicate copiilor și faptul că măsura privării de libertate nu poate fi luată decât cu titlu excepțional, despre durata, condițiile și revizuirea măsurilor preventive; h) dreptul de a fi prezent în instanță; i) dreptul la recurs. Informațiile vor fi prezentate într-un limbaj simplificat și accesibil, adaptat vârstei copilului. Instanța de fond pentru un copil inculpat este compusă din judecători special desemnați. Cauzele cu copii în calitate de inculpați se judecă cu urgență și cu precădere. Ședința de judecată nu este publică. Pentru inculpații cu vârsta mai mică de 16 ani, instanța îi poate îndepărta temporar din ședința de judecată, pe perioada administrării probelor. Copilul inculpat va fi audiat o singură dată, iar reaudierea este posibilă numai în cazuri bine justificate.

Prevederile speciale recunosc nevoile distincte ale copiilor victime ale infracțiunilor doar într-un mod limitat și nu există reguli specifice pentru participarea efectivă la proceduri, bazate pe informații accesibile, furnizate într-un limbaj clar și adaptat. În ceea ce privește minorii inculpați, unele dintre aceste neajunsuri au fost remediate prin modificarea Codului de procedură penală în 2020, însă nu există o inițiativă similară referitoare la copiii victime, pentru care nu există date exhaustive privind punerea în aplicare a garanțiilor procedurale în toate cazurile. Copiii sunt expuși la audieri repetate, inclusiv datorită faptului că audierile lor inițiale nu sunt înregistrate și, prin urmare, sunt supuși la

victimizare secundară, dar aceste neajunsuri sunt abordate, parțial, prin modificări propuse doar în ceea ce privește copiii victime ale infracțiunilor sexuale.

De asemenea, propunerea de a face obligatoriu raportul de evaluare psihologică în toate cazurile de copii victime ale infracțiunilor sexuale, inclusă nu doar în unul dintre proiectele de lege, ci și în propunerile Consiliului Superior al Magistraturii, generează și riscul de a supune victimele la victimizare secundară. Chiar dacă propunerea vizează îmbunătățirea ratei condamnărilor, prin furnizarea de probe suplimentare în sprijinul acuzației, lipsa probelor nu reprezintă o problemă în toate cazurile. În cazul în care propunerea este adoptată, victimele vor fi supuse evaluării chiar și în cazurile în care există suficiente probe directe, precum expertize medico-legale, martori, înregistrări etc. În plus, după cum a subliniat Consiliul Legislativ, evaluarea psihologică a victimei nu este inclusă printre eventualele probe ce urmează a fi administrate în procesul penal, prin urmare, în lipsa unor modificări ulterioare, nici măcar nu-și servește scopul.

Focus-grupurile și interviurile au evidențiat eforturile sporite pentru prevenirea și pedepsirea infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, dar nu și un accent general asupra tuturor copiilor implicați în proceduri penale. Deși este adevărat că infracțiunile sexuale sunt foarte grave și traumatizante pentru copiii, toți copiii victime ale infracțiunilor ar trebui să beneficieze de un sistem prietenos, adaptat nevoilor lor speciale.

3.3. Jurisprudența internațională și națională cu privire la drepturile copilului și ale copiilor în proceduri judiciare

În ceea ce privește jurisprudența națională, identificarea cazurilor relevante este îngreunată de faptul că toate cauzele cu minori sunt excluse și nu sunt publicate în baza de date publică a cauzelor judecătorești.⁷⁰ Am solicitat Consiliului Superior al Magistraturii, Parchetului General și Ministerului Justiției să furnizeze cazuri relevante anonimizate privind copiii victime ale infracțiunilor, dar nu au fost primite cazuri. Singurul răspuns care menționează tema jurisprudenței este cel al Ministerului Justiției, care a indicat ca sursă de informare Raportul din 2021 al Inspecției Judiciare privind practica instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea în cercetarea și hotărârea în cazurile de infracțiuni sexuale cu victime minore.⁷¹ Cu toate acestea, raportul conține o analiză a cazurilor, nu rezumate ale acestor cazuri. Concluzia analizei din raportul Inspecției Judiciare din 2021 a fost prezentată în secțiunile 3.1 și 3.2 de mai sus.

În absența accesului la jurisprudența națională relevantă, prezenta secțiune se concentrează pe jurisprudența cheie a Curții Europene a Drepturilor Omului.

3.3.1 Cazuri cheie ale Curții Europene a Drepturilor Omului

În ceea ce privește jurisprudența internațională, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcări ale articolelor 3 și 8 din Convenție în cauza [M.G.C. v Romania](#), hotărârea din 15 martie 2016, din cauza lipsei unor investigații și proceduri judiciare eficiente și adaptate copiilor cu privire la

---

⁷⁰www.rejust.ro.

⁷¹ [Raportul privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.](#)

acuzățiile de viol într-un context marcat de absența unei practici constante și consecvente a instanțelor naționale în abordarea problemei consimțământului victimelor cu scopul de a diferenția violul de infracțiunea de raport sexual cu un minor.

La evaluarea cadrului juridic și a practicii, Curtea a reținut că Codul penal român definește violul într-o manieră care nu diferă semnificativ de formularea din legislația altor state membre și nu îl limitează la cazurile de constrângere fizică. Cu toate acestea, majoritatea condamnărilor pentru viol au fost pronunțate în cazuri de violență. Într-un număr semnificativ de cazuri, consimțământul victimei la actele sexuale a fost dedus din fapte care sugerau mai mult reacțiile specifice copilului la traume, cum ar fi faptul că victimele nu le-au spus părinților sau nu au strigat după ajutor. În mai puțin de jumătate din exemple, judecătorii au dispus examinări psihiatrice sau psihologice ale victimelor pentru a verifica existența capacității acestora de a exprima un consimțământ valid la actele sexuale. În doar patru dintre cauzele prezentate de autoritățile române drept exemple, instanțele consideră că victimele nu și-ar fi putut exprima consimțământul valabil din cauza vârstei foarte fragede, cuprinsă între 6 și 12 ani. Curtea a concluzionat că instanțele naționale nu au dezvoltat o practică constantă și consecventă pentru a face distincția clară între cazurile de viol și cele de raport sexual cu un minor.

În continuare, Curtea a observat că, în cazul specific al M.G.C., instanțele interne nu au avut în vedere concluziile raportului psihiatric dispus în cursul cercetării prealabile. Fără explicații, acestea au acordat mai mare importanță declarațiilor date autorităților de făptuitori și de cei doi martori din familia lor și au concluzionat că victima a fost cea care a provocat actul sexual. Ceilalți presupuși făptuitori nu au fost niciodată audiați ca martori în fața instanțelor și, prin urmare, acuzațiile reclamantei conform cărora au amenințat-o cu bătaia și, de asemenea, au amenințat-o cu un cuțit, sau că ei ar fi putut avea un interes să depună mărturie, nu au fost niciodată examinate.

Instanțele nu au luat în considerare diferența de vârstă dintre reclamantă și făptuitor sau diferența fizică evidentă dintre aceștia. De asemenea, instanțele nu au examinat dacă au existat motive ca reclamanta să-l acuze în mod fals pe făptuitor de viol.

În plus, instanțele naționale nu au demonstrat o abordare care să țină cont de interesul copilului în analizarea faptelor cauzei și au reținut împotriva reclamantei fapte care erau, în realitate, în concordanță cu posibila reacție a copilului la un eveniment traumatizant, cum ar fi să nu le spună părinților. Această abordare a fost agravată de faptul că nicio evaluare psihologică nu a fost dispusă vreodată de către instanțele interne în scopul obținerii unei analize de specialitate a reacțiilor reclamantei din punctul de vedere al vârstei acesteia și pentru a stabili existența unor posibile consecințe psihologice ale presupusului abuz asupra ei.

Pe lângă acest caz cheie, Curtea a constatat încălcări ale articolului 3 din Convenție în încă trei cazuri repetitive: [I.C. v Romania](#) din 24 mai 2016, [A. Ö. and H. Ö. v Romania](#), hotărârea din 3 mai 2022 și [A.E.J. v Romania](#), hotărârea din 30 august 2022. Dacă în [M.G.C. v Romania](#) și [I.C. v Romania](#) presupusul abuz sexual s-a petrecut înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală din 2014, în cazurile mai recente, presupusul abuz a avut loc mai recent, în 2018-2019, respectiv 2015.

În acest context, trebuie menționat că alte cauze similare sunt pe rol în fața CEDO. De exemplu, la 22 august 2022, CEDO a comunicat Guvernului României cererea nr. 38799/20 ([A.R. v Romania](#)) în care reclamanta, reprezentată de mama sa, reclamă lipsa unei anchete efective cu privire la presupusul abuz sexual al acesteia de către tatăl ei. Plângerea depusă în acest sens a fost respinsă definitiv de Judecătoria Sectorului 1 București la data de 20 decembrie 2019 pentru lipsa probelor presupusului abuz. Pe 8 aprilie 2022, CEDO a comunicat Guvernului României cererea nr. 58000/19 ([S.M. v Romania](#)) privind lipsa unei anchete efective asupra presupusului abuz sexual asupra reclamantei (în

vârsta de 12 ani la data primei pretinse infracțiuni) în mai multe momente, în anii 2014 și 2015, de către trei bărbați. Prin hotărârea definitivă a Judecătorei Marghita din 24 aprilie 2019, cu privire la acțiunile penale intentate în acest sens de către reclamantă, s-a dispus: i) încetarea urmăririi penale, din lipsă de probe ale presupusului abuz, față de unul dintre bărbați, și ii) renunțarea la urmărirea penală ca urmare a lipsei de interes public în continuarea procedurii, în privința celorlalți doi, având în vedere gradul redus de pericol social al faptelor, împrejurările de fapt, lipsa oricărei intenții de a denigra sau de a provoca vătămarea fizică a reclamantei și costurile mari ale anchetei comparativ cu „seriozitatea” redusă a faptelor.

De asemenea, Curtea a constatat o încălcare a articolului 3 din Convenție în cauza [D.M.D. v Romania](#), hotărârea din 3 octombrie 2017, din cauza duratei excesive a procedurilor și a altor neajunsuri în urmărirea penală a violenței domestice împotriva unui copil și a refuzului instanțelor naționale de a acorda despăgubiri copilului victimă a violenței domestice în lipsa unei cereri.

Mai precis, Curtea a constatat că, deși autoritățile au luat cunoștință de situația reclamantului în februarie 2004, nu există niciun indiciu că Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului ar fi făcut ceva concret pentru a verifica informațiile sau a le transmite poliției în vederea cercetării sau că protejează în vreun fel victimele de presupusele abuzuri, în ciuda obligației legale de a face acest lucru. În plus, autoritățile nu au luat nicio măsură cu privire la primele patru plângeri penale depuse de mama victimei. Ancheta propriu-zisă a fost începută pe 1 iulie 2004, iar procedurile au durat până pe 12 noiembrie 2012. Având în vedere durata și ritmul procedurii, precum și diferența de tratament între reclamant și făptuitor în ceea ce privește această durată, precum și modul în care instanțele s-au ocupat de problema abuzului în familie, Curtea a concluzionat că ancheta cu privire la acuzațiile de rele tratamente a fost ineficientă întrucât a durat prea mult și a fost afectată de mai multe neajunsuri grave, care au avut ca rezultat încălcarea articolului 3 din Convenție sub aspectul său procedural.

Curtea a constatat și o încălcare a dreptului la un proces echitabil din cauza omisiunii instanțelor interne de a aplica Codul de procedură penală în favoarea reclamantului și, astfel, de a examina dacă ar fi trebuit să se acorde despăgubiri. Acest eșec a echivalat cu o negare a dreptății.

În ceea ce privește acest caz cheie, nu au existat cazuri repetitive din 2017.

3.3.2 Detalii privind execuția cauzelor principale ale Curții Europene a Drepturilor Omului în care copiii sunt victime ale infracțiunilor

Procedurile de executare atât în grupul de cauze **M.G.C. contra României**,⁷² cât și în cauza **D.M.D. contra României** sunt încă în curs în fața Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

În grupul de cauze **M.C.G. contra României**, autoritățile române au depus două planuri de acțiune: primul pe 16 decembrie 2016 și al doilea pe 3 iulie 2020. Ele au informat Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la măsurile generale adoptate și la evaluarea impactului acestora.

În ceea ce privește măsurile legislative, întrucât în cauza M.C.G. contra României și în cauza I.C. contra României faptele s-au întâmplat în anii 2008-2009, respectiv 2017, ele au indicat prevederile actualului Cod de procedură penală, prezentate mai sus, ca măsuri de consolidare a garanțiilor în ceea ce privește audierea, reprezentarea și protecția victimelor vulnerabile ale infracțiunilor, în special a copiilor,

---

⁷² [Documents related to the execution of M.C.G. v Romania group of cases.](#)

persoanelor cu dizabilități și a victimelor infracțiunilor sexuale. Au arătat că Ministerul Justiției a luat în considerare și modificarea definiției violului din Codul penal, dar a concluzionat că acest lucru nu este necesar, deoarece practica internă este unitară că, în definiția actuală, „constrângerea” poate fi atât fizică, cât și psihologică, și că celelalte elemente din definiție permit să se facă o distincție între viol și actul sexual cu un minor.

În ceea ce privește conștientizarea și consolidarea capacităților, autoritățile române au indicat că, în anul 2016, Institutul Național al Magistraturii a organizat un seminar privind metodele ce trebuie utilizate în interacțiunea cu categoriile vulnerabile de victime. În 2018, Parchetul General a inițiat o rețea de procurori specializați care să se ocupe de cauze complexe privind infracțiunile săvârșite de copii sau împotriva lor; să revizuiască deciziile luate de parchetele aflate sub supravegherea acestora; și să disemineze informațiile relevante, inclusiv jurisprudența Curții Europene și evoluțiile juridice interne și internaționale în domeniul drepturilor copilului.

În ceea ce privește evoluția în practica judiciară, autoritățile române au oferit o imagine de ansamblu asupra răspunsurilor primite de la parchete și instanțe, care au indicat faptul că aspectul cheie în examinarea acestora este consimțământul victimei și capacitatea de a exprima un consimțământ valabil în privința actului sexual, și au subliniat că lipsa dovezilor de rezistență nu este un factor decisiv. În ceea ce privește vârsta sub care nu poate exista consimțământ valabil, nu există consens, iar în exemplele oferite vârsta a variat între 9 și 14 ani. În cele mai multe cazuri, se efectuează examinări psihiatrice/psihologice, iar unele parchete au indicat alți factori ce trebuie luați în considerare. Autoritățile române au concluzionat că nu este clar dacă acești factori sunt luați în considerare numai dacă capacitatea victimei de a-și da consimțământul valid a fost stabilită printr-o examinare de specialitate sau indiferent de concluziile unei astfel de examinări.

În ceea ce privește aplicarea prevederilor privind audierea, asistența juridică și protecția victimelor vulnerabile din Codul de procedură penală din 2014, s-a reținut că audierile au loc în prezența unui avocat din oficiu sau ales, a reprezentantului legal (părinte sau tutore), a unui reprezentant al autorității locale de asistență socială și protecția copilului sau a unui psiholog, după caz. Acestea sunt conduse, ori de câte ori este posibil, de un profesionist de același sex cu victima. Două parchete au indicat că audierile copiilor victime ale infracțiunilor au loc la autoritatea locală pentru protecția copilului, în camere special amenajate în acest scop. Alte două birouri au indicat că se bazează pe un ghid metodologic din 2017 conceput special pentru audierile copiilor victime ale violenței și unul pe care îl folosesc procurori cărora li s-a prelucrat această metodologie. Un alt birou a indicat că solicită, acolo unde este necesar, contribuția ofițerilor de poliție judiciară cu experiență în psihologie și sociologie juridică, care fac parte din Serviciul de Analiză Comportamentală al Inspectoratului General al Poliției Române. Înființat în 2014, acest Serviciu efectuează în special evaluarea personalității potențialilor agresori și a victimelor pentru a contribui la definirea unei strategii în cazurile dificile cu privire la infracțiuni grave.

Cele două planuri de acțiune au fost examinate de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei cu ocazia celei de-a 1383-a reuniune CM-DH (29 septembrie – 1 octombrie 2020).

Comitetul de Miniștri a considerat, în ceea ce privește răspunsul dat în legea penal acuzațiilor de viol asupra minorilor, că practica multor parchete și instanțe a evoluat, recunoscând că este esențial să se stabilească dacă minorul a consimțit cu adevărat și că este adesea necesară în acest sens o expertiză, dar nu este clar dacă practica a evoluat în toată țara și, de asemenea, dacă concluziile rapoartelor de expertiză referitoare la lipsa consimțământului sunt respectate în mod sistematic. În ceea ce privește protecția și garanțiile procedurale pentru victimele vulnerabile ale infracțiunilor sexuale, inclusiv copiii, modificările legislative sunt binevenite, dar sunt necesare mai multe informații cu privire la

aplicarea lor în practică. Este esențial ca autoritățile de anchetă și de urmărire penală să fie pregătite corespunzător pentru a evalua nevoile copiilor, adulților vulnerabili și ale victimelor infracțiunilor sexuale, prin urmare sunt necesare mai multe informații cu privire la urmărirea acțiunii de consolidare a capacităților prezentate în planul de acțiune din 2016. Bunele practici pentru tratamentul și interacțiunea cu copiii victime ale infracțiunilor inițiate de unele parchete trebuie să fie diseminate și se așteaptă în continuare informații despre evoluții.

Comitetul de Miniștri a decis că sunt necesare mai multe informații privind practicile bazate pe prevederile noului Cod de procedură penală și a decis continuarea supravegherii executării grupului de cauze M.C.G. contra României.

Ca urmare, în 2021 autoritățile române au furnizat informații cu privire la constatările raportului Inspecției Judiciare, dar Comitetul de Miniștri nu a evaluat încă informațiile suplimentare.

În cauza **D.M.D. contra României**, autoritățile române au depus în 2018 un plan de acțiune pentru a fi analizat în cadrul celei de-a 1331-a reuniune a Comitetului de Miniștri (decembrie 2018). În ceea ce privește măsurile legislative, acestea au indicat prevederile actualului Cod de procedură penală, care clarifică faptul că este de competența procurorului să solicite despăgubiri pentru copiii victime, dacă nu se formulează o astfel de cerere de către părinți sau reprezentanții legali. De asemenea, a indicat că este prevăzută o dispoziție pentru a permite plângerea împotriva duratei procedurilor.

De asemenea, în ceea ce privește durata procedurii, Guvernul a mai informat asupra unei metodologii din 2014 privind primirea, înregistrarea plângerilor penale și coordonarea urmăririlor penale ale poliției judiciare de către procurori, adoptată prin ordin comun al Ministrului Afacerilor Interne și Parchetului General. Conform metodologiei, plângerile privind infracțiunile împotriva copiilor sunt considerate cazuri speciale și urgente. Plângerile trebuie înregistrate în cel mult 12 ore de la primire. În cazul în care plângerea este primită direct de parchet și transmisă poliției pentru cercetări prealabile, decizia de începere a urmăririi penale trebuie luată în termen de 5 zile. Investigațiile trebuie finalizate într-un termen rezonabil, dar nu mai mult de un an. Nu a fost prezentată nicio observație cu privire la aplicarea acestor dispoziții. Guvernul a mai indicat modificarea din 2018 a Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice⁷³ prin introducerea ordinului de protecție de către poliție ca măsură legislativă. Nu a fost furnizată nicio evaluare a aplicării acestor măsuri legislative. Comitetul de Miniștri nu a examinat încă planul de acțiune.

3.3.3. Analiza rezultatelor

Cauzele [M.G.C. v Romania](#) și [D.M.D. v Romania](#) sancționează cadrul legislativ și practicile privind copiii victime ale infracțiunilor aplicabile înainte de intrarea în vigoare, în 2014, a noului Cod de procedură penală sau adoptarea ori modificarea celorlalte legi speciale. Cu toate acestea, ele relevă deficiențe care sunt în concordanță cu unele dintre constatările analizei cadrului legislativ actual. Chiar dacă acesta a fost schimbat și îmbunătățit, principala provocare o reprezintă punerea în aplicare a tuturor prevederilor la nivel larg, după cum a indicat și Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei. Evaluarea punerii în practică este limitată, la fel și informațiile privind extinderea bunelor practici și pregătirea profesioniștilor la nivel național. Mai mult, cauze similare continuă să fie depuse în fața CEDO, ceea ce demonstrează, de asemenea, că sunt necesare eforturi continue pentru aplicarea în totalitate a grupului de cauze M.G.C. contra României.

---

⁷³ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice](#)

Având în vedere cauze cheie ale CEDO privind încălcările articolului 3 în ceea ce privește copiii victime ale infracțiunilor sexuale și ale violenței domestice ce datează din 2016 și 2017, ritmul de implementare a măsurilor necesare pentru executarea acestora este foarte lent. Unele dintre prevederile Codului de procedură penală din 2014 s-au dovedit deja insuficiente, așa cum s-a discutat în secțiunea 3.1. și 3.2 de mai sus, iar bunele practici indicate de Guvernul României în fața Comitetului de Miniștri nu au fost extinse la nivel național, așa cum este necesar.

În același timp, necesitatea punerii în practică a măsurilor generale de executare a hotărârii în cauza M.G.C. contra României, deși explică accentul pus pe copiii victime ale infracțiunilor sexuale în cadrul inițiativelor recente, discutate la secțiunile 3.1 și 3.2 de mai sus, nu ar trebui să ignore necesitatea protecției și participării efective a tuturor copiilor victime ale infracțiunilor.

În ceea ce privește copiii victime ale violenței domestice, cauza D.M.D. împotriva României nu a avut ca rezultat modificări ale cadrului legislativ. Deși în planul de acțiune al guvernului se menționează modificările ample aduse Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice,⁷⁴ expunerea de motive a modificărilor aduse în 2018 și 2020 nu menționează violența asupra copiilor pentru a justifica modificările, iar prevederile specifice referitoare la copii nu sunt incluse în lege.

3.4. Politici și măsuri pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor împotriva copiilor și sprijinirea și protejarea copiilor victime ale infracțiunilor

3.4.1. Prezentare generală a politicilor și măsurilor existente

Autoritățile și instituțiile solicitate să ofere informații cu privire la politicile și măsurile adoptate pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor împotriva copiilor și pentru sprijinirea și protejarea copiilor în calitate de victime ale infracțiunilor au transmis date limitate în acest sens, care au fost completate prin cercetare documentară.

Ministerul Justiției a indicat ca politici și măsuri adoptate modificări legislative la Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor,⁷⁵ care, cu toate acestea, conține foarte puține prevederi specifice privind copiii victime ale infracțiunilor, după cum s-a discutat în secțiunea 3.1. și 3.2 de mai sus. Răspunsul Ministerului Justiției enumeră, de asemenea, anumite măsuri aplicabile tuturor victimelor infracțiunilor, indiferent de vârstă, și nicio măsură specifică copiilor. Același lucru este valabil și pentru Ordinul comun nr. 173/65/3042/C/2021 al ministrului muncii și protecției sociale, ministrului afacerilor interne și ministrului justiției pentru aprobarea Metodologiei de evaluare și intervenție multidisciplinară și interinstituțională în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor.⁷⁶ Ministerul Justiției a mai indicat ca măsură adoptarea Ordinului ministrului justiției nr. 4463/C/2020 privind constituirea unui grup de lucru pe problemele privind victimele infracțiunilor. Textul ordinului nu a fost furnizat și nu este public, iar activitatea grupului va fi discutată în continuare la secțiunea 3.8 din prezentul raport.

Ministerul Afacerilor Interne a furnizat informații despre existența unui proiect de strategie inițiat de Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse: Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” pentru perioada 2022-2027, care

⁷⁴ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

⁷⁵ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor](#)

⁷⁶ [Ordinul comun nr.173/65/3042/C/2021 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare și intervenție multidisciplinară și interinstituțională în acordarea serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor.](#)

va fi discutat mai departe. De asemenea, a indicat două strategii adoptate în domeniul combaterii infracțiunilor motivate de ură și al incluziunii romilor: Strategia națională pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, aferentă perioadei 2021-2023, adoptată prin Hotărârea de Guvern nr. 539/2021⁷⁷ și Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027, adoptată prin Hotărârea de Guvern nr. 560/2022.⁷⁸ Niciuna dintre aceste strategii nu conține prevederi privind victimele infracțiunilor, în general, sau copiii victime ale infracțiunilor, în special.

Inspectoratul General al Poliției Române a indicat existența Proiectului Strategiei naționale de protecție și promovare a drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027, precum și a Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022, adoptată prin Hotărârea de Guvern nr. 861/2018.⁷⁹ Ca și Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane,⁸⁰ care include prevederi referitoare la serviciile oferite victimelor traficului de persoane, strategia respectivă identifică diverse deficiențe și intervenții în acest domeniu, însă acestea nu vizează în mod specific copiii. Una dintre deficiențele identificate este confuzia de roluri și responsabilități între instituțiile implicate în asistența și protecția victimelor, repartizarea teritorială inegală a acestor instituții și personalul insuficient. Un alt neajuns se referă la dificultățile în accesarea efectivă a drepturilor, precum asistența medicală și juridică a victimelor și acordarea de daune și despăgubiri, din cauza cadrului legislativ insuficient și a necunoașterii celui existent.

Un alt program relevant indicat de Inspectoratul General al Poliției Române este Programul național de suport pentru copii, în contextul pandemiei de COVID-19 – „Din grijă pentru copii”.⁸¹ Printre obiectivele programului, unele sunt legate de copii ca victime ale infracțiunii, dincolo de contextul specific al pandemiei de Covid-19: crearea unei camere de audiere pentru copiii victime ale infracțiunilor în fiecare județ; dezvoltarea unui sistem informatic integrat pentru analiza și sortarea conținutului video online abuziv față de copii, în scopul combaterii pornografiei infantile și a abuzului și exploatării online a copiilor; punerea în practică a unui mecanism de alertă în timp real pentru dispariția copiilor; crearea unui număr de telefon național pentru situații de urgență legate de copii.

De asemenea, Inspectoratul General al Poliției Române mai menționează ca politici și măsuri propriile proceduri operaționale standard, un protocol între Inspectoratul General al Poliției Române și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție nr. 5/2021 și Manualul de bune practici privind acțiunea poliției în cazurile de dispariție a copiilor sau copiilor victime ale abuzurilor, traficului și pornografiei infantile pe internet, adoptat prin Hotărârea Inspectoratului General al Poliției Române nr. 44/2007. Niciunul dintre aceste documente nu a fost furnizat sau nu este disponibil publicului. Într-un interviu cu reprezentanții Inspectoratului General al Poliției Române⁸² s-a menționat că acestea sunt documente interne care nu pot fi comunicate terților. Prin urmare, acestea nu au putut fi evaluate.

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, a indicat Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale „SINERGIE” 2021-2030, adoptată prin Hotărârea de

---

⁷⁷ [Hotărârea de Guvern nr. 539/2021 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, aferentă perioadei 2021-2023.](#)

⁷⁸ [Hotărârea de Guvern nr.560/2022 pentru aprobarea Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027.](#)

⁷⁹ [Hotărârea de Guvern nr.861/2018 pentru aprobarea strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022.](#)

⁸⁰ [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane\).](#)

⁸¹ [https://dingrijapentrucopii.gov.ro/1/.](https://dingrijapentrucopii.gov.ro/1/)

⁸² Intervi cu doi reprezentanți ai Direcției Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, 16 septembrie 2022.

Guvern nr. 592/2021.⁸³ Printre obiectivele sale de prevenire primară se numără elaborarea și punerea în aplicare a unor proceduri de lucru și ghiduri de bune practici în prevenirea abuzului sexual asupra copiilor în familie și în comunitate. Un alt obiectiv al intervenției primare este realizarea unor campanii de conștientizare împotriva violenței sexuale în rândul jurnaliștilor, bloggerilor și vloggerilor a căror activitate are impact asupra copiilor și adolescenților. O măsură care să servească prevenirea secundară vizează realizarea de campanii de informare în rândul copiilor, tinerilor adulți și părinților cu privire la gestionarea amenințărilor în accesarea platformelor sociale online. Alte măsuri nu se adresează în mod special copiilor. Trebuie remarcat că această strategie menționează intercorelarea cu Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020⁸⁴, ce urmează a fi discutată mai jos.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a menționat ca politici și măsuri existența unei rețele de audiere a copiilor victime ale infracțiunilor sexuale, dar nu a oferit alte informații și a invocat prevederile Regulamentului general privind protecția datelor (GDPR) ca justificare pentru a nu pune la dispoziție listele cu rețelele informale existente la nivel local.

Ceilalți respondenți instituționali nu au furnizat informații despre politici și măsuri.

În ceea ce privește proiectul de Strategie Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027, textul propunerii împreună cu planul operațional propus au fost publicate pe site-ul Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse, la 6 mai 2022, pentru consultare publică. Proiectul de strategie⁸⁵ include un capitol special privind justiția prietenoasă cu copiii, care vizează punerea integrală în aplicare a Strategiei Consiliului Europei privind drepturile copilului (2016-2021) pentru toți copiii implicați în proceduri judiciare penale, civile și administrative. De asemenea, include ca dimensiuni transversale participarea copiilor la viața socială și politică, violența împotriva copiilor și siguranța copiilor în mediul digital. Pe lângă enumerarea situației existente din toate aceste domenii, strategia stabilește obiective generale și specifice clare și cuantificabile. Cele două obiective generale propuse relevante pentru copiii victime ale infracțiunilor sunt dezvoltarea unui mecanism de protecție împotriva violenței pentru copii și asigurarea unei justiții prietenoase cu copiii. În cadrul primului obiectiv general, obiectivul specific a vizat creșterea gradului de conștientizare a publicului larg și a copiilor cu privire la violența împotriva copiilor, care urmează să fie măsurat prin numărul de campanii naționale, și instituirea unui mecanism național de identificare și raportare a tuturor cazurilor de violență împotriva copiilor, care urmează să fie măsurat pe baza numărului de cazuri raportate. În ceea ce privește justiția prietenoasă cu copiii, obiectivul specific este asigurarea accesului copiilor la proceduri prietenoase și de susținere, care se măsoară, prin intermediul numărului de camere de audiere adecvate și a numărului de angajați instruiți care lucrează cu copiii, pe baza cunoștințelor și abilităților necesare. Strategia vizează, de asemenea, consolidarea capacității în legătură cu politicile propuse bazate pe dovezi prin consolidarea sistemelor de cercetare și monitorizare și evaluare.

Planul operațional propus pentru punerea în practică a strategiei⁸⁶ este mai specific, cuprinzând măsuri concrete pentru a asigura o justiție prietenoasă cu copiii. Prima vizează modificarea cadrului legislativ privind audierea copiilor în procesul penal și informarea acestora cu privire la procedurile în care sunt implicați și asigurarea participării acestora, precum și înregistrarea datelor privind copiii

---

⁸³ [Hotărârea de Guvern nr.592/2021 privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale "SINERGIE" 2021-2030\).](#)

⁸⁴ [Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor 2014-2027.](#)

⁸⁵ [Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor" Copii Protejați, România sigură" 2022-2027.](#)

⁸⁶ [Plan Operațional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor" Copii Protejați, România sigură" 2022-2027.](#)

implicați în proceduri judiciare (penal, civil, administrativ) pe baza unui studiu național privind respectarea drepturilor copilului care urmează să fie realizat până în 2024, o evaluare a aplicării practice a prevederilor legale în vigoare realizată de Consiliul Superior al Magistraturii până în 2027 și adoptarea legislației relevante privind audierea copiilor numai de către personal instruit, informându-i asupra procedurilor și a dreptului lor de a-și exprima opiniile în cadrul procedurilor, tot până în 2027. În ceea ce privește camerele de audiere prietenoase cu copiii, până în 2027 ar trebui să existe 31 de astfel de camere. În ceea ce privește pregătirea personalului, planul operațional a propus ca 1.640 de polițiști, 466 de procurori, 490 de judecători, 1.050 de asistenți sociali și psihologi ai direcțiilor de protecție a copilului, precum și de alți 500 de profesioniști (notari, avocați, executori judecătorești, grefieri, mediatori, traducători, personal din Institutul de Criminalistică) să fie instruiți până în 2027. În plus, până în 2027, educația juridică urmează să fie inclusă în curricula școlară națională. O ultimă măsură vizează optimizarea cadrului legislativ existent pentru protecția drepturilor tuturor copiilor implicați în proceduri judiciare, indiferent de statutul lor. Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să realizeze un studiu relevant până în 2024, iar legislația ar trebui să fie modificată până în 2027.

În ceea ce privește protecția împotriva violenței și campaniile de conștientizare, până în 2023 ar trebui să fie elaborat un studiu de evaluare a nevoilor. Pe baza studiului, până în 2027 vor fi realizate cinci campanii naționale pentru a atinge ținta de 500.000 de copii și 500.000 de adulți, iar impactul acestora va fi evaluat pe baza a două studii de impact realizate până în 2027. De asemenea, în cadrul obiectivului de a proteja copiii împotriva violenței, diverși profesioniști vor fi formați în domeniul violenței împotriva copiilor până în 2027: 55.000 profesori, 1.640 polițiști, 466 procurori (față de 50 în prezent), 490 de judecători, 940 de asistenți sociali, 1.600 de lucrători comunitari din domeniul sănătății, 168 de membri ai personalului medical al camerelor de urgență și al serviciilor medico-legale, 336 de alți profesioniști (lucrători în domeniul imigrației, tutori legali, mediatori etc.) Prin punerea în practică a activităților școlare de educare a copiilor cu privire la violența împotriva lor, programele de consiliere și orientare vor fi revizuite până în 2027, iar 90% dintre elevi ar trebui să aibă informații despre violența împotriva copiilor.

În ceea ce privește punerea în practică a unui mecanism de identificare și raportare a violenței împotriva copiilor, se propune ca, până în 2023, Metodologia-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie⁸⁷ să fie revizuită pentru a include o abordare mai diversă și mai prietenoasă astfel încât copiii să raporteze cazurile de violență. O nouă metodologie de înregistrare a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a copiilor care comit acte de violență ar trebui dezvoltată până în 2027, iar sistemul național de înregistrare digitală ar trebui pus în practică până în 2024.

Strategia are trei dimensiuni transversale: participarea copiilor la viața socială și politică, violența împotriva copiilor și siguranța copiilor în mediul digital. Măsurile propuse care vizează creșterea siguranței copiilor în mediul digital vizează punerea în practică a unor programe de formare pentru diverși profesioniști (profesori, asistenți sociali, psihologi, educatori, polițiști) bazate pe training-uri nou dezvoltate pentru utilizarea în siguranță a instrumentelor digitale, educație parentală bazată pe cursuri nou dezvoltate, inclusiv securitatea digitală în programele școlare, campanii de conștientizare, elaborarea unui ghid pentru utilizarea în siguranță a internetului, implementarea măsurilor de siguranță, inclusiv legislative dacă este necesar, pentru utilizarea internetului de către copii, crearea a unei platforme de consiliere prietenoasă cu copiii. Aceste măsuri urmează să fie puse în practică între 2023 și 2027.

---

⁸⁷ [Metodologie-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie.](#)

Trebuie remarcat faptul că precedentă Strategie Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020⁸⁸ nu includea tema unei justiții prietenoase cu copiii, ci doar pe cea a violenței împotriva copiilor. Obiectivele au fost mai degrabă generale și au vizat creșterea gradului de conștientizare cu privire la toate formele de violență și reducerea expunerii copiilor la violență în mass-media. De asemenea, s-a urmărit crearea unei metodologii de monitorizare a cazurilor de violență împotriva copiilor. Evaluarea strategiei, realizată în 2021,⁸⁹ constată că numărul cazurilor documentate de violență împotriva copiilor a crescut de la 12.542 în 2014 la 15.996 în 2019. Evaluarea nu conține nicio recomandare pentru instituțiile implicate în procedurile judiciare sau care oferă servicii copiilor victime ale infracțiunilor, dar are o recomandare generală în ceea ce privește participarea copiilor: să identifice cele mai eficiente mijloace de promovare și asigurare a participării acestora, inclusiv a celor din grupurile și comunitățile marginalizate, pe baza unei analize de evaluare a nevoilor, ce urmează a fi realizată ulterior.

3.4.2. Analiza rezultatelor

Diversitatea răspunsurilor instituțiilor și autorităților naționale la întrebarea referitoare la politicile și măsurile existente cu privire la copiii victime ale infracțiunilor demonstrează o lipsă de coordonare și eșecul în asigurarea unei abordări interinstituționale a problemei. Majoritatea respondenților la chestionare au indicat doar strategiile naționale în domeniul lor de activitate, chiar dacă cele mai multe dintre ele nu au prevederi specifice pentru copii. O explicație ar fi că nu există o strategie națională actuală pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, iar cea pentru 2014-2020 a fost mai degrabă generală pe tema violenței împotriva copiilor și nu a atins subiectul unei justiții prietenoase cu copiii.

Proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027, care este în dezbatere, a fost menționat doar de Ministerul Afacerilor Interne și de Inspectoratul General al Poliției Române, chiar dacă și alți respondenți vor avea responsabilități pentru punerea ei în practică, odată ce va fi adoptată. Acest lucru ridică semne de întrebare cu privire la capacitatea noii strategii de a deveni punctul central de referință în punerea în practică a unei justiții prietenoase cu copiii, unul dintre obiectivele sale.

Cu toate acestea, strategia propusă pare să aibă potențialul de a constitui un important pas înainte, nu numai pentru că vizează în mod specific implementarea unei justiții prietenoase cu copiii, ci și pentru că conține o analiză a situației actuale, pe baza recomandărilor Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, Ghidurile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția prietenoasă cu copiii și raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene „Justiția în interesul copilului: Perspectivele și experiențele copiilor implicați în proceduri judiciare în calitate de victime, martori sau părți în nouă state membre ale UE”. Strategia propusă abordează principalele probleme, identificate inclusiv în prezenta cercetare, precum necesitatea evaluării practicii curente la un nivel comprehensiv înainte de modificarea cadrului legislativ actual, formarea profesioniștilor și crearea unei infrastructuri specifice (camere de audiere). Planul operațional însoțitor are obiective concrete și măsurabile, iar fiecare activitate are un buget indicativ și o sursă financiară (fie bugetul de stat, fie finanțare europeană).

---

⁸⁸ [Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor 2014-2027](#).

⁸⁹ [Evaluarea implementării Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020](#), mai 2021.

Având în vedere lipsa actuală de date comprehensive în domeniul drepturilor copilului, un alt pas important înainte inclus în strategie este consolidarea cercetării și a sistemelor de monitorizare și evaluare care să permită elaborarea și punerea în practică a politicilor specifice. Procesul ar trebui să înceapă prin identificarea tuturor indicatorilor relevanți până în 2024, urmat de dezvoltarea și implementarea unui sistem consolidat de monitorizare și evaluare a politicilor în domeniul protecției copilului până în 2026. În plus, ar trebui inițiat un mecanism de cooperare instituțională, împreună cu un mecanism de monitorizare a alocărilor financiare pentru politicile publice de protecție a copilului. Strategia propusă abordează și alte domenii de interes în ceea ce privește siguranța copiilor, cum ar fi siguranța acestora în mediul digital.

3.5. Personal pentru protecția copilului și/sau unități dedicate formate din polițiști, procurori și judecători

3.5.1. Prezentare generală a politicilor și măsurilor existente

Structura menționată în focus grupul cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale⁹⁰, dar și în unele dintre răspunsurile oferite de diferite instituții este un grup format din procurori specializați din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București și din cadrul celor 6 parchete de pe lângă judecătoriile de sector din București, și polițiști din cadrul Serviciului Omoruri din cadrul Direcției Generale de Poliție București. Trei procurori, membri ai acestei structuri, au participat la focus grupul cu judecători și procurori.⁹¹ Din discuțiile în cadrul acestor focus-grupuri a rezultat că mai degrabă decât să fie o structură formalizată, parte a unei abordări naționale, aceasta este organizată pe baza unui ordin intern al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București care vizează reducerea victimizării secundare a copiilor victime ale infracțiunilor violente și mai ales sexuale. În baza acestui ordin, care nu a fost furnizat la cerere, există o procedură clară de trimitere a copiilor victime ale infracțiunilor sexuale către polițiștii/procurorul specializat în audierea copiilor în baza protocolului NICHD. De asemenea, a rezultat că, în loc să facă parte dintr-o schimbare mai largă de abordare la nivel național în audierea victimelor infracțiunilor sexuale, structura este o inițiativă locală din București. În lipsa altor informații, funcționarea structurii nu poate fi evaluată în continuare, dar poate fi considerată un exemplu de bună practică în audierea copiilor ca victime ale infracțiunilor, cu potențial de a fi replicată la nivel național.

Răspunsurile Ministerului Afacerilor Interne și ale Inspectoratului General al Poliției Române indică și faptul că, în ceea ce privește urmărirea penală, nu există structuri specializate pentru copiii victime ale infracțiunilor în cadrul poliției, ca atare. Cazurile în care sunt implicați copii sunt instrumentate de către Direcția Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române și structurile teritoriale respective, care investighează și alte cazuri, pe baza competențelor lor. Cazurile complexe privind infracțiunile de mare pericol (precum traficul de minori sau pornografia infantilă) sunt cercetate de către Direcția de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, fie prin structura sa centrală, fie prin structurile teritoriale (15 brigăzi și 27 servicii). Inspectoratul General al Poliției Române a menționat că în cadrul Direcției de Combatere a Criminalității Organizate nu există o specializare specifică în ceea ce privește copiii (în calitate de victime sau martori). S-a mai menționat că, începând cu 1 decembrie 2014, în cadrul Direcției de

⁹⁰ Focus-grup cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, 1 iulie 2022.

⁹¹ Focus-grup cu procurori și judecători, 21 iulie 2022.

Combatere a Criminalității Organizate a fost înființat un compartiment special de investigare a pornografiei infantile prin sisteme informatice.

Pe lângă activitatea de urmărire penală, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției Române au oferit informații despre structurile speciale de poliție privind siguranța școlară. Aceste structuri de siguranță școlară au fost înființate prin ordinul ministrului afacerilor interne nr. I/1842/2020, în vigoare din 9 septembrie 2020. Ordinului menționat nu este publicat și nu a fost furnizată o copie a sa. Întreaga structură ar trebui să aibă 270 de angajați (226 de polițiști și 44 de subofițeri) și până în prezent au fost repartizați 154 de polițiști și 29 de subofițeri. Inspectorul general al Poliției Române a adoptat un regulament de organizare și funcționare a Direcției de Siguranță Școlară în august 2021 și au fost adoptate două documente de lucru ulterioare: Procedura de sistem privind activitățile structurilor de siguranță școlară din incinta școlilor și Procedura de sistem privind activitățile structurilor de siguranță școlară din vecinătatea școlilor. Niciunul dintre aceste documente nu a fost furnizat la cerere.

În ceea ce privește ofițerii pentru protecția copilului, Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁹² menționează că, în cazurile copiilor victime ale violenței, evaluarea și prestarea serviciilor se realizează de către compartimentele specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.⁹³ În 2019, aceeași Lege nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor⁹⁴ a creat serviciile speciale pentru victimele infracțiunilor din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, care până acum sunt funcționale doar parțial și cu un număr redus de beneficiari. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a indicat această funcționalitate limitată ca urmare a transferului de atribuții către serviciile sociale fără asigurarea de sprijin din partea altor actori relevanți. Deși structurile speciale din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului au devenit punctul focal pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, indiferent de vârstă, activitatea lor depășește asistența socială tradițională și necesită pregătire suplimentară pe teme legate de justiție, precum și cooperare cu alte instituții, aspecte pe care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție le-a indicat ca fiind în mare parte inexistente în gestionarea cazurilor. (A se vedea secțiunea 3.9 de mai jos). Nu este clar dacă această problemă afectează și evaluarea și furnizarea de servicii de către compartimentele specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere în cazurile copiilor victime ale violenței.

3.5.2. Analiza rezultatelor

În cadrul poliției și parchetelor nu există structuri specializate care să se ocupe de cazurile în care copiii sunt victime. Competența materială a poliției și procurorilor se bazează pe infracțiunile cercetate și nu pe vârsta victimei implicate. Chiar și așa, cadrul actual a permis inițiativa Parchetului de pe lângă Tribunalul București de a dispune de o procedură specifică de cercetare a infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, pentru a implica procurori și polițiști cu experiență practică în audierea copiilor și pentru a asigura managementul de caz menit să evite victimizarea secundară a acestora.

---

⁹² [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

⁹³ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.](#)

⁹⁴ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

În ceea ce privește personalul specializat în protecția copilului, serviciile pentru copii victime ale infracțiunilor violente sunt asigurate de compartimentele specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Rezultă că pentru alte infracțiuni, serviciile sunt furnizate de serviciile speciale pentru victimele infracțiunilor din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, care sunt doar parțial funcționale. În ceea ce privește noile competențe privind victimele infracțiunilor, transferate unor astfel de servicii în anul 2019, transferul de mandat nu a fost susținut de un transfer de cunoștințe și resurse de la serviciile de probațiune care se ocupau anterior de astfel de servicii pentru victime, iar cooperarea cu organele judiciare este foarte limitată. Prin urmare, eficiența acestor structuri specializate, după modificarea Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor,⁹⁵ nu a fost încă evaluată.

3.6. Ghiduri sau instrucțiuni pentru polițiști, procurori și judecători cu privire la drepturile copilului (protecția copilului și participarea la procedurile judiciare) și copiii victime ale infracțiunilor

3.6.1 Privire de ansamblu asupra politicilor și măsurilor existente

În răspunsurile oferite de Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii, precum și în focus-grupurile cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale⁹⁶ și cel cu judecători și procurori,⁹⁷ au fost menționate trei ghiduri: Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare,⁹⁸ Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței,⁹⁹ Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiunile prevăzute de Art. 218-223¹⁰⁰ Cod penal comise asupra minorilor.¹⁰¹ Ultimul ghid este aplicabil parchetelor din București (Parchetul de pe lângă Tribunalul București și cele 6 parchete de pe lângă judecătoriile locale din București), nu este publicat și nu a fost furnizat la cerere.

În plus, focus-grupul cu polițiști și asistenți sociali,¹⁰² a relevat faptul că, în 2022, una dintre temele de învățământ profesional obligatoriu de studiu pentru noii polițiști ai direcției este axată pe infracțiunile care implică copii. În interviul cu reprezentanții Direcției de Investigații Criminale s-a explicat că subiectul este abordat într-o temă de pregătire profesională pusă la dispoziția polițiștilor și concepută ca un instrument practic care să permită noilor polițiști să desfășoare în mod corespunzător cercetările penale în cazurile în care sunt implicați copii. O copie a broșurii nu a fost furnizată, din cauza preocupărilor de securitate exprimate. Prin urmare, conținutul acestei teme de pregătire profesională nu a putut fi reflectat în cercetare.

---

⁹⁵ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

⁹⁶ Focus-grup cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, 1 iulie 2022.

⁹⁷ Focus-grup cu judecători și procurori, 21 iulie 2022.

⁹⁸ PIVNICERU M.:M., LUCA C și alții [Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare](#), Editura Hamangia, București, 2009, 248 pp.

⁹⁹ BADEA V., TRANDAFIR B.N., [Ghid metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței](#), Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii, aprilie 2017, 67 pp.

¹⁰⁰ Infracțiuni sexuale.

¹⁰¹ Adoptat prin [Ordinul nr.1882/I-1/2020 din 25.11.2020 al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București](#), nepublicat.

¹⁰² Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

Pe 14 septembrie 2022¹⁰³, Parchetul General a lansat un ghid privind investigarea violurilor, în special în cazurile cu copii victime¹⁰⁴ și l-a pus la dispoziție și pe site-ul său.

Domeniile legate de drepturile copilului în procedurile judiciare cuprinse în ghidurile și instrucțiunile disponibile pentru evaluare sunt prezentate în Anexa 31. În general, primele două ghiduri se concentrează pe desfășurarea eficientă a audierilor copiilor, în scopul aflării adevărului. În acest scop, vulnerabilitățile specifice ale copiilor sunt explicate și luate în considerare, pentru înregistrarea și identificarea corectă a copiilor victime ale infracțiunilor, pentru evaluarea nevoilor individuale, limbajul și mediul prietenos cu copiii, limbajul adecvat și tratamentul copiilor. În ceea ce privește vulnerabilitățile, accentul se pune pe vârsta copiilor, traume, mediul familial și posibilele dizabilități, dar nu există referiri la etnia copiilor, ca parte a specificului de luat în considerare. Situația copiilor romi nu este deloc menționată. Deoarece scopul este mai mult cel de a asigura administrarea eficientă a justiției, se pune mai puțin accent pe drepturile copiilor ca atare, deși ambele ghiduri oferă o imagine de ansamblu asupra drepturilor copilului. Implicarea copiilor în procedurile judiciare prin furnizarea de informații într-o manieră adaptată, prin material sau ghiduri specifice sau protecția împotriva revictimizării sunt incluse, dar într-un mod mai puțin detaliat. Sunt furnizate, de asemenea, informații despre accesul la asistență juridică și reprezentare, însă trimiterea către serviciile de sprijin pentru victime nu este menționată. În ceea ce privește al treilea ghid, acesta conține referințe generale la subiectele menționate anterior, cu excepția asistenței juridice și a trimiterii către serviciile de sprijin pentru victime.

Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare¹⁰⁵ este cuprinzător, făcând referire la o serie de instrumente internaționale privind drepturile copilului,¹⁰⁶ și acoperă atât procedurile penale, cât și cele civile, oferind instrumente practice pentru profesioniști, cum ar fi instrucțiuni pentru pregătirea audierii sau exemple de întrebări care trebuie adresate în contexte specifice. Prin urmare, este un instrument util și comprehensiv pentru formarea inițială în audierea copiilor în toate situațiile și calitățile procesuale.

Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței¹⁰⁷ a fost redactat de prim-procurorul adjunct al Parchetului de pe lângă Tribunalul București și de un polițist din cadrul Serviciului Omoruri al Direcției Generale de Poliție București, așadar de către profesioniști direct implicați în investigarea infracțiunilor violente împotriva copiilor. Conține un rezumat cuprinzător al documentelor internaționale relevante și al legislației naționale privind drepturile copilului (aplicabilă în 2017, înainte de adoptarea diferitelor modificări legislative în sistemul de protecție a victimelor) și instrucțiuni practice pentru audierea propriu-zisă a minorului, în mare parte bazate pe Protocolul NICHD. Ghidul este destinat utilizării de toți profesioniștii implicați în audierea unui copil victimă a infracțiunilor – polițiști, procuror, judecători, asistenți sociali și psihologi. Prin urmare, este un

---

¹⁰³ https://www.mpublic.ro/ro/content/c_14-09-2022-15-09.

¹⁰⁴ [Îndrumar teoretic și practic privind infracțiunea de viol. O abordare axată pe victimele minore](#)), Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, septembrie 2022, 68 pp.

¹⁰⁵ PIVNICERU M:M., LUCA C și alții, [Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare](#), Editura Hamangiu, București, 2009, 248 pp.

¹⁰⁶ Ghidul de bază, prin altele pe United Nation Office on Drugs and Crimes, UNICEF, *Justice in Matters Involving Child Victims and Witnesses of Crime. Model Law and Related Commentary*, New York, 2009; United Nation Office on Drugs and Crimes, UNICEF, *United Nations Guidelines on Justice in matters involving child victims and witnesses of crime. Child – friendly version*, Decembrie, 2006; Rezoluția 2005/20 Adoptată de UN Economic and Social Council: *Guidelines on Justice in Matters Involving Child Victims and Witnesses of Crime*; Recomandarea [Rec\(2002\)5](#) a Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privind protecția femeilor împotriva violenței, Recomandarea (85) 11 a Consiliului Europei privind poziția victimei în cadrul legii și procedurii penale, Rezoluția ECOSOC 2005/20 privind Ghidurile privind justiția în probleme care implică copii victime și martori ai infracțiunilor.

¹⁰⁷ BADEA V., TRANDAFIR B.N., [Ghid metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței](#), Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii, April 2017, 67 pp.

instrument practic de referință pentru activitățile cotidiene în cadrul unei anchete penale privind infracțiunile violente.

Informațiile furnizate în timpul cercetării nu au relevat în ce măsură aceste două ghiduri sunt utilizate în practică la nivel național și în ce tip de cazuri. Din focus-grupuri a rezultat că în București infracțiunile violente împotriva copiilor, în special infracțiunile sexuale, sunt cercetate în baza instrucțiunilor date de prim-procurorul Tribunalului București prin ordinul din 2020, care se bazează probabil pe instrucțiunile publicate în 2017.

În ceea ce privește ghidul privind investigarea violului, în special în cazurile în care copiii sunt victime, acesta reprezintă o introducere în specificul copiilor ca victime ale infracțiunilor sexuale pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la abordarea diferită necesară, mai degrabă decât un instrument practic de uz zilnic.

3.6.2. Analiza rezultatelor

Există ghiduri și instrucțiuni pentru polițiști, procurori și judecători referitoare la drepturile copiilor și la copii victime ale infracțiunilor, care se concentrează în principal pe audierea unui copil, mai ales dacă acesta a fost victima violenței sau a infracțiunilor sexuale. Nu este clar în ce măsură aceste ghiduri sunt utilizate efectiv în practică la nivel național sau în cazurile în care copiii au fost victimele altor infracțiuni decât cele sexuale sau violente. Din focus-grupuri a rezultat că se consideră că copiii victime ale unor infracțiuni altele decât infracțiunile sexuale nu au neapărat nevoie de o abordare specifică la audieri și că numărul cazurilor în care copiii sunt victime ale altor infracțiuni este relativ limitat. Ghidurile reprezintă totuși un bun punct de plecare în elaborarea instrumentelor practice actualizate care să fie aplicate în activitatea de zi cu zi a tuturor profesioniștilor care au contact cu copiii în cadrul procedurilor judiciare, în special în cele penale, indiferent de tipul infracțiunii investigate și starea copilului.

Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței¹⁰⁸ este foarte util în activitatea de zi cu zi a procurorilor și polițiștilor implicați în cauzele cu minori victime ale infracțiunilor, așa cum este redactat, într-o manieră concisă și practică, chiar dacă este necesară actualizarea sa în conformitate cu cadrul legislativ curent privind protecția victimelor infracțiunilor și chiar dacă nu acoperă în detaliu toate aspectele relevante (înregistrarea și identificarea corectă a copiilor victime ale infracțiunilor și vulnerabilitățile specifice datorate originii rrom, raportarea evaluării nevoilor individuale, furnizarea de informații cu privire la proceduri într-o manieră adaptată copiilor, accesul la asistență juridică, trimiterea victimelor către servicii de sprijin și protecție împotriva victimizării secundare).

---

¹⁰⁸ BADEA V., TRANDAFIR B.N., [Ghid metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței](#), Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii, aprilie 2017, 67 pp.

3.7. Formare preliminară și continuă și educație inițială și continuă pentru personalul cu rol de protecție a copilului, polițiști, procurori și judecători care intră în contact cu copilul

3.7.1. Prezentare generală a formărilor existente

După cum a rezultat din toate focus-grupurile desfășurate,¹⁰⁹ lipsa formării specifice și practice înainte de angajare și pe durata angajării și a educației profesionale inițiale și continue pentru personalul cu rol de protecție a copilului, polițiști, procurori și judecători care intră în contact cu copilul este una dintre principalele lacune în furnizarea de proceduri judiciare prietenoase cu copiii. După cum a menționat un procuror, profesioniștii implicați în procedurile judiciare nu beneficiază nici de formare inițială, nici de formare continuă pentru o interacțiune prietenoasă cu părțile implicate în proces.¹¹⁰ Problema specifică a interacțiunii cu copiii victime ale infracțiunilor într-o manieră neprietenoasă face parte, așadar, dintr-o provocare mai largă a sistemului judiciar. Drept urmare, copiii care intră în contact cu sistemul judiciar, indiferent de statutul lor, sunt tratați ca adulți, așa cum a rezumat în cadrul focus-grupului un reprezentant al unei organizații neguvernamentale.¹¹¹

Lipsa unei pregătiri adecvate este recunoscută ca o problemă și de proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027 (vezi secțiunea 3.4 de mai sus), care subliniază necesitatea formării profesioniștilor în domeniul violenței împotriva copiilor și pentru dezvoltarea abilităților de lucru cu copiii implicați în proceduri judiciare penale, civile și administrative. În cadrul ambelor obiective, numărul propus de profesioniști care urmează să fie pregătiți până în 2027 este de ordinal miilor, valoarea de referință nefiind disponibilă. Există o singură excepție, în ceea ce privește un grup de 50 de procurori, menționat și în partea narativă a proiectului de strategie. Potrivit proiectului de strategie, aceștia fac parte dintr-o rețea informală de procurori, câte unul de la fiecare parchet județean împreună cu unul de la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. În 2019, aceștia au participat la trei sesiuni de formare privind abilitățile pentru audierea copiilor. În ansamblu, proiectul de strategie a concluzionat că formarea a fost insuficientă până acum, oportunitățile de formare fiind limitate iar numărul de participanți necunoscut.

Aceste constatări sunt susținute de răspunsurile oficiale primite de la diferite instituții ca parte a cercetării curente. Majoritatea respondenților au arătat că nu există o pregătire specifică în ceea ce privește lucrul cu copiii în contextul procedurilor judiciare. Au fost indicate cursuri de instruire/training-uri pentru ofițerii de poliție, judecători și procurori, cu subiecte care acoperă efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale, furnizarea de informații privind procedurile judiciare către copii, tratarea în mod delicat și respectuos a copiilor, identificarea corectă a copiilor victime ale infracțiunilor, cercetarea și urmărirea penală eficientă, accesul la asistență juridică și reprezentare. Un domeniu mai puțin menționat – în cazul unui singur training – este trimiterea către serviciile de sprijin pentru victime, autoritățile pentru protecția copilului și organizațiile active în domeniul drepturilor copilului. Trebuie remarcat faptul că domeniile acoperite de cursurile existente au fost evaluate de respondenți și nu a fost furnizat niciun material suport pentru o evaluare separată.

În ceea ce privește ofițerii de poliție, Institutul de Studii de Ordine Publică, din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, a menționat că diferitele cursuri disponibile pentru polițiști nu includ conținut relevant pentru drepturile copilului. Ministerul Afacerilor Interne a menționat 5 training-uri specifice

---

¹⁰⁹ Focus-grup cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale, 1 iulie 2022. Focus-grup cu judecători și procurori, 21 iulie 2022. Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

¹¹⁰ Focus-grup cu judecători și procurori, 21 iulie 2022.

¹¹¹ Focus-grup cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, 1 iulie 2022.

organizate de minister (detalii sunt furnizate în Anexa 2), precum și mai multe participări ale polițiștilor individuali la sesiuni de instruire în special pe tema traficului de persoane, care au abordat și problemele legate de copiii ca victime ale infracțiunii (nu au fost furnizate detalii despre conținut). Cele 5 training-uri specifice au acoperit mai ales intervierea și interacțiunea cu copiii, un curs de formare fiind concentrat în special pe interacțiunea cu copiii (6 sesiuni de 10 zile și 85 de participanți în total). În plus, focus-grupul cu polițiști și asistenți sociali¹¹² și interviul cu reprezentanții Direcției Investigații Criminale au relevat că în anul 2022 una dintre temele de formare profesională obligatorie de studiu pentru noii polițiști ai direcției este axată pe infracțiunile care implică copii. Tema este tratată într-un document educațional profesional disponibil pentru polițiști iar la sfârșitul anului se realizează evaluarea performanței pe baza cunoștințelor dobândite în acest domeniu, printre altele. O copie a broșurii nu a fost furnizată, din motive de securitate.

În ceea ce privește judecătorii și procurorii, Institutul Național al Magistraturii (furnizorul de formare inițială și continuă pentru judecători și procurori) a indicat 10 instruirii specifice (detalii sunt prezentate în Anexa 2), realizate în perioada 2017-2022. Materialele suport pentru aceste training-uri nu au fost furnizate. Informațiile oferite au evidențiat un interes sporit pentru formarea judecătorilor și procurorilor în probleme de justiție prietenoasă cu copiii, în unele cazuri, în medii interdisciplinare și cu o abordare practică, în ultimii 2 ani. În ceea ce privește interdisciplinaritatea cursurilor, Institutul Național al Magistraturii a indicat că aceasta este posibilă doar pentru că proiectele specifice în care s-au oferit instruirile au necesitat o participare diversă. Prin urmare, implică faptul că pentru formarea regulată oferită de Institutul Național al Magistraturii nu există un cadru care să ofere cursuri care să implice alți profesioniști decât judecătorii și procurorii, în ciuda unei solicitări clare provenite din partea tuturor focus-grupurilor ca formarea să fie multidisciplinară și să reunească toți actorii implicați în lucrul cu copiii victime ale infracțiunilor.

Trebuie remarcat că proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii Protejați, România sigură” 2022-2027 nu menționează toate activitățile de formare indicate de Institutul Național al Magistraturii, care au avut loc anterior 2022. Institutul Național al Magistraturii a mai indicat că în programul de formare inițială a judecătorilor și procurorilor a fost inclus, începând cu anul universitar 2022, un modul privind audierea copilului, compus din două prelegeri și trei seminarii. Fiind o inițiativă nouă, nu poate fi evaluat pentru moment, dar faptul că modulul este conceput pentru a oferi competențe practice atât în procedurile civile, cât și în cele penale este un pas clar înainte.

Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție a furnizat informații despre un program de formare între 2017 și 2022 privind combaterea violenței împotriva copilului, realizat recent (detalii sunt prezentate în Anexa 2). Informațiile oferite sunt insuficiente pentru orice evaluare a instruirii, dar trebuie remarcat faptul că un astfel de program de formare a fost implementat în ultimul an pentru prima dată.

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați nu a oferit informații detaliate cu privire la cursurile specifice, dar a menționat că în perioada 2017-2022 a fost implicată în formarea inițială și continuă a peste 2.500 de profesioniști – avocați, polițiști, judecători și procurori privind drepturile victimelor violenței domestice, inclusiv copii.

---

¹¹² Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

3.7.2. Analiza rezultatelor

Lipsa unei pregătiri specifice pentru profesioniștii care interacționează cu copiii este una dintre principalele lacune identificate nu doar prin cercetarea documentară, ci și menționată ca atare de participanții la focus-grupuri și interviuri, și unul dintre principalele domenii de intervenție în proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii Protejați, România sigură” 2022-2027. În perioada 2021-2022 au fost puse în practică mai multe inițiative de a oferi formare profesioniștilor, în special pentru judecători, procurori și ofițeri de poliție. Subiectele abordate se concentrează cu precădere pe abilitățile practice și cunoștințele teoretice în audierea copiilor și interacțiunea cu ei. Alte subiecte, cum ar fi participarea și asistența juridică a copiilor și furnizarea de informații cu privire la proceduri, au fost mai puțin acoperite.

Gradul de interdisciplinaritate este limitat, de obicei programele de formare fiind concepute pentru personalul subordonat furnizorilor de formare instituțională în mod regulat. Puține programe au oferit posibilitatea altor profesioniști de a participa și, de obicei, aceștia sunt implicați în același domeniu de activitate (de exemplu, ofițeri de poliție care participă la cursuri de formare pentru judecători și procurori), dar numai pe o bază ad-hoc, fără un cadru general care să permită o astfel de abordare. Sunt necesare instruirii interinstituționale mai diverse pentru a promova intervenția în echipă în cazurile copiilor victime ale infracțiunilor, în special între organele de drept și asistenții sociali/ psihologii, domeniu în care focus-grupul a dezvăluit, de asemenea, că nivelul de cunoștințe și cooperare reciprocă este limitat. Inițiativele din 2021-2022 reprezintă un bun punct de plecare care trebuie dezvoltat în continuare, inclusiv prin crearea cadrului relevant pentru cooperarea instituțională în oferirea de formare.

Nu a fost identificată o abordare clară, cuprinzătoare și programatică în formarea profesioniștilor, informațiile furnizate indicând proiecte izolate mai degrabă specifice și diseminare limitată a activităților în afara mediului relevant. Lipsa de coordonare reiese și din lipsa de corelare între anumite date. De exemplu, proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027 nu ține cont de toate eforturile de formare ale diferitelor instituții; sau numărul mare (2.500) de profesioniști care primesc unele forme de instruire privind violența domestică menționată de Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați nu este reflectat de alte date.

3.8. Cooperarea inter- și intra-instituțională cu privire la drepturile copilului și copiii victime ale infracțiunilor

3.8.1. Privire de ansamblu asupra cooperării inter- și intra-instituționale existente

Potrivit informațiilor furnizate de Ministerul Justiției în noiembrie 2020, prin Ordinul ministrului Justiției nr. 4463/C/2020,¹¹³ în cadrul Ministerului Justiției, a fost înființat un grup de lucru între diverse departamente pe probleme legate de victimele infracțiunilor. După primele întâlniri, grupul de lucru a identificat necesitatea de a invita și reprezentanți ai altor instituții și autorități, întrucât problema protecției victimelor necesită cooperare interinstituțională. Astfel, grupul a devenit multidisciplinar și interinstituțional, cu participanți din partea Consiliului Superior al Magistraturii, ai Institutului Național al Magistraturii, Parchetului General, Ministerului Afacerilor Interne,

---

¹¹³ Nu este publicat.

Inspectoratului General al Poliției Române, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Uniunii Naționale a Barourilor din România, Consiliului Psihologilor. Unul dintre subiectele principale în cadrul celor 15 întâlniri ale grupului de lucru interinstituțional a fost legat de copiii victime ale infracțiunilor, în special ale abuzurilor sexuale. Grupul de lucru a identificat domenii specifice de intervenție pentru protecția copiilor victime ale infracțiunii: instruirea personalului în domeniul justiției prietenoase cu copiii victime ale infracțiunilor, consolidarea infrastructurii prin crearea de camere speciale de audiere (cel puțin câte una în fiecare județ, la sediul parchetului/poliției/direcțiilor județene de asistență socială și protecția copilului, în funcție de spațiul disponibil, cu un mediu prietenos cu copiii și aparatură de înregistrare), consolidarea actorilor relevanți implicați în audierea copiilor victime ale infracțiunilor, îmbunătățirea serviciilor de medicină legală pentru victimele infracțiunilor, care, de exemplu, nu oferă săli de examinare adaptate copiilor.

Potrivit Ministerului Justiției, necesitatea consolidării cooperării între actorii implicați în audierea copiilor în calitate de victime ale infracțiunilor sexuale a avut ca rezultat o altă structură interinstituțională informală la nivelul fiecărui județ, formată dintr-un procuror, un polițist și un asistent social. Aceste structuri informale la nivel județean au fost menționate și într-un interviu cu reprezentanții Direcției de Investigații Criminale a Inspectoratului General al Poliției Române, întrucât polițiștii fac parte din această structură de poliție. În cadrul interviului s-a menționat că structura informală este utilizată pentru trimiterea cauzelor de la o instituție la alta pentru a oferi servicii și pentru a se asigura că audierile copiilor victime ale abuzurilor sexuale sunt realizate de personal instruit în justiția prietenoasă copiilor, cu scopul de a evita revictimizarea copiilor abuzați. Nu au fost oferite detalii concrete cu privire la rezultatele cooperării acestor structuri informale la nivel județean. Aceste rețele informale constituite la nivel județean au fost menționate și în cadrul focus-grupului cu polițiști și asistenți sociali de către reprezentanta Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.¹¹⁴ Trebuie spus că, participanții la focus-grupuri, atât polițiști, cât și asistenți sociali, nu știau despre existența unei astfel de rețele sau care era punctul lor de contact în rețeaua locală, dar au considerat că inițiativa unui astfel de dialog interinstituțional informal a fost foarte bună.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a indicat doar că cooperarea interinstituțională este prevăzută de legislație, cu referire la două metodologii adoptate prin Hotărârea de Guvern nr. 49/2011.¹¹⁵

După cum am arătat în secțiunea 3.2. de mai sus, prima este Metodologia-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețele în cazuri de violență împotriva copilului și violență în familie.¹¹⁶ A doua este Metodologia de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.¹¹⁷ Cele două documente sunt relevante mai ales din perspectiva asistenței sociale și mai puțin din perspectiva unei justiții prietenoase cu copii și nu au fost modificate după transferul protecției victimelor la structurile specializate ale Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Totodată, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a indicat că, în ciuda necesității unei astfel de cooperări în gestionarea cauzelor, cooperarea cu instanțele și parchetele este aproape inexistentă. În cadrul focus-grupului cu asistenți sociali și ofițeri de poliție, lipsa de cooperare

¹¹⁴ Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

¹¹⁵ [Hotărârea de Guvern nr.49/2011.](#)

¹¹⁶ [Metodologie-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie.](#)

¹¹⁷ [Metodologie de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.](#)

a fost, de asemenea, subliniată de către participanți ca fiind o provocare importantă.¹¹⁸ Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a indicat că a inițiat modificarea Hotărârii de Guvern nr. 49/2011,¹¹⁹ la solicitarea grupului de lucru menționat la începutul prezentei secțiuni.

Ministerul Afacerilor Interne a menționat, în cadrul cooperării interinstituționale, diverse acte legislative, în special în domeniul combaterii traficului de persoane. Nu au fost oferite exemple concrete de cooperare de acest tip. De asemenea, a indicat o serie de protocoale interinstituționale de cooperare, dar fără a furniza textul acestora, pentru evaluare. De obicei, astfel de protocoale oferă doar cadrul general de cooperare între instituții și mecanisme de cooperare mai puțin detaliate.

Din nicio informație furnizată nu rezultă că în inițiativa de cooperare enumerată mai sus sunt implicate comunitățile și copiii expuși riscului de a deveni victime ale infracțiunilor.

3.8.2. Analiza rezultatelor

Cooperarea interinstituțională între diferiți actori în ceea ce privește copiii ca victime ale infracțiunilor, în special între instituțiile de protecție a copilului și instituțiile judiciare, este destul de limitată. Aceasta este o concluzie atât a focus-grupurilor, cât și o constatare a proiectului Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027. Un bun punct de plecare îl reprezintă crearea grupului de lucru privind victimele infracțiunilor, care a dus și la constituirea unor structuri informale la nivel județean între forțele de ordine și asistenții sociali, dar este necesară o abordare mai comprehensivă și mai structurată pentru asigurarea unei astfel de cooperări în interesul superior al copilului de la caz la caz.

3.9. Serviciile de sprijinire a victimelor și alte organizații care sprijină în mod specific copiii

3.9.1 Privire de ansamblu asupra serviciilor existente de sprijinire a copiilor victime ale infracțiunilor

După cum s-a menționat în secțiunea 3.2 de mai sus, serviciile de sprijin specific pentru victime au fost introduse destul de recent prin Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor¹²⁰ și Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice¹²¹ pentru a completa serviciile prevăzute în Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.¹²² Cu toate acestea, serviciile enumerate în lege sunt mai degrabă generice, aplicabile indiferent de vârstă și nu sunt adaptate copiilor.

Începând din 2019, serviciile concrete de sprijin și protecție sunt enumerate în Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor¹²³. Serviciile, puse la dispoziția victimelor, indiferent de vârstă, sunt: a) informații privind drepturile

¹¹⁸ Focus-grup cu ofițeri de poliție și asistenți sociali, 27 august 2022.

¹¹⁹ [Hotărârea de Guvern nr.49/2011.](#)

¹²⁰ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

¹²¹ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

¹²² [Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.](#)

¹²³ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor](#)

victimelor; b) consiliere psihologică, consiliere privind riscurile de victimizare secundară sau repetată, sau de intimidare și răzbunare; c) consiliere asupra aspectelor financiare și practice rezultate în urma unei infracțiuni; d) servicii de inserție/reinserție socială; e) sprijin emoțional și social în scopul reintegrării sociale; f) informarea și consilierea privind statutul victimei în cursul procesului penal, inclusiv pregătirea judecății (nu includ asistența juridică gratuită prevăzută de Legea nr. 211/2004 sau asistența juridică a părții vătămate asigurată de Codul de procedură civilă); g) trimiterea victimei către alte servicii specializate, după caz: servicii sociale, servicii medicale, servicii educaționale sau ocupaționale sau alte servicii de interes general. Modificările aduse Legii nr. 211/2004 au introdus obligația generală a tuturor instituțiilor statului care intră în contact cu o victimă a unei infracțiuni de a se adresa acestei structuri speciale din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.

Legea menționează că, în cazurile copiilor victime ale violenței, evaluarea și furnizarea serviciilor se realizează de către compartimentele specializate în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatriere din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.¹²⁴

Datorită noutății prevederilor, chiar și serviciile generice sunt implementate doar parțial. Potrivit Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, în septembrie 2021 (ultimele date disponibile) au fost înființate 27 de servicii de protecție a victimelor infracțiunilor (57.44%), 3 erau în curs de înființare și 5 nu erau funcționale. Majoritatea acestor servicii nu au avut beneficiari și nu s-au colectat date despre câți copii au fost sprijiniți. Nu s-au colectat date privind existența unor metode și materiale special adoptate pentru comunicarea cu copiii și nu s-au furnizat alte informații cu privire la serviciile prestate de direcțiile specializate pentru abuz, neglijență, trafic, migrație și repatrieri din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați a indicat că până la jumătatea anului 2021 au fost înființate 29 de servicii pentru protecția victimelor infracțiunilor. Nu este clar de ce cifrele furnizate de cele două instituții nu coincid.

Activitatea limitată a structurilor instituite prin lege în anul 2019 este explicată de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție ca urmare a transferului de atribuții către serviciile sociale fără asigurarea de sprijin din partea altor actori relevanți. Deși structurile speciale din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului au devenit punctul focal pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, indiferent de vârstă, activitatea lor depășește asistența socială tradițională și necesită pregătire suplimentară în teme legate de justiție, precum și cooperare cu alte instituții, pe care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție le-a indicat ca fiind în mare parte inexistente în gestionarea cazurilor.

De asemenea, conform Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor,¹²⁵ victimele traficului de persoane și ale violenței domestice beneficiază și ele de asistența acordată de legile speciale privind prevenirea și combaterea acestor infracțiuni, care sunt generale, nu specifice copiilor.

Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice¹²⁶ se concentrează în principal pe furnizarea de diverse servicii pentru victimele violenței în familie, fără nicio referire specifică la serviciile adaptate nevoilor copiilor. Astfel de servicii pot fi publice, private sau parteneriate public-privat. Administrația locală are obligația de a înființa serviciile publice. Acestea

---

¹²⁴ [Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.](#)

¹²⁵ [Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor.](#)

¹²⁶ [Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice.](#)

includ adăposturi de urgență, centre de recuperare, case protejate, centre de prevenire, centre de informare, linii telefonice de urgență. Centrele integrate de urgență pentru violență sexuală asigură examinarea medicală și criminalistică, asistența post-traumatică și consilierea victimelor violenței sexuale, indiferent de vârstă. Primul astfel de centru a fost deschis recent la Spitalul Universitar de Urgență București în 2021,¹²⁷ urmat de alte 9 centre din Bacău, Brăila, Craiova, Constanța, Piatra Neamț, Satu Mare, Slobozia, Sibiu și Timișoara. În majoritatea cazurilor, victimele violenței sexuale nu au acces la o astfel de asistență integrată și trebuie să acceseze serviciile pe rând unul câte unul. Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați a menționat că centrele integrate sunt destinate victimelor adulte, fără a se furniza informații despre copiii victime ale infracțiunilor sexuale.

În plus, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați a menționat că, din 2010, în fiecare județ, precum și în toate cele șase sectoare ale Bucureștiului, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului au o singură direcție pentru combaterea violenței domestice. Aceste structuri oferă acces victimelor violenței domestice, inclusiv copiilor, la locuințe de urgență și servicii sociale specializate. Deși nu au fost furnizate informații specifice privind serviciile oferite copiilor, în perioada 2017-2021 majoritatea beneficiarilor au fost copii (51.577 copii din 64.319 cazuri).

În ceea ce privește protecția și asistența victimelor traficului de ființe umane în general, nu specifice copiilor, legea prevede, în principiu, că acestea beneficiază de asistență fizică, juridică și socială specială. Sprijinul psihologic și asistența în vederea reintegrării sociale sunt coordonate de Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, iar actorii relevanți trebuie să coopereze în baza Ordinului nr. 335/2007 pentru aprobarea Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane.¹²⁸ Victimele traficului de persoane au dreptul la asistență la nivel consular și de găzduire în centre sau locuințe protejate din România, precum și la formare profesională. În punctele de trecere a frontierei, Ministerul Afacerilor Interne trebuie să asigure personal special instruit pentru identificarea și primirea victimelor și pentru referirea acestora către instituții specializate. Aceste servicii sunt oferite indiferent de vârsta victimelor, în Legea nr. 678/2001 nefiind incluse prevederi speciale pentru copii.

Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției Române au susținut că nu dețin date privind prestarea de servicii victimelor infracțiunilor în general și copiilor, în special. Trebuie remarcat că în modelul de proces verbal pentru copiii în calitate de persoane vătămate, așa cum este prevăzut de Direcția Investigații Criminale din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, există câteva referiri la serviciile disponibile pentru victimele infracțiunilor, dar acestea nu sunt specifice copiilor și sunt formulate într-un limbaj neadaptat lor. În procesul verbal se precizează că victimele au dreptul la consiliere psihologică, consiliere cu privire la riscurile de victimizare secundară și repetată sau de instigare sau răzbunare, sprijin emoțional și social pentru reintegrare socială și alte servicii de sprijin. Include și o listă cu adrese și numere de telefon ale Direcțiilor de Asistență Socială și Protecția copilului relevante (în modelul furnizat lista celor șase direcții din București, una pentru fiecare sector).

3.9.2. Analiza rezultatelor

---

¹²⁷ <https://anes.gov.ro/primul-centru-de-interventie-pentru-victimele-violentei-sexuale-deschis-la-spitalul-universitar-de-urgenta-bucuresti/>.

¹²⁸ [Ordinul nr.335/2007 pentru aprobarea Mecanismului national de identificare si referire a victimelor traficului de persoane.](#)

Furnizarea de servicii victimelor infracțiunilor în general, în cadrul legislativ actual, este relativ nouă, cu o dezvoltare continuă a structurilor relevante. Prin urmare, informațiile furnizate sunt foarte limitate și insuficiente pentru o evaluare globală. Nu a fost menționată nicio prestare de servicii specifice copiilor de către instituțiile care au furnizat informații, lipsind imaginea de ansamblu. Descentralizarea furnizării de servicii este probabil unul dintre motivele prestării foarte fragmentate și inegale a acestora pentru victimele infracțiunilor în general și pentru copii, în special.

Informarea copiilor cu privire la serviciile disponibile într-o manieră prietenoasă nu este, de asemenea, evidentă ca practică. Aceeași problemă identifică și proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027. Se precizează că informațiile accesibile și adaptate copiilor cu privire la serviciile de sprijin nu sunt disponibile în toate cazurile. Unele Direcții de Asistență Socială și Protecția Copilului au unele informații disponibile pe site-urile lor, altele nu.

Transferul serviciilor de protecție a victimelor către structurile de specialitate din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului nu a fost susținut de un transfer relevant de resurse și de cunoștințe asupra problemelor specifice justiției și de cooperare structurată în gestionarea cauzelor cu instanțele și parchetele.

4. EVALUARE GENERALĂ

4.1. Provocări și lacune

Prevederile de substanță ale Codului penal asigură o protecție adecvată copiilor, iar eforturile ar trebui concentrate mai degrabă pe punerea în practică a prevederilor relevante, decât pe modificarea lor. Acest lucru e valabil și pentru dispozițiile procedurale care, chiar dacă sunt susceptibile de îmbunătățire, nu împiedică respectarea drepturilor copiilor victime ale infracțiunii. Chiar și domeniile care nu sunt abordate în mod specific, de pildă ascultarea opiniei copilului, furnizarea de informații într-un limbaj prietenos cu copiii, luarea rapidă a deciziilor, interzicerea testelor de virginitate, statutul penal al copiilor martori ai violenței domestice, vulnerabilitatea copiilor romi, pot fi acoperite mai degrabă prin implementare, decât prin simpla modificare a cadrului legislativ.

Cu toate acestea, abordarea sectorială, cu diverse acte legislative care reglementează aceleași probleme pe baza tipurilor de infracțiuni și nu doar a vârstei victimei și diverse strategii ale autorităților în aceeași direcție (diferite pentru violență domestică, infracțiuni sexuale, trafic, violență împotriva copiilor) împiedică cooperarea corespunzătoare între actori și colectarea clară a datelor, în vederea monitorizării, evaluării și, dacă este necesar, a corectării practicilor în mod coerent.

Datorită interesului sporit pentru combaterea infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, în ultimii ani, colectarea datelor și corecțiile propuse, inclusiv prin modificări legislative, se concentrează doar pe acest domeniu, în loc să îmbunătățească cadrul legal procedural pentru toți copiii ca victime ale infracțiunilor. Această abordare concentrată poate duce chiar la afectarea drepturilor tuturor copiilor aflați în contact cu sistemul judiciar. De exemplu, o propunere de includere expresă a copiilor victime ale infracțiunilor sexuale printre beneficiarii de asistență juridică obligatorie¹²⁹ ca un caz alternativ de asistență juridică obligatorie a victimei fără capacitate juridică sau cu capacitate de exercițiu restrânsă (în principiu copii), dacă este adoptată, poate duce la confuzie în interpretare, în ceea ce privește copiii victime ale altor infracțiuni, care ar putea să nu beneficieze de asistența juridică obligatorie.

Complexitatea excesivă a legislației și supra-reglementarea împiedică aplicarea corectă a legii. Dacă unele prevederi ale legii nu sunt aplicate în practică, cum ar fi, de exemplu, înregistrarea video a audierii copiilor în cursul urmăririi penale, supra-reglementarea nu rezolvă problema. Identificarea cauzelor și soluționarea acestora o face. În aceste cazuri particulare, lipsa resurselor materiale a fost indicată drept o posibilă cauză, o alta fiind neînțelegerea necesității înregistrării audierilor pentru a evita victimizarea secundară. Aceasta din urmă poate fi rezolvată printr-o instruire adecvată și creșterea gradului de conștientizare care va permite o utilizare mai eficientă a resurselor existente.

Același lucru este valabil și pentru alte practici identificate ca fiind problematice, precum lipsa utilizării evaluărilor psihologice în cazurile de abuz sexual asupra copiilor în care nu există dovezi directe, după cum a susținut Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Modificarea propusă de a face evaluarea psihologică obligatorie pentru toate victimele infracțiunilor sexuale, nu de la caz la caz, dacă va fi adoptată, va duce la victimizare secundară în cazurile în care există dovezi directe ale abuzului sau suficiente dovezi indirecte coroborante. În realitate, la fel ca în cazul înregistrărilor audio-video ale audierilor, problema poate găsi un răspuns mai bun printr-o instruire adecvată și prin conștientizare a ce implică justiția prietenoasă cu copiii.

Lipsa unei pregătiri adecvate, consecvente, periodice, practice și cuprinzătoare a rezultat atât din răspunsurile autorităților și instituțiilor în cadrul cercetării de față, cât și din focus-grupuri, împreună cu lipsa resurselor materiale. Cu toate acestea, printr-o pregătire adecvată, o justiție prietenoasă cu

---

¹²⁹ [Proiect no Plx 457/2022](#).

copiii poate fi pusă în practică chiar și în absența resurselor materiale suficiente sau a unui cadru cuprinzător și detaliat. De exemplu, copiii pot fi informați cu privire la drepturile lor în timpul procedurilor judiciare, precum și asupra procedurii, într-un limbaj accesibil și ușor de înțeles, chiar dacă o astfel de cerință specifică nu este prevăzută în lege și nu sunt alocate resurse materiale pentru acest scop.

Lipsa cooperării și coordonări suficiente între numeroasele autorități și instituții cu responsabilități în domeniul protecției copilului în cadrul procedurilor judiciare, atât la nivel de elaborare a politicilor, cât și la nivel practic, pentru asigurarea unei justiții prietenoase cu copii este și ea un motiv de îngrijorare, mai ales când vine vorba de conectarea organelor judiciare la serviciile sociale.

Colectarea insuficientă a datelor privind punerea în practică a legislației în vigoare sau cooperarea între instituții împiedică identificarea adecvată a lacunelor și provocărilor și reduc șansele acestora de a fi corectate.

La un nivel mai general, o altă provocare identificată prin analiza documentară o reprezintă caracterul de noutate al protecției victimelor în general, în România. Deși există o lege încă din 2004, au existat puține progrese în promovarea drepturilor victimelor. Modificările substanțiale ale legii în 2019, care au transferat responsabilitatea furnizării tuturor serviciilor victimelor de la ofițerii de probațiune la direcțiile specializate din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, nu sunt încă pe deplin puse în practică. Prin urmare, dacă drepturile victimelor în general au o prioritate scăzută și nu sunt respectate în totalitate, drepturile specifice copiilor victime ale infracțiunilor au puține șanse de a fi respectate.

4.2. Practici promițătoare

Grupul de lucru interinstituțional privind victimele infracțiunii, cu accent deosebit pe copiii victime ale infracțiunii, organizat la nivelul Ministerului Justiției reprezintă o schimbare semnificativă de abordare, capabilă să îmbunătățească coordonarea și cooperarea între instituții, colectarea și schimbul de date și furnizarea de soluții integrate. Grupul de lucru a identificat deja principalele provocări și obiectivele respective de intervenție, care sunt în concordanță cu constatările prezentului raport: formarea adecvată a profesioniștilor și cooperarea instituțională sporită. Au fost identificate și alte provocări în ceea ce privește infrastructura adecvată – lipsa camerelor de audiere adaptate copiilor – și servicii medico-legale neprietenoase. În ceea ce privește cooperarea instituțională, grupul de lucru a contribuit deja la crearea rețelelor informale la nivel județean între procuratură, poliție și serviciile sociale. Chiar dacă rezultatele practice ale unor astfel de inițiative nu au fost încă evaluate, existența grupului de lucru interinstituțional pentru asigurarea schimbului de informații și coordonare este o practică promițătoare, care trebuie susținută pentru a continua.

Includerea justiției prietenoase cu copiii drept obiectiv în proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027, pe baza unei analize comprehensive a situației actuale, și cu obiective specifice clare și măsurabile este, de asemenea, o nouă abordare promițătoare. Proiectul de strategie propune îmbunătățirea colectării datelor, cu accent deosebit pe practică, în vederea identificării soluțiilor, ceea ce reprezintă o îmbunătățire semnificativă a situației actuale, în care lipsește colectarea cuprinzătoare a datelor privind practicile și promovarea și asistența copiilor ca victime ale infracțiunilor.

Existența unei proceduri specifice privind cazurile cu copii victime ale infracțiunilor sexuale în București, care sunt tratate de polițiști și procurori instruiți în interacțiunea cu copiii, este o bună

practică semnificativă care demonstrează că actualul cadru legislativ nu exclude o abordare orientată către drepturile copilului în timpul urmăririi penale.

4.3. Sugestii și recomandări

Principala dificultate în elaborarea prezentului raport a fost generată de lipsa unei colectări cuprinzătoare a datelor privind practicile și evaluarea impactului legislației existente. În absența unor astfel de date, propunerea de soluții pentru promovarea protecției și asistenței copiilor victime ale infracțiunilor poate să nu răspundă provocărilor corecte. Lipsa datelor afectează și capacitatea autorităților de a pune în aplicare politici publice și corecții cu privire la drepturile copiilor victime ale infracțiunilor. Prin urmare, unul dintre cele mai importante domenii care trebuie abordate este îmbunătățirea colectării datelor, ceea ce va permite monitorizarea și evaluarea adecvată a situației, ca bază pentru identificarea soluțiilor. Simplificarea cadrului legislativ existent ar fi, de asemenea, benefică nu numai pentru implementare, ci și pentru colectarea datelor.

Formarea profesioniștilor ar trebui să continue, cu un accent mai mare pe formarea inițială și pe formarea practică continuă, în medii interdisciplinare. În acest sens, ar trebui să se instituie un cadru normativ adecvat care să permită formarea interdisciplinară a diversilor profesioniști împreună în mod continuu, și nu doar pe bază de proiecte. Toate cursurile ar trebui să se concentreze pe aspecte practice, bazate pe o evaluare detaliată a nevoilor de formare a tuturor profesioniștilor care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor.

În special, este nevoie de pregătirea personalului din Direcțiile de Asistență Socială și Proiecția Copilului care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor în cadrul procesului judiciar, întrucât experiența anterioară a acestora, în ceea ce privește serviciile în cazuri de abuz, neglijare și violență nu este suficientă în contextul actual privind protecția victimelor, așa cum este evaluată de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție. Instruirea personalului cu rol de protecție a copilului ar trebui completată cu instruire împreună cu ofițeri de poliție și procurori. De asemenea, este nevoie de pregătire specifică a psihologilor din serviciile de protecție a copilului în desfășurarea audierilor sau sprijinirea procurorilor și judecătorilor în audierea copiilor victime ale infracțiunilor. Pregătirile comune ale psihologilor, ofițerilor de poliție și judecătorilor/procurorilor ar fi, de asemenea, o bună oportunitate de consolidare a cooperării între grupurile profesionale implicate în audierea copiilor victime ale infracțiunilor.

Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței¹³⁰, odată actualizat cu cadrul legislativ existent privind protecția victimelor și completat cu mai multe informații despre trimiterea către serviciile de sprijin pentru victime, protecția împotriva victimizării secundare, furnizarea de informații despre proceduri într-o manieră adaptată copiilor și identificarea tuturor vulnerabilităților posibile și răspunsul la acestea, inclusiv originea romă, poate fi folosit ca suport în cadrul cursurilor de formare. Același ghid sau unul similar poate fi folosit și pentru asistenții sociali și psihologii cu rol de protecție a copilului.

În ceea ce privește formarea procurorilor, aceasta ar trebui să se concentreze pe identificarea corectă a tuturor vulnerabilităților copiilor victime ale infracțiunilor înainte de audierea efectivă a acestora și pe desfășurarea audierii ținând cont de aceste vulnerabilități, utilizarea unui limbaj prietenos cu copiii

---

¹³⁰ BADEA V., TRANDAFIR B.N., [Ghid metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței](#), Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii, aprilie 2017, 67 pp.

în interacțiunea cu ei și protejarea împotriva victimizării secundare. Lucrul împreună cu psihologii în pregătirea și desfășurarea audierilor ar trebui să fie, de asemenea, o prioritate. În mod ideal, procurorii care lucrează cu copii victime ale infracțiunilor ar trebui să urmeze în mod regulat instruirii specifice.

Un subiect foarte important pentru formarea procurorilor și, de asemenea, a judecătorilor este modul de evaluare a consimțământului în cazurile de infracțiuni sexuale împotriva copiilor, pe baza reacției specifice a copiilor la traume. Este o problemă sensibilă evidențiată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea M.G.C contra României și, de asemenea, de raportul Inspecției Judiciare. Posibila adoptare a modificării legislative pentru introducerea unei prezumții absolute de lipsă de consimțământ sub vârsta de 15 ani nu rezolvă problema în totalitate. Judecătorii și procurorii ar trebui să evalueze în continuare existența consimțământului în cazul copiilor cu vârsta mai mare de 15 ani, astfel că pregătirea specifică în acest domeniu este încă necesară, la fel cum este și în cazul în care modificarea nu este adoptată.

Cooperarea dintre diverși actori instituționali ar trebui să devină standard pe baza experienței existente/actuale a grupului de lucru al Ministerului Justiției. Cooperarea ar trebui să aibă loc nu numai la nivel central, cu scopul de a identifica provocările structurale și de a modela elaborarea politicilor, ci și la nivel local pentru a oferi efectiv protecție și asistență copiilor victime ale infracțiunilor. Schimbul de cunoștințe și experiență practică este necesar în special între organele judiciare și serviciile speciale nou înființate pentru victimele infracțiunilor din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.

În ciuda gravității infracțiunilor împotriva libertății sexuale a copiilor, atunci când vine vorba de protecția și asistența acordată copiilor, aceasta ar trebui să fie garantată tuturor copiilor, nu doar copiilor victime ale infracțiunilor sexuale. Prin urmare, experiențele și bunele practici în domeniul cercetării infracțiunilor sexuale împotriva copiilor, inclusiv procedura specifică la nivel parchetelor din București, ar trebui extinse la toți copiii victime ale infracțiunilor, indiferent de tipul acestora. Odată ce cadrul general și practica există și sunt puse în aplicare în mod corespunzător, vulnerabilitățile specifice ale victimelor anumitor infracțiuni sau ale membrilor anumitor grupuri (de exemplu, copiii romi, copiii cu dizabilități, copiii LGBTI etc.) pot fi, de asemenea, abordate.

Întrucât multe dintre aceste aspecte sunt deja incluse în proiectul Strategiei Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului „Copii protejați, România sigură” 2022-2027, o altă recomandare este adoptarea cât mai curând posibil a strategiei și alocarea resurselor suficiente pentru punerea ei în practică conform planificării și monitorizarea în mod regulat.

5. CONCLUZII

În general, în România, cadrul legislativ existent este adecvat pentru a permite o justiție prietenoasă cu copiii, mai ales când este coroborată cu principiile enunțate de normele privind protecția copilului: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copil; b) egalitatea de șanse și nediscriminarea; c) responsabilizarea părinților cu privire exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești; d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului; e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și furnizorii privați acreditați; f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate pentru fiecare copil; g) respectarea demnității copilului; h) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și gradul său de maturitate; i) asigurarea stabilității și continuității în îngrijirea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție; j) celeritatea în luarea oricărei decizii cu privire la copil; k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului; l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor juridice din această materie.

Eforturile ar trebui să se concentreze mai degrabă pe punerea în practică a prevederilor materiale și procedurale privind copiii victime ale infracțiunilor decât pe modificarea cadrului legislativ existent. Chiar și domeniile în care sunt binevenite îmbunătățiri, cum ar fi în ceea ce privește ascultarea opiniei copilului, furnizarea de informații cu privire la procedurile judiciare într-un limbaj adaptat copiilor, luarea rapidă a deciziilor, interzicerea testelor de virginitate, calitatea, în procesul penal, a copiilor care sunt martori ai violenței domestice, vulnerabilitatea copiilor romi, pot fi acoperite prin punerea în practică a cadrului legislativ existent și a principiilor generale.

În acest sens, pentru a oferi protecție și asistență copiilor victime ale infracțiunilor, factorii principali îi reprezintă infrastructura adecvată și, mai important, formarea adecvată a specialiștilor și cooperarea interinstituțională. Colectarea insuficientă de date privind punerea în practică a cadrului existent împiedică identificarea unor intervenții mai precise și mai eficiente pentru a promova o justiție prietenoasă cu copiii. Prin urmare, colectarea mai multor date privind practicile și formarea specialiștilor care interacționează cu copiii în cadrul procedurilor judiciare sunt primii pași care trebuie făcuți pentru protecția și asistența copiilor victime ale infracțiunilor.

Training-urile ar trebui să se concentreze pe aspecte practice, bazate pe o evaluare detaliată a nevoilor de formare a tuturor specialiștilor care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor. Este necesară pregătirea personalului din direcțiile speciale din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor, inclusiv a psihologilor, în privința procedurilor judiciare. Astfel de instruirii ar trebui să fie desfășurate în comun cu procurorii și ofițerii de poliție care se ocupă de copii victime ale infracțiunilor, indiferent de tipul infracțiunii.

În ceea ce privește formarea procurorilor, aceasta ar trebui să se concentreze pe identificarea corectă a tuturor posibilităților de vulnerabilități ale copiilor victime ale infracțiunilor înainte de audierea efectivă a victimelor și pe desfășurarea audierii ținând cont de aceste vulnerabilități, utilizarea unui limbaj prietenos cu copiii în interacțiunea cu aceștia și protecția împotriva victimizării secundare a copiilor, cooperarea cu psihologii în pregătirea și desfășurarea audierilor și evaluarea consimțământului de la caz la caz pe baza reacției specifice a copiilor la traume, în cazurile de infracțiuni sexuale împotriva copiilor.

ANEXA 1 – Prevederi ale Codului penal specifice pentru copiii victime ale infracțiunilor

Articolul 197

Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Articolul 200

(1) Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă faptele prevăzute în art. 193-195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o lună și, respectiv, 3 ani.

Articolul 211

(1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Pedepsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1);

b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) fapta a fost săvârșită de un membru de familie al minorului;

e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul ori de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.

Articolul 215

Fapta majorului care, având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material, folosindu-se în acest scop de prezența unui minor, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Articolul 216

Fapta de a utiliza serviciile prevăzute în art. 182, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Articolul 216¹

Întreținerea oricărui act de natură sexuală cu un minor care practică prostituția se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Articolul 220

- (1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise cu un minor cu vârsta între 13 și 15 ani se pedepesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.
- (2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- (3) Fapta prevăzută în alin. (1), comisă de un major cu un minor cu vârsta între 15 și 18 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă:
- minorul este membru de familie al majorului;
  - minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația deosebit de vulnerabilă a acestuia, ca urmare a unui handicap sau fizic ori ca urmare a unei situații de dependență;
  - fapta a pus în pericol viața minorului;
  - a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.
- (4) Fapta prevăzută în alin. (1) și (2) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când:
- minorul este membru de familie;
  - minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;
  - fapta a pus în pericol viața minorului;
  - a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.
- (5) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) nu se sancționează dacă diferența de vârstă nu depășește 3 ani.
- (6) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(4) se pedepsește.

Articolul 221

- (1) Comiterea unui act de natură sexuală, altul decât cel prevăzut în art. 220, împotriva unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se pedepesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.
- (2) Pedepsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când:
- minorul este rudă în linie directă, frate sau soră;
  - minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;
  - fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.
  - fapta a pus în pericol viața minorului.
- (3) Actul sexual de orice natură săvârșit de un major în prezența unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.
- (4) Determinarea de către un major a unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani să asiste la comiterea unor acte cu caracter exhibiționist ori la spectacole sau reprezentații în cadrul cărora se comit acte sexuale de orice natură, precum și punerea la dispoziția acestuia de materiale cu caracter pornografic se pedepesc cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.
- (5) Faptele prevăzute în alin. (1) nu se sancționează dacă diferența de vârstă nu depășește 3 ani.
- (6) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și (2) se pedepsește.

Articolul 222

Fapta persoanei majore de a-i propune unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani să se întâlnească, în scopul comiterii unui act dintre cele prevăzute în art. 220 sau art. 221, inclusiv atunci când propunerea a fost făcută prin mijloacele de transmitere la distanță, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

Articolul 374

(1) Producerea, deținerea, procurarea, stocarea, expunerea, promovarea, distribuirea, precum și punerea la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori se pedepesc cu închisoarea de la un an la 5 ani.

(1¹) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepsește și îndemnarea sau recrutarea unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic, obținerea de foloase de pe urma unui astfel de spectacol în cadrul căruia participă minori sau exploatarea unui minor în orice alt fel pentru realizarea de spectacole pornografice.

(1²) Vizionarea de spectacole pornografice în cadrul cărora participă minori se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au fost săvârșite printr-un sistem informatic sau alt mijloc de stocare a datelor informatice, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3¹) Dacă faptele prevăzute la alin. (1), (1¹), (1²) și (2) au fost săvârșite în următoarele împrejurări:

a) de către un membru de familie;

b) de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;

c) fapta a pus în pericol viața minorului, limitele speciale ale pedepselor se majorează cu o treime.

(4) Prin *materiale pornografice cu minori* se înțelege orice material care prezintă un minor ori o persoană majoră drept un minor, având un comportament sexual explicit sau care, deși nu prezintă o persoană reală, simulează, în mod credibil, un minor având un astfel de comportament, precum și orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil cu scop sexual.

(4¹) Prin *spectacol pornografic* se înțelege expunerea în direct adresată unui public, inclusiv prin tehnologia informațiilor și comunicațiilor, a unui copil implicat într-un comportament sexual explicit ori a organelor genitale ale unui copil, cu scop sexual.

(5) Tentativa se pedepsește.

Articolul 380

(1) Părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat, potrivit legii, un minor și care, în mod nejustificat, îl retrage sau îl împiedică prin orice mijloace să urmeze cursurile învățământului general obligatoriu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta nu se pedepsește dacă înainte de terminarea urmăririi penale inculpatul asigură reluarea frecvenței cursurilor de către minor.

(3) Dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul asigură reluarea frecvenței cursurilor de către minor, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau

suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta.

ANEXA 2 – Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului împotriva României în ceea ce privește copiii victime ale infracțiunilor

Aria tematică	Copiii victime ale abuzului sexual
Calitatea copilului în cadrul procedurii judiciare	Victimă
Instanța	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Data hotărârii	15 martie 2016
Detalii de referință (inclusiv un hyperlink acolo unde este disponibil)	M.G.C. v Romania , cererea nr. 61945/11
Fapte cheie ale cazului	<p>Victima M.G.C., în vârstă de 11 ani, a fost violată de două ori de un vecin adult în august 2008 și decembrie 2008. Reclamanta a declarat la poliție și faptul că între august 2008 și februarie 2009 a fost violată în circumstanțe similare de către patru dintre fiii vecinului și prietenul lor. În martie 2009, reclamanta i-a spus mamei sale despre abuz, din care a rezultat și o sarcină, întreruptă cu aprobarea părinților ei. Părinții au depus plângere penală în aceeași zi în care au aflat despre abuz. Împotriva primului făptuitor și a celor patru frați au fost începute cercetări penale pentru viol. Prietenul lor nu a fost cercetat deoarece avea sub 14 ani. Victima a fost supusă unei evaluări psihiatrice medico-legale care a concluzionat că suferea de stres post-traumatic și avea discernământ insuficient din cauza vârstei.</p> <p>Primul făptuitor a fost inculpat pentru infracțiunea de raport sexual cu un minor în repetate rânduri, iar celor patru frați li s-au aplicat amenzi administrative pentru aceeași infracțiune. Procurorul a concluzionat că victima s-a dus la casa vecinilor îmbrăcată sumar și a avut o relație sexuală cu primul făptuitor, nefiind dovedit fără dubiu că reclamanta nu și-a dat consimțământul la actele sexuale.</p> <p>Prima instanță a condamnat făptuitorul pentru infracțiunea de raport sexual cu un minor, considerând „relevant” faptul că victima era îmbrăcată sumar și că, chiar și după ce ar fi fost abuzată sexual, aceasta a continuat să se joace cu prietenele ei în casa vecinilor. Instanța de apel l-a condamnat pe făptuitor pentru viol, având în vedere că o victimă de 11 ani nu poate exprima un consimțământ valabil la actul sexual. Decizia a fost casată în recurs. Pe baza acestor mărturii și a faptului că victima nu le-a spus părinților despre presupusul abuz, instanța a tras concluzia că victima a inițiat actul sexual și a respins teoria conform căreia victima ar fi putut fi lipsită de capacitatea de a-și exprima voința, întrucât prezumția de lipsă de capacitate se aplică numai copiilor sub 14 ani care săvârșesc infracțiuni, și nu victimelor. Concluziile raportului medico-legal</p>

	<p>psihiatric nu au fost menționate sau luate în vreun fel în discuție de către instanță.</p>
<p>Principalul raționament</p>	<p>În evaluarea cadrului juridic și a practicii, Curtea a reținut că Codul penal român definește violul într-o manieră care nu diferă semnificativ de formularea din legislația altor state membre și nu îl limitează la cazurile de constrângere fizică. Cu toate acestea, majoritatea condamnărilor pentru viol au fost adoptate în cazuri de violență. Într-un număr semnificativ de cazuri, consimțământul victimei la actele sexuale a fost dedus din fapte care sugerau mai degrabă reacțiile specifice copilului la traume, cum ar fi faptul că victimele nu le-au spus părinților sau nu au strigat după ajutor. În mai puțin de jumătate din exemple judecătorești au dispus examinări psihiatrice sau psihologice ale victimelor pentru a verifica existența capacității acestora de a exprima consimțământul valid la actele sexuale. În doar patru dintre cauzele prezentate de autoritățile române drept exemple, instanțele consideră că victimele nu și-ar fi putut exprima consimțământul valabil din cauza vârstei foarte fragede, cuprinsă între 6 și 12 ani. Curtea a concluzionat că instanțele naționale nu au dezvoltat o practică stabilă și consecventă pentru a face distincția clară între cazurile de viol și cele de raport sexual cu un minor.</p> <p>Curtea a observat că în cazul specific al M.G.C., instanțele interne nu au avut în vedere concluziile raportului psihiatric dispus în cadrul cercetării prealabile. Fără a explica de ce acordă mai multă pondere declarațiilor date de făptuitori și de cei doi martori din familia lor, autoritățile au concluzionat că victima a fost cea care a provocat actul sexual. Ceilalți presupuși făptuitori nu au fost niciodată audiați ca martori în fața instanțelor și, prin urmare, acuzațiile reclamantei conform cărora au amenințat-o că o bat și, de asemenea, au amenințat-o cu un cuțit sau că ar fi putut avea interes să depună mărturie nu au fost niciodată examinate. Instanțele nu au luat în considerare diferența de vârstă dintre reclamantă și făptuitor sau diferența fizică evidentă dintre aceștia. De asemenea, instanțele nu au reușit să examineze dacă existau motive pentru ca reclamanta să-l acuze în mod fals pe autor de viol.</p> <p>Mai mult, în administrarea probelor în cauză instanțele naționale nu au făcut dovada unei abordări care să țină cont de copil și au reținut împotriva reclamantei fapte care erau, în realitate, în concordanță cu posibila reacție a copilului la un eveniment traumatizant, cum ar fi neanunțarea părinților. Această abordare a fost agravată de faptul că nicio evaluare psihologică nu a fost dispusă vreodată de către instanțele interne în scopul obținerii unei analize de specialitate a reacțiilor reclamantei din punctul de vedere al vârstei acesteia și să se determine existența unor posibile consecințe psihologice ale pretinsului abuz împotriva ei.</p>

<p>Probleme cheie ridicate de caz</p>	<p>Nerespectarea de către stat a obligației sale pozitive de a aplica efectiv un sistem de drept penal care pedepsește actele sexuale neconsensuale atunci când victimele sunt copii.</p>
<p>Rezultate și consecințe sau implicații cheie ale cazului</p>	<p>Curtea a constatat atât o încălcare a articolului 3, cât și a articolului 8 din Convenție din cauza absenței unei practici stabilite și consecvențe care să facă distincția clară între cazurile de viol și cele de raport sexual cu un minor și lipsa unei abordări care să țină cont de minor în aprecierea dovezilor disponibile. A fost ridicată și problema utilizării evaluării psihologice acolo unde nu există dovezi directe de abuz sexual.</p> <p>Drept urmare, aceste probleme au fost incluse pe agenda internă pentru revizuirea sistemului actual, iar mai multe proiecte de lege pentru rezolvarea lor sunt în prezent în dezbatere.</p> <p>Până acum, hotărârea nu a fost pusă în aplicare pe deplin, iar Curtea a constatat încălcări similare în mai multe cazuri.</p> <p>În cauza I.C. v Romania, unde presupusul abuz a avut loc în 2007, victima, în vârstă de 14 ani, avea o dizabilitate intelectuală și nu s-a dispus nicio evaluare fiziologică. S-a constatat că autoritățile interne au pus un accent nejustificat pe absența dovezilor de rezistență din partea reclamantului și că nu au adoptat o abordare care să ia în considerare contextul.</p> <p>În cauza A.E.J. v Romania, victima în vârstă de 12 ani depusese plângere pentru viol în 2015, în aceeași zi a presupusului abuz. În ciuda dovezilor medico-legale care indicau semne de violență și deflorare recentă, precum și a unei evaluări psihologice prezentate de victimă care indica stres post-traumatic, și chiar a recunoașterii de către făptuitor că în timpul întâlnirii lor ea a declarat că nu este pregătită pentru sex, făptuitorul a fost inculpat și condamnat pentru acte sexuale cu un minor și nu pentru viol. S-a considerat relevant faptul că victima a fost de acord să se întâlnească cu reclamantul pentru a se „iubi” și a continuat să facă schimb de mesaje cu acesta chiar și după acea dată. CEDO a identificat mai multe deficiențe în anchetă: concluzii bazate exclusiv pe declarațiile suspectului; neefectuarea unei evaluări sensibile la context a credibilității declarațiilor date și o verificare a tuturor circumstanțelor, inclusiv prin solicitarea opiniei unui psiholog specializat; tergiversări în anchetă; absența oricărei examinări psihologice a solicitantei în vederea verificării dacă a existat un consimțământ valid; prezența stereotipurilor conform cărora copilul victimă a provocat un bărbat în vârstă să întrețină relații sexuale.</p> <p>În cauza, A. Ö. and H. Ö. v Romania, victima a susținut că a fost supusă abuzurilor sexuale la vârsta de 13 ani, în timp ce era internată de serviciile de protecție a copilului într-un centru privat de îngrijire a copilului, între 2018 și 2019. CEDO a constatat neajunsuri în anchetă similare celor din cauzele anterioare: eroarea în ceea ce privește vârsta primei reclamante – element esențial al anchetei; concluzii</p>

	<p>bazate exclusiv pe declarațiile suspectului; niciuna dintre examinările psihologice efectuate în cauză nu a verificat capacitatea acesteia de a-și exprima consimțământul valabil la actul sexual; prezența stereotipurilor conform cărora copilul victimă a provocat un bărbat în vârstă să facă sex; lipsa vreunei anchete asupra acuzațiilor de nerespectare din partea reprezentanților centrului de îngrijire a măsurilor necesare pentru prevenirea abuzului și sesizarea poliției în timp util; lipsa unei reprezentări efective întrucât copilul a fost reprezentat de un angajat al instituției împotriva căreia s-au depus plângerile și, de asemenea, de un avocat din oficiu, și că niciunul dintre acești reprezentanți nu a depus cereri semnificative în cursul anchetei și nu a făcut recurs la decizia procurorului de neincriminare în cauză.</p> <p>Astfel, grupul de cauze M.G.C. împotriva României relevă posibile deficiențe structurale în anchetele penale privind acuzațiile de abuz sexual asupra minorilor. Monitorizarea de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei este în curs, întrucât prima verificare din octombrie 2020 a concluzionat că sunt necesare mai multe informații cu privire la practicile interne.</p>
--	--

Aria tematică	Copiii victime ale abuzului sexual
Calitatea copilului în cadrul procedurii judiciare	Victimă
Instanța	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Data hotărârii	3 octombrie 2017
Detalii de referință (inclusiv un hyperlink unde este disponibil)	D.M.D. v Romania , cererea nr. 23022/13
Fapte cheie ale cazului	<p>Victima este născută în anul 2011, iar la momentul faptelor avea vârsta de 3 ani. În februarie 2004, mama sa a raportat autorității pentru protecția copilului abuzul în familie pe care ea și copilul îl suferise din partea tatălui și cazul a fost supus monitorizării. În perioada martie – iunie 2004, mama reclamantului a depus 4 plângeri penale privind actele de violență domestică săvârșite împotriva copilului de către tatăl său. În decembrie 2007, tatăl a fost inculpat pentru abuz fizic asupra fiului său între 2002 și 2004, iar în iunie 2008 instanța l-a achitat pe motiv că comportamentul său ocazional inadecvat față de copil nu a fost suficient de grav pentru a constitui o infracțiune. Decizia a fost menținută în apel și casată în recurs și trimisă instanței de apel.</p> <p>În decembrie 2009, tatăl victimei a fost condamnat pentru rele tratamente aplicate minorului și condamnat la o pedeapsă cu suspendare de patru ani de închisoare. Instanța a considerat că probele din dosarul de urmărire penală, în special rapoartele psihologie și mărturia depusă de un psiholog, au confirmat că copilul a suferit o traumă ca urmare a comportamentului abuziv al tatălui. Instanța a acordat și daune morale victimei, acționând din oficiu, întrucât mama nu a formulat nicio cerere. În urma unui recurs, cauza a fost retrimisă la instanța inferioară pentru a se efectua expertizarea victimei de către Institutul de Medicină Legală.</p> <p>În iunie 2012, tatăl a fost din nou condamnat pentru rele tratamente aplicate unui minor și a primit o pedeapsă cu suspendare de un an de închisoare. Nu s-a acordat nicio despăgubire. Printr-o decizie definitivă din noiembrie 2012, Curtea de Apel București a majorat pedeapsa la trei ani închisoare și a suspendat-o. În ceea ce privește despăgubirile, instanța a considerat că, în măsura în care atât procurorul, cât și reclamantul și-au limitat recursurile inițiale doar la aspectele penale ale deciziei inițiale din 9 iunie 2008, instanța de apel a avut dreptate în a nu acorda despăgubiri din proprie inițiativă.</p>
Principalul raționament	CEDO a constatat că, deși autoritățile au luat cunoștință de situația reclamantului în februarie 2004, nu există niciun indiciu că (Autoritatea Națională pentru) Protecția Copilului (și Adopție) ar fi făcut ceva concret pentru a verifica informațiile sau a le transmite poliției pentru investigare sau a proteja în vreun fel victima

	<p>presupusului abuz, în ciuda obligației legale de a face acest lucru. În plus, autoritățile nu au luat nicio măsură cu privire la primele patru plângeri penale depuse de mama victimei. Ancheta propriu-zisă a fost începută la 1 iulie 2004, iar procedura a durat până la 12 noiembrie 2012. Având în vedere durata și ritmul procedurii, precum și diferența de tratament dintre reclamant și făptuitor în ceea ce privește această durată, precum și modul în care instanțele s-au ocupat de problema abuzului în familie, CEDO a concluzionat că ancheta privind acuzațiile de rele tratamente a fost inefficientă, deoarece a durat prea mult și a fost afectată de mai multe neajunsuri grave, care au avut drept rezultat încălcarea articolului 3 din Convenție sub aspectul său procedural.</p> <p>De asemenea, Curtea a constatat o încălcare a dreptului la un proces echitabil din cauza omisiunii din partea instanțelor interne de a aplica Codul de procedură penală în favoarea reclamantului și, astfel, de a examina necesitatea acordării de despăgubiri. Acest eșec a echivalat cu o negare a îndeplinirii justiției.</p>
<p>Probleme cheie ridicate de caz</p>	<p>Eșecul instanțelor naționale de a aborda violența domestică împotriva unui copil într-un termen rezonabil și, prin urmare, în mod eficient și de a acorda despăgubiri pentru relele tratamente aplicate copilului.</p>
<p>Rezultate și consecințe sau implicații cheie ale cazului</p>	<p>Punerea în aplicare a hotărârii nu a avut consecințe directe în ceea ce privește modificarea cadrului juridic și a practicii existente în ceea ce privește violența domestică împotriva copiilor. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei nu a examinat încă acest caz.</p>

ANEXA 3 – Programe de formare inițială și continuă pentru asistenții sociali, ofițeri de poliție, procurori și judecători și alți profesioniști care interacționează cu copiii

(informații compilate din răspunsurile autorităților relevante: Ministerul Afacerilor Interne, IGPR, ISOP, INJ, ANPDCA)

Denumirea cursului de formare	„Aspecte specifice ale relaționării cu minorii în cadrul activității polițienești” - stagiul desfășurat la distanță, în format online – CFIC
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Centrul de Formare Inițială și Continuă al MAI- Orăștie Stagiul de formare s-a desfășurat ca un parteneriat între CFIC al MAI și: - Centrul Român de Politici Publice București (CRPE); - Fundația Terre des hommes România (Tdh); - Inspectoratul General al Poliției Române-Serviciul de Analiză Comportamentală (SAC).
Scopul și obiectivele formării	- Aplicarea legislației naționale relevante în activitatea de prevenire și combatere a violenței în interiorul instituțiilor de învățământ, campusurilor universitare și a căminelor studențești și în proximitatea acestora. - Identificarea legislației naționale referitoare la organizarea, conducerea și desfășurarea activităților de prevenire a delincvenței juvenile și a criminalității în domeniul de referință. - Asigurarea cooperării eficiente cu celelalte structuri din cadrul MAI, alte autorități și instituții publice, precum și cu asociații și organizații neguvernamentale, formele asociative ale părinților, elevilor și studenților.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Acoperire națională , cursanții fiind încadrați în structuri MAI din toată țara (polițiști, jandarmi, personal ANITP)
Răspândirea formării (număr de participanți)	Numărul de participanți în cadrul cursului „Aspecte specifice ale relaționării cu minorii în cadrul activității polițienești”: -19-30.10.2020: 10 angajați MAI (7 ofițeri - IGPR și IGJR și 3 agenți de poliție); - 16-27.11.2020: 8 angajați MAI (1 ofițeri - IGPR, 1 ofițer IGJR și 6 agenți de poliție și subofițeri); - 10.05-21.05.2021: 20 angajați MAI (8 ofițeri, 2 subofițeri, 10 agenți) - 05.07-16.07.2021 – 16 angajați MAI (7 ofițeri, 4 subofițeri și 5 agenți); - 17-28.01.2022: 17 angajați MAI (10 ofițeri – 6 ofițeri IGPR, 4 ofițeri IGJR) , 5 agenți de poliție și 2 subofițeri IGJR. - 28.03-08.04.2022: 14 angajați MAI (3 ofițeri IGPR, 2 ofițeri ANITP, 6 ofițeri IGJR, 3 agenți de poliție) Total: 85 ofițeri, agenți și subofițeri din MAI
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Stagiul de formare „Aspecte specifice ale relaționării cu minorii în cadrul activității polițienești” a fost proiectat pe durata a 10 zile, sprijinind personalul MAI în identificarea unor posibile moduri de acțiune în relație directă cu minorii în general, cu minorii victime sau martori, în particular. Activitatea a abordat aspecte care se referă la specificul comunicării cu minorii, raportat la vârsta acestora, la aspectele comportamentale care sunt optime și care asigură, pe de

	<p>o parte, respectarea interesului superior al copilului, cât și crearea unei relații de încredere între personalul MAI și aceștia.</p> <p><u>Tematica stagiului de formare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Introducerea și prezentarea unor documente cheie internaționale privind drepturile copilului:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Convenția ONU cu privire la drepturile copilului; - Convenția Lanzarote – Principii și standarde; - Prezentarea cadrului legal european - Directiva 29/2012/EU de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și Directiva 93/2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarea sexuală a copiilor și a pornografiei infantile - și stadiul transpunerii acestora în legislația națională; - Prevederi NCP; NCPP privind interacțiunea cu minorii; stadiul actual al procedurilor interne MAI privind problematica interacțiunii cu minorii; - Prezentarea prevederilor H.G. 49/2011; <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Ipostaze posibile ale minorului, întâlnite în activitatea lucrătorului de ordine și siguranță publică.</i> ✓ <i>Aspecte ale psihologiei copilului, importante și necesare în activitatea polițienească (aspecte generale ale psihologiei copilului necesare în activitatea polițienească);</i> ✓ <i>Recunoașterea capacităților și limitelor copilului în procesul de obținere a informațiilor judiciare;</i> ✓ <i>Tehnica audierii minorilor (utilizată de Departamentul de Audiere a minorilor din cadrul Serviciului de Științe Comportamentale din Belgia);</i> ✓ <i>Aspecte pozitive/negative identificate în activitatea personalului M.A.I. în relație directă cu minorii;</i> ✓ <i>Înțelegerea factorilor de risc ce cresc vulnerabilitatea copilului (victimă, martor etc.);</i> ✓ <i>Push factors (factori ce îndepărtează copiii de mediile care ar trebui să le confere siguranță – violența domestică, problemele de sănătate mentală și adicțiile părinților și impactul acestora asupra dezvoltării copilului) vs Pull factors (ce îi atrage pe copii către comportamente periculoase);</i> ✓ <i>Noi tendințe în societate ce duc la creșterea vulnerabilității copiilor: bullying, părinți prea ocupați, abuzul tinerilor asupra altor tineri, consumul de substanțe, etc</i> ✓ <i>Rolul și responsabilitățile reprezentanților Poliției în protecția copilului victima;</i> ✓ <i>Construirea relației minor – polițist (organizarea procedurilor necesare, a mediului și a limbajului adaptat copilului);</i> ✓ <i>Corelarea informațiilor din metodologia elaborată în cadrul proiectului E-PROTECT cu exemple, bune practici, instrumente testate și eficiente, principii/concepte de baza, studii de caz/role play</i> ✓ <i>Modalități de interviu a minorilor în situații de vulnerabilitate :</i> ✓ <i>Modele de comunicare și comunicarea eficientă – prezentarea celor trei modele de comunicare: directă, ghidată și ascultare activă/nu doar auzirea copilului</i> <ul style="list-style-type: none"> Regulile și stilul interviului; Etapele interviului Metode de lucru în interviu Practicarea interviurilor directe polițist-copil Protocolul NICHHD.
--	---

A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	1. În cadrul cursului „Aspecte specifice ale relaționării cu minorii în cadrul activității polițienești” au fost abordate următoarele subiecte: -efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale; -furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora; -tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor.
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Ofițeri, agenți și subofițeri din MAI.
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Nu e menționat
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	Nu e menționat
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Nu e menționat

Denumirea cursului de formare	Activități Specifice privind Siguranța Școlară - CMPS
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Centrul Multifuncțional de Pregătire Schengen
Scopul și obiectivele formării	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea legislației naționale relevante în activitatea de prevenire și combatere a violenței în interiorul instituțiilor de învățământ, campusurilor universitare și a căminelor studențești cât și în proximitatea acestora. - Identificarea legislației naționale referitoare la organizarea, conducerea și desfășurarea activităților de prevenire a delincvenței juvenile și a criminalității în domeniul de referință. - Asigurarea cooperării eficiente cu celelalte structuri din cadrul MAI, alte autorități și instituții publice, precum și cu asociații și organizații neguvernamentale, formele asociative ale părinților, elevilor și studenților.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Acoperire națională - IGPR
Răspândirea formării (număr de participanți)	Numărul de participanți în cadrul cursului <i>Activități Specifice Privind Siguranța Școlară</i> : - Seria I -20 ofițeri IGPR; - Seria a II-a-21 ofițeri IGPR;
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	În cadrul cursului <i>Activități Specifice privind Siguranța Școlară</i> au fost abordate următoarele teme: - Protecția persoanelor în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal -Traficul de persoane – acquis Schengen relevant. -Acquis-ul Schengen și legislația națională relevantă în domeniul combaterii traficului și consumului ilicit de droguri. - Rolul și obiectivele Direcției Siguranță Școlară. - Organizarea, funcționarea și atribuțiile Direcției Siguranță Școlară.

	<ul style="list-style-type: none"> - Organizarea, funcționarea și atribuțiile Ministerului Educației Naționale. - Anatomia conflictului. - Tehnici de gestionare eficientă a relațiilor interpersonale. - Organizarea, funcționarea și atribuțiile Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului. - Colaborarea interinstituțională cu Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului.
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<p>În cadrul cursului <i>Activități Specifice privind Siguranța Școlară</i> au fost abordate următoarele subiecte.</p> <ul style="list-style-type: none"> - înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migrantă, handicap, sex, etc.) - efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale; - furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora; -tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor.
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Ofițeri de poliție
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Nu e menționat
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	Nu e menționat
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Nu e menționat

Denumirea cursului de formare	Prevenirea și combaterea infracțiunilor în care sunt implicați copii, persoane vulnerabile
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	IGPR : Centrul de Formare și Perfecționare a Polițiștilor „Nicolae Golescu” Slatina
Scopul și obiectivele formării	Consolidarea competențelor dobândite de polițiști în ceea ce privește prevenirea și combaterea infracțiunilor în care sunt implicați copii, persoane vulnerabile
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională
Răspândirea formării (număr de participanți)	124 de polițiști
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	<ul style="list-style-type: none"> - Prevenirea și combaterea infracțiunilor în care sunt implicați minorii - Etica comunicării și relaționării cu persoanele vulnerabile - Prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale asupra minorilor - Cauzele comiterii infracțiunilor : factorii de risc pentru copii care intră în conflict cu legea

A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> - furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora; - tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de interviu a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor; - trimiterea către servicii de sprijinire a mecanisme prietenoase cu copiii de raportare, atât pentru victime, cât și pentru martori; - accesul la asistență juridică și la reprezentare juridică.
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Ofițeri și agenți de poliție din cadrul structurilor operative ale Poliției Române
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Toți participanții la cursuri, în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, interacționează cu persoane vulnerabile, persoane aparținând minorităților naționale etc.
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	16 ore Formare continuă Forma de desfășurare - online
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Da

Denumirea cursului de formare	Stagiul de formare - <i>Investigarea infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale asupra minorilor</i>
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	MAI: Centrul multifuncțional de pregătire Schengen și IGPR - Direcția Investigării Criminale
Scopul și obiectivele formării	Dezvoltarea competențelor de investigare, documentare, cercetare și schimb de informații la nivel european pentru efectuarea de activități operative, investigative și de cercetare penală, în supravegherea unităților de parchet, pentru identificarea autorilor și soluționării dosarelor penale privind infracțiunile contra libertății și integrității sexuale asupra minorilor din competența structurilor de investigații criminale ale Poliției Române.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Nivel european și național
Răspândirea formării (număr de participanți)	60 de polițiști
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	<ul style="list-style-type: none"> - investigarea acestui tip de infracțiuni - audierea minorului victimă a infracțiunii.
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	- investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Ofițeri și agenți de poliție

Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Ofițeri și agenți de poliție din cadrul structurilor de investigații criminale care instrumentează acest gen de criminalitate
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	15 ore
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Obligatorie

Denumirea cursului de formare	Stagiu de pregătire multidisciplinar pe teme specifice combaterii traficului de persoane
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Proiect „Consolidarea răspunsului proactiv al justiției penale la traficul de persoane din România”, derulat de fundația americană International Justice Mission (IJM) – cu finanțare din partea Departamentului de Stat al SUA, în parteneriat cu IGPR (DCCO) – DIICOT – ANITP.
Scopul și obiectivele formării	
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională
Răspândirea formării (număr de participanți)	72 de polițiști
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Manual IJM Modulul 7.1 Intervievarea minorilor
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	- tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de interviu a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Ofițeri din cadrul structurilor de combatere a criminalității organizate de pe linia traficului de ființe umane, procurori, reprezentanți ANITP
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	-
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2h/sesiune dedicată modulului de interviu minorilor
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	Audierea minorilor și interacțiunea cu aceștia în cursul procedurilor judiciare (2017)
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminar din buget)
Scopul și obiectivele formării	Seminarul a avut ca obiective: - formarea judecătorilor și procurorilor în domeniul ascultării copilului în procedurile civile și penale, având în vedere atât importanța

	<p>abordării acestui domeniu atât din perspectiva psihologică, cât și din cea juridică;</p> <p>- uniformizare a procedurilor de ascultare a copilului în cadrul procedurilor judiciare și de extindere a bunelor practici identificate la nivelul anumitor instanțe în această materie.</p> <p>Agenda seminarului a inclus prezentări teoretice și aplicații practice cu privire la: profilul psihologic al copilului în contextul diferitelor proceduri judiciare, preocupări pentru respectarea interesului superior al copilului în timpul ascultării sale, abilități de comunicare și tehnici de lucru cu acesta, precum și modalități de colaborare în cadrul echipei pluridisciplinare ce are competența de a interveni în soluționarea cauzelor care îl privesc pe copil.</p>
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Seminar la nivel național – formare continuă
Răspândirea formării (număr de participanți)	<ul style="list-style-type: none"> • București, 26-27 iunie 2017 <p>18 participanți (13 judecători, 5 procurori)</p>
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i> ✓ <i>mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i> ✓ <i>trimiterea către servicii de sprijinire a victimelor, autorități de protecție a copilului și organizații pentru drepturile copilului</i> ✓ <i>investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	15 judecători și 10 procurori de la nivelul judecătoriilor și tribunalelor sau al parchetelor de pe lângă acestea
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Vezi mai sus
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	Justiția pentru minori – aspecte penale - 2019
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminar din buget)
Scopul și obiectivele formării	Seminarul a avut ca obiectiv formarea judecătorilor și procurorilor cu competențe în soluționarea cauzelor cu minori, precum și crearea unei practici unitare în acest domeniu, prin identificarea și dezbateră aspectelor soluționate diferit în cadrul instanțelor în materia cauzelor cu minori. S-a urmărit cunoașterea prevederilor legislative și jurisprudența cu caracter de noutate în domeniu, aspectele soluționate diferit în cadrul instanțelor în materia justiției pentru minori.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională și regională, având în vedere că au participat și 2 reprezentanți ai Institutului Național al Justiției, Republica Moldova
Răspândirea formării (număr de participanți)	21
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<i>-înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migrantă, handicap, sex, etc.)</i> <i>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</i> <i>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i> <i>-investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Judecători și procurori cu competențe în soluționarea cauzelor cu minori.
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Judecători și procurori specializați în domeniu.
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continua. Frecvența potrivit Programului de formare continuă.
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntara

Denumirea cursului de formare	Tehnici de audiere a minorilor, cu accent pe specificul populației de etnie romă (2020)
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Consiliul Superior al Magistraturii, în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii , Școala Națională de Grefieri și

	Administrația Instanțelor din Norvegia, implementează proiectul predefinit „Formarea profesională și consolidarea capacității la nivelul sistemului judiciar”, finanțat în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian (MFN) 2014-2021
Scopul și obiectivele formării	<p>În cadrul acestui proiect este prevăzută desfășurarea a 15 seminare dedicate tematicii privind <i>Tehnicile de audiere a minorilor, cu accent pe specificul populației de etnie romă</i>, precum și redactarea unui ghid în aceeași materie. Echipa de experți selectată în acest domeniu (3 magistrați și 3 psihologi) manifestă o abordare interdisciplinară a conținutului acestor seminare.</p> <p>Obiectivele acestor seminare sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promovarea unei justiții prietenoase cu copiii, ca preocupare preponderentă a sistemului judiciar român, prin asimilarea unor tehnici de interviu a copiilor și prin familiarizarea cu metodologia și sistemele utilizate în Norvegia în tratarea cazurilor judiciare care implică minori, -asimilarea unor tehnici de audiere a minorilor, atât în cauze civile, cât și penale, prin cunoașterea și aplicarea unor aspecte din domeniul psihologiei copiilor, acordând o atenție deosebită acelor care aparțin etniei rome, inclusiv prin înțelegerea consecințelor asupra comportamentului copiilor, a mediul social în care trăiesc dar și a relațiilor sociale și psihologice cu membrii familiei lor, mai ales din perspectiva dificultăților generate de executarea deciziilor judecătorești privind minorii și utilizarea de tehnici specifice de audiere a copiilor, indiferent de calitatea lor procesuală, cu acordarea unei atenții speciale informațiilor obținute în urma audierii în cadrul întregului material probator.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Seminare la nivel național – formare continuă
Răspândirea formării (număr de participanți)	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 octombrie 2020, București, 25 de participanți (11 judecători, 11 procurori, 1 consilier DGASPC, 2 consilieri de probațiune) ; • 3-4 noiembrie 2020, București, 19 participanți (4 judecători, 7 procurori, 5 ofițeri de poliție, 3 consilieri de probațiune) ; • 5-6 noiembrie 2020, București, 17 participanți (6 judecători, 8 procurori, 3 ofițeri de poliție). <p>Un număr de 6 activități s-a desfășurat în 2022 :</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • 15-16 februarie 2022, București, 21 de participanți (7 judecători, 11 procurori, 3 ofițeri de poliție) ; • 17-18 februarie 2022, București, 25 de participanți (12 judecători, 10 procurori, 3 ofițeri de poliție) ; • 5-6 aprilie 2022, București, 25 de participanți (8 judecători, 16 procurori, 1 ofițer de poliție) ; • 7-8 aprilie 2022, București, 25 de participanți (7 judecători, 17 procurori, 1 ofițer de poliție) ; • 21-22 iunie 2022, București, 22 de participanți (9 judecători, 10 procurori, 3 ofițeri de poliție) ; • 23-24 iunie 2022, București, 26 de participanți (13 judecători, 13 procurori). <p>Restul de 6 seminare rămase dintre cele 15 planificate în program se vor organiza în anul 2023.</p>
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda, protocolul NICHD
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migrantă, handicap, sex, etc.) ✓ efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale ✓ furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora ✓ tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de interviuare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor ✓ mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori ✓ investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Judecători, procurori, precum și profesioniști din afara sistemului judiciar (consilieri de probațiune, ofițeri de poliție, reprezentanți DGASPC), asigurându-se astfel bazele pentru realizarea unor echipe pluridisciplinare, care să aibă în vedere aplicarea unor metode unitare de audiere, având ca scop final ocrotirea minorilor.
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Judecători și procurori specializați în domeniu.
Durata formării (numărul de ore de formare)	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă

Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	Seminarele cu tema „Instrumentarea eficientă a cauzelor penale având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale (art. 218-223 C.p.) comise asupra victimelor minore (2021)
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminare din buget)
Scopul și obiectivele formării	<p>Programul-pilot a fost alcătuit din două seminare în 2021 (Sinaia, 10-14 mai și 14-18 iunie 2021) și un seminar de supervizare în 2022 (Sinaia, 18-19 aprilie 2022). Seminarele au avut ca scop consolidarea capacității Parchetului de pe lângă Tribunalul București și a parchetelor de sector subordonate de a instrumenta cauzele penale având ca obiect acest tip de infracțiuni, în lumina identificării unei eventuale practici neunitare și a ultimelor hotărâri ale CEDO împotriva României.</p> <p>În urma derulării acestor seminare, s-a urmărit identificarea direcției de specializare a acestor procurori anume desemnați și replicarea acesteia la nivel național, în vederea extinderii efectelor de optimizare a jurisprudenței cu acest specific.</p> <p>La finalul seminarelor, participanții au fost în măsură să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aprofundeze prevederile de drept substanțial care pot face diferența de încadrare juridică între viol asupra unei victime minore și act sexual cu minor, precum și jurisprudența națională și jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului; • aprofundeze <i>Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 218-223 Cod penal comise asupra minorilor, adoptat la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul București și unităților de parchet din subordine prin Ordinul nr. 1882/I-1/2020 din 25.11.2020 al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București;</i> • ofere exemple de bune practici privind instrumentarea unor astfel de cauze, prin evidențierea dificultăților care apar în administrarea probatoriului specific și în gestionarea victimei minore;

	<ul style="list-style-type: none"> • asimileze tehnici de audiere a minorilor, prin cunoașterea și aplicarea unor aspecte din domeniul psihologiei copiilor; • aplice în practică soluțiile identificate în urma dezbaterilor din cadrul seminarelor, prevenind astfel fenomenul practicii judiciare neunitare și creând, astfel, premise pentru replicarea acestui program-pilot la nivel național.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Seminare la nivel local – formare continuă - sunt destinate exclusiv unui număr de câte 15 procurori din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București și din cadrul parchetelor de pe lângă judecătoriile sectoarelor 1-6, anume desemnați pentru instrumentarea acestui tip de cauze.
Răspândirea formării (număr de participanți)	<ul style="list-style-type: none"> • Sinaia, 10-14 mai 2021, 16 participanți procurori; • Sinaia, 14-18 iunie 2021, 16 participanți procurori; • Sinaia, 18-19 aprilie 2022, 18 participanți (16 procurori și 2 ofițeri de poliție).
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda, protocolul NICHD
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i> ✓ <i>mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i> ✓ <i>investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Procurori, precum și ofițeri de poliție, asigurându-se astfel bazele pentru realizarea unor echipe pluridisciplinare, care să aibă în vedere aplicarea unor metode unitare de audiere, având ca scop final ocrotirea minorilor.
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Procurori și ofițeri de poliție anume desemnați pentru abordarea cauzelor cu minori
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	5 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă X 2 seminare în 2021 2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă X 1 seminar în 2022
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	“Abuzul sexual asupra victimelor minore” (2021)
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminare din buget)
Scopul și obiectivele formării	<p>La finalul acestor seminare, participanții au fost în măsură să:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aprofundeze prevederile de drept substanțial care pot face diferența de încadrare juridică între viol asupra unei victime minore și act sexual cu minor, precum și jurisprudența națională și jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului; • ofere exemple de bune practici privind instrumentarea unor astfel de cauze, prin evidențierea dificultăților care apar în administrarea probatoriului specific și în gestionarea victimei; • ofere explicații despre mecanismele care ar putea contamina psihologic încadrarea faptelor (prejudecăți, automatisme în gândire, mentalități, presiune socială, educație, perspective istorice); • aplice în practică soluțiile identificate în urma dezbaterilor din cadrul seminarelor, prevenind astfel fenomenul practicii judiciare neunitare.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Seminare la nivel național – formare continuă - sunt destinate unui număr de câte 25 judecători și procurori cu competențe în soluționarea, respectiv instrumentarea cauzelor penale cu minori.
Răspândirea formării (număr de participanți)	<ul style="list-style-type: none"> • București, 24-25 mai 2021, 19 participanți (10 judecători, 9 procurori); • București, 30 septembrie-1 octombrie 2021, 18 participanți (12 judecători, 6 procurori).
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda, protocolul NICHD
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i> ✓ <i>mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i> ✓ <i>investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Judecători și procurori

Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Judecători și procurori cu competențe în soluționarea, respectiv instrumentarea cauzelor penale cu minori
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	“Evaluarea validității declarațiilor” (seminar online 2021)
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminar din buget, organizat cu sprijinul din partea Asociației pentru Victimele Infracțiunilor Sexuale, ONG)
Scopul și obiectivele formării	Evaluarea Validității Declarațiilor (Statement Validity Assessment) este o expertiză de psihologie a mărturiei judiciare, fiind cel mai utilizat instrument de evaluare a veridicității conținuturilor verbale folosit până în prezent. Acest tip de evaluare este acceptat ca dovadă în instanțe din mai multe țări europene (Germania, Austria, Suedia, Elveția, Olanda). EVD este menită să determine credibilitatea mărturiilor copiilor în cauze de abuz sexual. Folosirea acestui tip de expertiză este absolut necesară în astfel de cazuri unde, în general, lipsesc mijloace materiale de probă, martori etc., în condițiile în care declarația copilului victimă reprezintă unica posibilitate de a obține probe directe. Obiectivul acestui seminar l-a reprezentat însușirea de către participanți a cunoștințelor și abilităților necesare în vederea dispunerii, respectiv, efectuării acestei expertize.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Seminar la nivel național – formare continuă
Răspândirea formării (număr de participanți)	<ul style="list-style-type: none"> • București, 24-25 mai 2021, 19 participanți (10 judecători, 9 procurori) ; • București, 30 septembrie-1 octombrie 2021, 18 participanți (12 judecători. 6 procurori).
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda, protocolul NICHHD
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i> ✓ <i>mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i> ✓ <i>trimiterea către servicii de sprijinire a victimelor, autorități de protecție a copilului și organizații pentru drepturile copilului</i> ✓ <i>investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i>

Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	10 procurori (formatori INM și procurori specializați în instrumentarea cauzelor de abuz sexual asupra minorilor) și 10 psihologi independenți care efectuează expertize psihologice în astfel de cauze.
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Vezi mai sus
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	4 zile de seminar, 8h pe zi, formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntară

Denumirea cursului de formare	Investigarea infracțiunilor privind abuzul sexual asupra victimelor minore – 2021
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Seminar din buget, organizat ca urmare a discuțiilor purtate la întâlnirile Grupului de lucru privind problematica victimelor infracțiunilor coordonat de secretarul general al Ministerului Justiției
Scopul și obiectivele formării	Obiectivele urmărite: <ul style="list-style-type: none"> • creșterea capacității de a realiza în practică echipe eficiente procurori-polițiști pentru soluționarea acestor cauze penale; • însușirea de bune practici privind instrumentarea unor astfel de cauze, prin evidențierea dificultăților care apar în administrarea probatoriului specific; • aprofundarea unor aspecte privind încadrările juridice ale acestor fapte (viol / agresiune sexuală sau act sexual cu minor)
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională
Răspândirea formării (număr de participanți)	25
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<p>-înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor</p> <p><i>-efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale</i></p> <p><i>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</i></p> <p><i>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i></p> <p><i>- mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i></p> <p><i>- alte teme : elemente specifice de probatoriu</i></p>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	procurori și politisti specializați în investigarea infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor și/sau care își desfășoară activitatea în județe în care există camere speciale de audiere a victimelor minore

Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Procurori, polițiști
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continua Frecvența potrivit Programului de formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntara

Denumirea cursului de formare	Justiția pentru minori – Școala de vară 2021
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	INM (seminar din buget)
Scopul și obiectivele formării	Seminarul a avut ca obiectiv formarea judecătorilor și procurorilor în domeniul justiției pentru minori. S-a urmărit cunoașterea prevederilor legislative și jurisprudența cu caracter de noutate în domeniu, cunoașterea unor noi tehnici de abordare a interacțiunii cu minorii în timpul procedurilor judiciare (fie că este vorba despre cauze penale, civile sau orice alt tip de cauze); familiarizarea participanților cu tehnici specifice de audiere a copiilor, indiferent de calitatea lor procesuală, cu acordarea unei atenții speciale informațiilor obținute în urma audierii în cadrul întregului material probator, în particular Protocolul de interviu NICHD, în cauze penale, prin cunoașterea și aplicarea unor aspecte din domeniul psihologiei copiilor; promovarea unei justiții prietenoase cu copiii, ca preocupare constantă a sistemului judiciar național.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională
Răspândirea formării (număr de participanți)	32
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<p><i>-înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migrantă, handicap, sex, etc.)</i></p> <p><i>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</i></p> <p><i>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de interviu a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i></p> <p><i>-mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i></p> <p><i>-investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i></p> <p><i>- altă temă (comunicarea cu minorii aflați în dificultate, aspecte de comunicare, elemente de psihologie)</i></p>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Judecători, procurori, auditori de justiție

Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Vezi rubrica anterioară
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	5 zile de seminar, 8h pe zi, formare continua Frecvența potrivit Programului de formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntara

Denumirea cursului de formare	Justiția pentru minori – aspecte penale – 2021
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Seminar POCA (fonduri mixte)
Scopul și obiectivele formării	<p>Obiectivele activităților au fost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea prevederilor legislative și jurisprudența cu caracter de noutate în domeniu; • identificarea aspectelor soluționate diferit în cadrul instanțelor în materia justiției pentru minori; • aplicarea în practică soluțiile identificate în urma dezbaterilor din cadrul seminarelor; <ul style="list-style-type: none"> • conștientizarea nevoii de a aplica în mod adaptat cadrul legal cu efecte în special asupra nivelului de raportare a cazurilor de competența instanței pentru minori, în sensul restrângerii ariei de infraționalitate ascunsă; • sporirea capacității de reacție și aptitudinile practicienilor în domeniul de referință.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională
Răspândirea formării (număr de participanți)	18
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) – vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<p><i>-înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migrantă, handicap, sex, etc.)</i></p> <p><i>-efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale</i></p> <p><i>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea ulterioară a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</i></p> <p><i>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervieware a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i></p> <p><i>-mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i></p> <p><i>-accesul la asistență juridică și la reprezentare juridică</i></p> <p><i>-investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</i></p> <p><i>-altă temă (elemente de psihologie – psihologia dezvoltării copilului, consecințele emoționale ale abuzului)</i></p>

Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	judecători și procurori care soluționează cauze cu minori, specializare penal
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Judecători, procurori
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continua Frecvența potrivit Programului de formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Voluntara

Denumirea cursului de formare	Interacțiunea cu minorii în timpul procedurilor judiciare 2021
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	Seminar buget - Catalog EJTN
Scopul și obiectivele formării	<p>Obiectivele urmărite în cadrul seminarului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea de noi tehnici de abordare a interacțiunii cu minorii în timpul procedurilor judiciare (fie că este vorba despre cauze penale, civile sau orice alt tip de cauze); • Înțelegerea particularităților interacțiunii cu minorii din perspectivă interdisciplinară (psihologia copilului, interpretarea și gestionarea reacțiilor copilului); • Identificarea și promovarea de bune practici în materie în activitatea profesională.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	Cooperare națională și internațională
Răspândirea formării (număr de participanți)	9
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	Agenda
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	<p><i>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</i></p> <p><i>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervievare a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor</i></p> <p><i>- mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</i></p> <p><i>-accesul la asistență juridică și la reprezentare juridică</i></p> <p><i>- altă temă (elemente de psihologie – alienarea parentală, psihologia dezvoltării copilului)</i></p>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	judecători și procurori români și europeni care soluționează cauze cu minori, specializare civil
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Judecători, procurori
Durata formării (numărul de ore de formare)	2 zile de seminar, 8h pe zi, formare continua

Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	Frecvența potrivit Programului de formare continuă
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	voluntara

Denumirea cursului de formare	Curs online pe tema prevenirii și combaterii violenței asupra copilului
Furnizorul de formare/entitatea care efectuează formarea	ANPDCA
Scopul și obiectivele formării	<p>Obiectiv general Dobândirea cunoștințelor, atitudinilor și abilităților necesare în vederea prevenirii și combaterii violenței asupra copilului în cadrul tuturor activităților derulate de participanții la formare.</p> <p>Obiective specifice La sfârșitul programului de formare, participanții vor fi capabili să:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstreze abilități de utilizare a conceptelor promovate de Studiul ONU privind violența asupra copilului, Pinhero, 2006 și legislația internă în materie; 2. Enumere principalele acte normative în domeniul prevenirii și combaterii violenței asupra copilului; 3. Descrie semnele evocatoare de violență asupra copilului; 4. Enumere situațiile de urgență în care se poate afla un copil și măsurile imediate; 5. Descrie pe scurt managementul de caz pentru copiii victime ale violenței; 6. Demonstreze abilități de lucru în grup/ echipă; 7. Enumere factorii de risc și de protecție și să descrie modele de prevenire a violenței asupra copilului.
Domeniul de aplicare geografică al formării (cooperare națională, regională, locală, internațională). Vă rugăm să precizați zona acoperită.	național
Răspândirea formării (număr de participanți)	97
Conținutul și accentul (drepturile copilului, dezvoltarea copilului, protecția copilului, participarea copilului, abilități de comunicare, etc.) - vă rugăm să furnizați materiale relevante	<p>Modulul 1: Amploarea fenomenului violenței asupra copilului în România;</p> <p>Modulul 2: Cadrul legislativ pentru prevenirea și combaterea violenței asupra copilului;</p> <p>Modulul 3: Managementul de caz pentru copiii victime ale violenței copilului;</p> <p>Modulul 4: Modele de prevenire.</p>
A fost abordat vreunul dintre următoarele subiecte? Vă rugăm să bifați căsuța corespunzătoare și să furnizați detalii suplimentare mai jos, dacă este necesar	-înregistrarea și identificarea corectă a copiilor ca victime ale infracțiunilor și a vulnerabilităților specifice pe care le pot avea (romi, origine migranță, handicap, sex, etc.)

	<p>-efectuarea și raportarea evaluării nevoilor individuale DA pt toți copiii victime ale violenței asupra copilului, inclusiv victime ale infracțiunilor care vizează violența asupra copilului</p> <p>-furnizarea de informații cu privire la etapele următoare, drepturile și desfășurarea generală a procedurilor judiciare într-o manieră accesibilă, adaptată copiilor și corespunzătoare nevoilor acestora</p> <p>-tratarea sensibilă și respectuoasă a copiilor, inclusiv tehnici de intervieware a copiilor și stabilirea unor cadre adaptate copiilor DA</p> <p>- mecanisme prietenoase cu copiii de raportare atât pentru victime cât și pentru martori</p> <p>-trimiterea către servicii de sprijinire a victimelor, autorități de protecție a copilului și organizații pentru drepturile copilului</p> <p>-accesul la asistență juridică și la reprezentare juridică</p> <p>-investigarea și urmărirea penală eficace, condamnarea etc.</p> <p>- altă temă (vă rugăm detaliați)</p>
Grupul țintă (de exemplu, ofițeri de poliție, procurori, judecători, grupuri combinate)	Profesioniști din DGASPC – reprezentanții DGASPC în Echipele Intersectoriale Locale pt prevenirea violenței asupra copilului (EIL) și angajați din Compartimentul de intervenție în abuz, neglijare, trafic, migrație și repatrieri
Gradul de interdisciplinaritate al participanților. Vă rugăm să furnizați istoricul participanților	Gradul de interdisciplinaritate: psihologi și asistenți sociali. Nu deținem informații privind istoricul participanților.
Durata formării (numărul de ore de formare) Vă rugăm să indicați dacă este vorba de formare continuă sau ad hoc. În cazul formării continue, vă rugăm să indicați frecvența. În cazul formării ad-hoc, vă rugăm să indicați datele formării.	30 ore Formare ad-hoc Noiembrie 2021 – septembrie 2022 (primul modul în luna noiembrie cu sesiune pe data 24.11.2021; al doilea modul în luna februarie cu sesiune pe data de 24.02.2022; al treilea modul în luna iunie cu sesiune pe data de 8.06.2022; ultimul modul va fi susținut în luna septembrie)
Formarea a fost obligatorie sau voluntară?	Voluntară